Omraam Mikhaël Aïvanhov

CREDINŢA CARE MUTĂ MUNŢII

Articol I. Cap. – Credinţa, speranţa şi iubirea

În zilele noastre, atunci când întrebăm pe cineva: „Sunteţi credincios?" acest lucru înseamnăcredeţi în Dumnezeu? De fapt, cuvântul „credinţă" a ajuns să aparţină aproape în exclusivitate domeniului religiei. Credinţa şi religia sunt chiar foarte strâns legate meat avem tendinţa de a asimila religia cu credinţa; lăsăm puţin de o parte celelalte două virtuţi: speranţa şi iubirea care, împreună cu credinţa, reprezintă cele trei virtuţi numite „teologice", adică care îl au ca obiect pe Dumnezeu. Atunci, pentru a înţelege mai bine ce reprezintă credinţa, trebuie să începem prin a o situa între celelalte două virtuţi care sunt speranţa şi iubirea.

Sfântul Pavel este cel care scrie în prima sa epistolă către Corinteni: „Şi acum rămân acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea". (*Corinteni 13*: *13*). Să nu rămâneţi surprinşi dacă înlocuiesc cuvântul „dragoste" cu cel de „iubire". De ce? „Dragoste" a pierdut în zilele noastre sensul de iubire spirituală ce i-a fost dat la originea creştinismului pentru a o opune acestui impuls dezordonat, pasional pe care oamenii îl numesc în general „iubire"; acest cuvânt este folosit numai pentru a desemna sentimentul altruist care determină unele persoane să vină în ajutorul altora mai năpăstuite. De aceea eu folosesc mai degrabă cuvântul iubire.

Credinţa, speranţa şi iubirea… Dacă îi întrebaţi pe oameni ce reprezintă aceste cuvinte pentru ei, este clar că majoritatea se vor mulţumi să ridice din umeri. Câţiva îşi vor aminti poate că în copilăria lor au auzit vorbindu-se în biserică despre aceste trei virtuţi, dar a trecut foarte mult timp şi acestea nu le spun mare lucru.

În realitate, oricine ar fi, oricare le-ar fi gradul de evoluţie sau educaţia primită, toţi oameni cred, speră şi iubesc. Dar dacă credinţele, speranţele şi iubirile lor le aduc atâtea decepţii, înseamnă că ei nu ştiu nici în cine, nici în ce să le situeze, şi fără îndoială ei ignoră chiar ce înseamnă să crezi în Dumnezeu, să speri în El şi să îl iubeşti.

Un exemplu al acestor trei virtuţi: credinţa, speranţa, iubirea, ne este oferit de Iisus în acel episod al Evangheliilor în care diavolul vine să îl ademenească. Eu v-am mai explicat deja de mai multe ori sensul profund al celor trei tentaţii, dar mai există încă multe lucruri de lămurit.

„Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, ca să fie ispitit de către diavolul. Şi după ce a postit patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, la urmă a flămânzit şi apropiindu-se, ispititorul a zis către ei: De eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini. Iar El, răspunzând, a zis: Scris este: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu". Atunci diavolul L-a dus în sfânta cetate, L-a pus pe aripa templului, şi I-a zis: Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos, că scris este: „Îngerilor Săi va porunci pentru Tine şi te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbeşti de piatră piciorul Tău". Iisus i-a răspuns: Iarăşi este scris: „Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău". Din nou diavolul l-a dus pe un munte foarte înalt şi I-a arătat toate împărăţiile lumii şi slava lor. Şi I-a zis Lui: Acestea toate Ţi le voi da Ţie, dacă vei cădea înaintea mea şi Te vei închina mie. Atunci Iisus i-a zis: Piei satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini şi Lui singur să-l slujeşti". Atunci L-a lăsat diavolul şi iată îngerii, venind la El, îi slujeau" (*Matei 4*: *1-11*).

Studiind cu atenţie cele trei propoziţii rostite de diavol către Iisus, descoperim că ele se referă la cele trei planuri fizic, astral (sentimentele, dorinţele) şi mental (gândurile).

Lui Iisus îi este foame iar diavolul îi sugerează să transforme pietrele deşertului în pâini. Pâinea este simbolul hranei şi, într-un sens mai larg, ea reprezintă tot ceea ce ne permite să ne asigurăm existenţa în planul fizic.

Se spune apoi că diavolul l-a dus pe Iisus în cetatea sfântă, deci Ierusalim, pentru a-l aşeza în înaltul templului, iar de acolo îi sugerează să se arunce în gol. Ca să fie convingător, ca să-i arate că nu are de ce să se teamă, că Dumnezeu îl va ocroti, diavolul ajunge chiar să citeze din Psalmul 90: „Că îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale. Pe mâini te vor înălţa ca nu cumva să împiedici de piatră piciorul tău" (*Psalmul 90*: *11 – 12*). Templul este un simbol al religiei, deci al inimii. Fiindcă Tatăl său îl iubeşte şi el îl iubeşte pe Tatăl său, diavolul încearcă să-l convingă pe Iisus că fiul lui Dumnezeu se poate baza mereu, orice ar face, pe o protecţie celestă.

În sfârşit, diavolul îl conduce pe Iisus pe culmea unui munte înalt şi îi promite toate împărăţiile lumii dacă i se va închina lui. Muntele înalt reprezintă capul, planul mental, intelectul. Or, intelectul este acea capacitate care împinge fiinţa umană să se creadă stăpâna lumii până a-l nesocoti pe Dumnezeu. Tocmai acest orgoliu nemăsurat

care a determinat o parte dintre îngeri să se ridice împotriva Domnului doreşte diavolul să-l trezească în Iisus.

Dar Iisus rezistă fiecărei tentaţii prezentate de diavol, fiindcă el a învăţat să-şi stăpânească corpul său fizic (el opune hranei materiale pe cea spirituală), corpul său astral (el nu vrea să pună la încercare în zadar iubirea de Dumnezeu) şi corpul său mental (el refuză să fie egal cu Domnul, el doreşte să rămână servitorul său).

Este foarte important să înţelegem sensul celor trei tentaţii la care Iisus a fost supus, deoarece şi noi le avem de înfruntat de asemenea în viaţa noastră zilnică; iar dacă dorim să progresăm interior, tocmai acest subiect trebuie lămurit. Iar ca dovadă, aţi remarcat în ce loc se situează acest episod în Evanghelii? La început. Iisus fusese botezat în apa Iordanului de către Ioan Botezătorul şi nu-şi alesese încă primii discipoli, nici nu începuse să-şi predice învăţământul. Acela care doreşte să se pună în slujba Domnului trebuie mai întâi să rezolve problema acestor trei tentaţii.

Veţi replica că, dacă Creatorul ne-a dat un corp fizic, o inimă şi un intelect, noi trebuie să le furnizăm hrana de care acestea au nevoie. Desigur, este indispensabil. Dar există multe feluri de hrană, aşa cum există diferite feluri de a le căuta. Avem nevoie de speranţă, de credinţă şi de iubire tocmai ca ele să ne ghideze în alegerea şi căutarea acestor feluri de hrană: fiindcă speranţa este legată de corpul fizic, credinţa de inimă sau de corpul astral, iar iubirea de intelect sau de corpul mental.

Într-un sens mai larg, pâinea este deci simbolul a tot ceea ce ne permite să ne asigurăm existenţa în planul fizic. Or, ce face acela care nu-şi pune speranţa în Dumnezeu? El tremură pentru siguranţa sa materială şi nu mai are decât o singură idee în minte: să-şi aranjeze afacerile, să-şi crească rezervele, să acumuleze profit. Nu numai că se lasă acaparat de preocupările cele mai prozaice, dar este împins să se comporte nedrept şi necinstit faţă de alţii, nefăcându-şi niciun scrupul din a-i jigni, a-i călca în picioare, oprindu-şi astfel accesul la orice fel de hrană spirituală.

A spera în Dumnezeu înseamnă a te elibera de frica zilei de mâine: oare voi avea ce să mănânc, cu ce să mă îmbrac, unde să locuiesc? în predica de pe munte, Iisus ne avertizează despre această frică a zilei de mâine: „Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. Ajunge zilei răutatea ei”.

Dacă speranţa este legată de corpul fizic, credinţa este legată de inimă. Inima este templul unde locuieşte Dumnezeu. Atunci când Iisus i-a răspuns diavolului: „Iarăşi este scris: Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău", el îşi afirma credinţa în Dumnezeu care locuieşte înăuntrul fiinţei sale, şi refuza să-L pună la încercare. Fiindcă credinţa nu constă în a ne arunca în gol cu convingerea că Dumnezeu îşi va trimite îngerii ca să ne amortizeze căderea. Acela care îşi închipuie că Dumnezeu îi protejează pe cei necugetaţi care se expun benevol pericolelor, crede pur şi simplu în iluzii. Or, dacă oamenii acumulează cu adevărat atâtea decepţii în viaţa lor, dacă întâlnesc atâtea eşecuri în locul unor succese aşteptate, înseamnă că ei confundă credinţa şi crezul (Matei 6: 34).

În sfârşit, a treia tentaţie, care se referă la cap, nu poate fi depăşită decât prin iubire. Diavolul l-a dus pe Iisus pe un munte înalt. În noi, capul este acela care reprezintă piscul muntelui. Acela care ajunge în vârf posedă ştiinţa, autoritatea, puterea. Istoria ne-a demonstrat-o: imediat ce un om ajunge la putere, el rezistă cu greu tuturor posibilităţilor afişate în faţa sa: banii, plăcerea, mărirea, el închipuindu-şi că de acum încolo totul îi este permis. Câţi oameni remarcabili nu au cedat ispitelor, devenind victimele propriului orgoliu! Numai iubirea către Fiinţa tuturor fiinţelor ne poate salva de aceste pericole. Noi deţinem de la Ea toate capacităţile noastre, toate înzestrările noastre, iar dacă o iubim sincer, profund, tocmai această iubire ne va apăra de orgoliu.

Speranţa, credinţa şi iubirea sunt deci singurele forţe care ne permit să străbatem existenţa în cele mai adecvate condiţii fizice, psihice şi spirituale. Speranţa în Dumnezeu ne apără de neliniştile vieţii materiale. A avea credinţă în El ne smulge din iluzii. În sfârşit, a-L iubi ne permite să atingem vârful şi să ne menţinem acolo fără să riscăm să ne prăbuşim.

Studiaţi viaţa fiinţelor care posedă credinţă, speranţă şi iubire, priviţi cum lucrează, cum se întăresc, se înfrumuseţează şi devin mai vii, cum ajung să înfrunte greutăţile, să depăşească încercările, şi să găsească în fiecare dintre acestea ocazii de a se îmbogăţi. Aceste trei virtuţi vă par îndepărtate, străine, fiindcă le analizaţi într-o manieră prea abstractă şi nu simţiţi că ele constituie cei trei stâlpi ai vieţii voastre psihice. Vă voi da un exerciţiu de făcut pentru a vă ajuta să înţelegeţi, să le simţiţi importanţa.

Dacă credinţa, speranţa şi iubirea sunt numite virtuţi „teologice”, înseamnă că datorită lor putem intra în legătură cu Dumnezeu. Numai că, şi în acest caz, tendinţa oamenilor este aceea de a-L considera pe Dumnezeu ca pe o abstracţie. Atunci când nu şi L închipuie ca pe un bătrân cu o barbă mare albă preocupat să înregistreze faptele lor bune şi mai ales pe cele rele ca să-i recompenseze şi să-i pedepsească, cei mai mulţi oameni nu ştiu prea bine cum să şi L reprezinte. Or, eu v-am explicat mereu; cea mai bună imagine a Domnului este aceea a soarelui distribuitor de viaţă, de lumină şi căldură. Numai viaţa, lumina şi căldura soarelui ne pot oferi o idee despre ceea ce reprezintă puterea, înţelepciunea şi iubirea de Dumnezeu. Depinde acum de noi să intrăm în legătură cu această putere, cu această înţelepciune şi iubire divine. Dar cum putem să o facem? Prin speranţă, credinţă şi iubire. Numai prin speranţa noastră, credinţa noastră şi iubirea noastră putem atinge chintesenţa Divinităţii care este înţelepciune, Putere, Iubire.

Iată acest exerciţiu. Recitaţi rar, concentrându-vă pe fiecare cuvânt din următoarea rugăciune: „Doamne, iubesc înţelepciunea ta, cred în iubirea ta, sper în puterea ta”. Prin iubirea noastră intrăm în comunicare cu înţelepciunea divină; prin credinţa noastră intrăm în comunicare cu iubirea divină; iar prin speranţa noastră intrăm în comunicare cu puterea divină. Acestea sunt noţiuni foarte simple, dar care necesită câteva explicaţii.

„Doamne, iubesc înţelepciunea ta”. Înţelepciunea are afinităţi cu frigul, iar iubirea cu căldura. Inima noastră posedă multă căldură, mult elan, entuziasm, dar simte că este neştiutoare, lipsită de discernământ, de măsură, ceea ce o expune să comită numeroase greşeli şi să sufere. Atunci, ea trebuie să iubească şi să caute ceea ce îi lipseşte şi îi este necesar: înţelepciunea.

„Cred în iubirea ta…” Nu este nevoie să iubim iubirea, dar avem nevoie să credem în ea. Copilul crede în iubirea mamei sale şi de aceea el se simte în siguranţă lângă ea. Iubirea şi credinţa sunt legate. Dacă credeţi în cineva, el vă va iubi; iubiţi-l şi el va crede în voi. Şi fiindcă iubirea de Creator stă la baza universului, vom putea avea o încredere absolută numai în el singur. Credinţa noastră în fiinţe şi lucruri stă pe o bază solidă numai dacă ne-am stabilit mai întâi credinţa în iubirea divină.

„Sper în puterea ta…” De câte ori nu auzim spunându-se că

speranţa ne face să trăim! La fiecare început de an, toţi oamenii îşi trimit urări sperând că acest an nou va fi mai bun decât precedentul şi va aduce soluţii tuturor problemelor. Pe ce îşi bazează însă speranţele? Pe bani, pe arme… pe fiinţe slabe, instabile. De aceea aceste speranţe sunt mereu urmate de decepţii. În realitate, nu ne putem baza decât pe adevărata forţă, pe adevărata stabilitate: atotputernicia divină.

Observaţi cum această rugăciune stabileşte legături cu lumea divină. Atunci când spuneţi: „Doamne, iubesc înţelepciunea ta", iubirea voastră şi înţelepciunea divină intră în legătură, iar Dumnezeu vă consideră mai înţelepţi din cauza iubirii voastre. Atunci când spuneţi: „Doamne, cred în iubirea ta", credinţa voastră atrage iubirea Domnului, iar Dumnezeu vă iubeşte fiindcă credeţi în El. Atunci când spuneţi: „Sper în puterea ta", speranţa voastră face apel la puterea Domnului care începe să vă ocrotească din cauza speranţei voastre.

Speranţa, credinţa şi iubirea corespund respectiv formei, conţinutului şi sensului. Speranţa este legată de formă (corpul fizic), credinţa de conţinut (inima) şi iubirea de sens (intelectul). Forma este aceea care pregăteşte şi păstrează conţinutul. Conţinutul aduce forţa, iar forţa are raţiunea de a fi numai dacă posedă un sens.

Fiinţa umană are tendinţa să se proiecteze în viitor, atunci când este dezamăgită de evenimente şi este nemulţumită de soarta ei: „În curând, în câteva zile, în câteva luni… va fi mai bine". Fără îndoială, speranţa este cea care moare ultima, dar aşteptând zile mai bune trebuie să ştim pe ce să ne concentrăm ca să rezistăm. Or, pentru aceasta, trebuie nu numai să avem credinţă, dar să întreţinem viaţa în noi înşine, să primim o căldură, un elan, şi păstrăm acest elan datorită iubirii. Altminteri, speranţa nu poate fi decât o fugă din faţa realităţii, şi ea ne va părăsi deopotrivă într-o bună zi.

Ca să nu ne pierdem niciodată speranţa, este necesar să întreţinem în noi înşine credinţa şi iubirea, şi în faţa fiecărei greutăţi care apare, să le chemăm în ajutor. Or, oamenii procedează exact invers. La cea mai mică decepţie, la cel mai mărunt obstacol, ei îşi închid inima, îşi pierd credinţa, iar speranţa îi părăseşte deopotrivă… în afară de aceea de a-şi lua revanşa, prin mijloace ce nu sunt totdeauna cele mai recomandabile! Dar aceasta nu îi tulbură: ei găsesc tot felul de argumente ca să-şi justifice atitudinea ostilă şi răzbunătoare. Cum să-i facem să înţeleagă că greutăţile sunt învinse dimpotrivă prin credinţă, speranţă şi iubire? Da, greutăţile ne sunt

date tocmai ca să dezvoltăm aceste trei virtuţi, dar cu condiţia ca Dumnezeu să constituie obiectul acestei credinţe, al acestei speranţe şi iubiri. Aceste trei virtuţi pot fi comparate cu cele trei laturi ale unei prisme de cristal; iar prezenţa divină este ca raza de soare care cade pe această prismă şi se descompune în cele şapte culori.

Într-una dintre conferinţele sale intitulată „Cele trei mari forţe", Maestrul Peter Deunov spunea: „Oamenii se descurajează foarte repede şi ca să se justifice acuză condiţiile în care trăiesc. Nu, cauza profundă a descurajării lor nu se află în condiţiile exterioare, ea provine din faptul că au prea puţină speranţă, prea puţină credinţă şi prea puţină iubire. Pentru a putea păşi cu siguranţă pe calea vieţii, ei au nevoie să întărească în ei înşişi cele trei surse ale credinţei, speranţei şi iubirii. Unde se află aceste surse? în creier. Da, în creierul nostru avem trei centri care sunt conductori ai credinţei, speranţei şi iubirii, deoarece credinţa, speranţa şi iubirea sunt forţe cosmice".

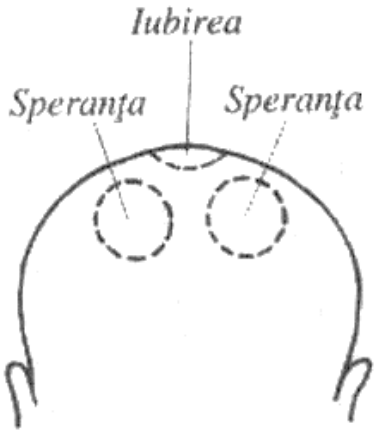

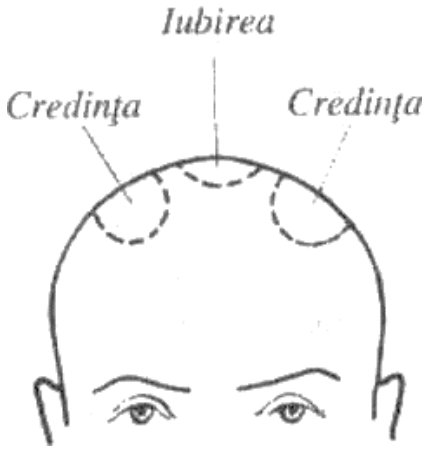

Toate capacităţile noastre, toate virtuţile noastre îşi au sediul în creier. Şi fiindcă credinţa, speranţa şi iubirea sunt virtuţi ce ne leagă direct de Dumnezeu, ele îşi au sediul în partea superioară a capului: în creştet se află iubirea; în faţă şi puţin mai jos, de o parte şi alta, se află credinţa; ceva mai în spate, tot de o parte şi de alta, se găseşte speranţa.

Maestrul Peter Deunov mai spunea: „Trebuie ca omul să poarte în interior cele trei veşminte: speranţa care este veşmântul uman, credinţa care este veşmântul îngeresc şi iubirea care este veşmântul divin. Îl numesc sfânt pe oricare om care poartă cele trei veşminte, al speranţei, al credinţei şi al iubirii…" Şi a adăugat: „Speranţa rezolvă problema unei zile, credinţa rezolvă problema secolelor iar iubirea este forţa care îmbrăţişează veşnicia". De ce Maestrul Peter Deunov spune că speranţa rezolvă problema unei zile? Acest lucru reaminteşte pasajul din Evanghelii pe care vi l-am citat adineaori şi în care Iisus spunea: „Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine" căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. Ajunge zilei de mâine răutatea ei". Vedeţi cum totul are un sens.

Credinţa, speranţa şi iubirea… Oare câţi dintre contemporanii noştri au recurs la aceste virtuţi pentru a-şi rezolva problemele vieţii zilnice? Ei au încredere în progresul ştiinţei şi al tehnicii, în asigurări, în tribunale etc. Dar în credinţă, în speranţă şi în iubire, nu… acestea fiind valabile în trecut, în Evul Mediu… acum ei considerându-se bărbaţi şi femei moderne. Eu aş dori să îi cred, dar vor vedea… vor constata dacă ştiinţa şi tehnica, asigurările şi tribunalele le vor permite să-şi rezolve toate problemele şi le vor da fericirea… Eu nu spun că

trebuie să ne întoarcem în trecut şi să renunţăm la toate inovaţiile. Dacă Spiritul Universal care dirijează evoluţia creaturilor a lăsat omenirea să se îndrepte în această direcţie, nu a făcut-o fără motivaţie, înseamnă că El consideră aceste experienţe necesare, ea trebuind să le străbată. Atunci când ea va trăi aceste experienţe, ea se va întoarce spre Creator, cuminţită, îmbogăţită cu toate noile sale achiziţii. Omul creat după „chipul lui Dumnezeu" trebuie să se dezvolte în toate direcţiile pentru a putea într-o zi să îi semene. Iar pentru a-l semăna, trebuie ca întreaga sa credinţă, speranţă şi iubire să fie puse probei materiei cu toate piedicile şi seducţiile sale.

Acela care trăieşte cu credinţă, speranţă şi iubire, trăieşte conform legilor universale. Prin credinţă, speranţă şi iubire vă construiţi existenţa. Chemaţi la voi aceste forţe cosmice şi cereţi-le ajutorul, transformaţi-le în consilierii voştri, fiindcă numai aşa veţi deveni cu adevărat folositori vouă înşivă şi lumii întregi.

Articol II. Cap. 2 – Credinţa care mută munţii. Grăuntele de muştar

Atunci când observăm pe cineva înfăptuind o lucrare cu convingere, cu entuziasm, cu tenacitate, ne spunem: „el posedă o credinţă care mută munţii". Aceia care foloseau această expresie poate că au uitat-o sau poate că nu au ştiut-o niciodată, dar ea îşi are originea în Evanghelii. Într-o zi în care Iisus le reproşa discipolilor lipsa de credinţă, el le-a spus: „Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, şi se va muta" (*Matei 17*: *20*). Cum să interpretăm însă aceste cuvinte?

A fost odată o bătrână care era iritată de o colină ce îi împiedica vederea. În fiecare dimineaţă, deschizând obloanele, ea nu se putea abţine să nu blesteme colina. Ajungând acum la bătrâneţe şi fiind aproape infirmă, ea nu mai putea să meargă să-şi păzească vacile pe câmp ca odinioară; dacă nu ar fi existat această colină, ea ar fi putut să le zărească cel puţin de la fereastra casei sale. Iată însă că într-o duminică dimineaţă, la slujbă, preotul comentă mult timp în predica sa versetul: „Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia…" Foarte mulţumită, ea îşi spuse că a găsit în sfârşit soluţia. Seara, în momentul în care îşi închidea ferestrele, ea făcu o scurtă rugăciune, apoi se adresă colinei pe un ton ferm: „Mâine, când mă voi trezi, nu mai vreau să te văd aici, mă auzi?" Apoi se culcă liniştită. A doua zi, la trezire, ea deschise repede obloanele: colina nu

se mişcase din loc. După ce şi-a manifestat dezamăgirea, ea bolborosi în final: „Nu mă mir deloc, mă aşteptam la toate acestea!”

Evident, această femeie bătrână avea dreptate să se îndoiască, căci nimeni nu a putut vreodată muta un munte din loc, iar Iisus nu ne-a cerut să schimbăm poziţia munţilor. Trebuie să înţelegem această imagine în mod simbolic. Dovada că ea este simbolică, este faptul că însuşi Iisus nu s-a ocupat niciodată să mute munţii, şi nimeni nu are dreptul să o facă. De altfel, care ar fi necesitatea? Ce s-ar întâmpla dacă ar trebui să măsurăm credinţa oamenilor în funcţie de puterea lor de a muta munţii? Câte schimbări ar surveni în relief, în climă! Fluviile, lacurile şi-ar schimba de asemenea locul, cu tot ceea ce urmează. Trebuie deci să lăsăm munţii la locul lor: ei au menirea lor acolo unde se află.

Veţi gândi: „Atunci, de ce Iisus a vorbit aşa?” Există chiar şi un alt loc în Evanghelii unde le spune discipolilor săi: „Dacă veţi avea credinţă şi nu vă veţi îndoi, veţi face nu numai ce s-a făcut cu smochinul, ci şi muntelui acestuia de veţi zice: Ridică-te şi aruncă-te în mare, va fi aşa” (*Matei 21*: *21*; *Matei 13*: *31*). Cum să înţelegeţi dacă nu este nimic explicat? Amintiţi-vă că la sfârşitul Evangheliilor, sfântul Ioan revelează că dacă ar trebui să spună în detaliu tot ceea ce Iisus a spus şi a făcut, lumea nu ar putea cuprinde toate cărţile care s-ar fi scris… Chiar dacă este exagerat, acest lucru arată că Evangheliile sunt departe de a fi complete: ele nu dau decât scheletul învăţământului lui Iisus, şi noi suntem aceia care trebuie să punem carnea pe acest schelet în lumina Ştiinţei Iniţiatice.

Atunci, dacă nu este vorba despre munţi fizici, despre ce munţi vorbeşte Iisus? Despre munţii noştri interiori, psihici… Da, toate obstacolele, toate greutăţile pe care le-am lăsat să se acumuleze în noi, iată munţii care ne blochează calea şi ne împiedică să înaintăm. Veţi spune: „Bine, am înţeles: această imagine a munţilor se referă la planul psihic. Dar oare credinţa noastră, oricât de mare ar fi, va fi suficientă pentru a deplasa dintr-o singură mişcare un munte de greutăţi şi de probleme acumulate de încarnări şi încarnări?” Dar cine vă spune că trebuie să o faceţi dintr-odată? Dacă aţi şti să interpretaţi imaginea grăuntelui de muştar, aţi înţelege că Iisus nu spune acest lucru.

Să ne raportăm la un alt pasaj din Evanghelii în care Iisus vorbeşte tot despre grăuntele de muştar: „Împărăţia cerurilor este asemenea grăuntelui de muştar, pe care luându-l, omul l-a semănat în

ţarina sa, şi care este mai mic decât toate seminţele, dar când a crescut este mai mare decât toate legumele şi se face pom, încât vin păsările cerului şi se sălăşluiesc în ramurile lui". Grăuntele de muştar este minuscul, da, dar câte nu putem face cu un grăunte? îl semănăm şi o dată ajuns în pământ, el încolţeşte, creşte… În această imagine a grăuntelui de muştar folosită de Iisus, ceea ce este important este faptul că se vorbeşte despre un grăunte, iar un grăunte este făcut pentru a fi semănat. De îndată ce a fost pus în pământ, el nu rămâne inactiv: dacă este curat şi de bună calitate, el încolţeşte şi devine un arbore. Dar nu dintr-odată: îi trebuie timp.

Pentru că un munte este enorm iar un grăunte de muştar minuscul, aceia care citesc parabola lui Iisus sunt mai degrabă surprinşi de disproporţia ce există între mărimea muntelui şi cea a grăuntelui, şi se opresc doar la acest lucru; de aceea ei nu pot interpreta corect această parabolă. Pentru a o interpreta corect, trebuie mai întâi să reflectăm asupra proprietăţilor grăuntelui. Dacă omul a cărui credinţă are mărimea unui grăunte de muştar va putea într-o zi să mute din loc munţii, înseamnă că acest grăunte, de îndată ce a fost semănat în inima sa, creşte şi se dezvoltă. Când el devine un copac, păsările cerului, adică toate entităţile luminoase ale lumii invizibile, vin să locuiască aici. Iar aceste entităţi nu vin cu mâinile goale, toate aduc daruri cereşti: înţelepciunea, iubirea, puritatea, pacea, forţa… şi datorită acestor daruri omul obţine încet-încet puterea de a muta munţii din loc.

Pentru un creştin este esenţial să înţeleagă ceea ce voia să spună Iisus când vorbea despre această credinţă capabilă să mute munţii. Altfel, ne mulţumim să repetăm cuvinte lipsite de sens. Cum au fost devenite golite de sens aceste cuvinte ale Rugăciunii de pe munte: „Fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este" (*Matei 5*: *48*). Fiinţa umană care este atât de slabă, atât de şovăitoare, cum ar putea muta un munte? Ea are atâtea lipsuri, atâtea defecte, cum să ajungă la perfecţiunea Tatălui ei Ceresc? Nu este posibil! Şi atunci, prin lipsa de înţelegere, prin neglijenţă, prin lene, da, mai ales prin lene, lăsăm la o parte chintesenţa învăţământului lui Hristos. Este atât de uşor să insistăm asupra slăbiciunilor şi a imperfecţiunilor oamenilor imaginându-ne astfel că dăm dovadă de luciditate, de raţiune, de aşa-zisă modestie! Dar Iisus nu dădea dovadă de o asemenea modestie, el avea pentru fiinţa umană creată după chipul şi asemănarea lui

Dumnezeu, cele mai înalte ambiţii: dacă ea doreşte, dacă ea se străduieşte, va reuşi într-o zi să ajungă la perfecţiunea Tatălui ei Ceresc. Dacă are credinţă, ea va ajunge să mute munţii, adică toate puterile îi vor fi date, dar mai întâi puteri asupra ei însăşi.

Credinţa este deci comparabilă cu un grăunte ce trebui semănat, dar evident nu orice fel de grăunte. Nu este însă uşor de recunoscut acel grăunte care va deveni un arbore în care păsările cerului vor veni să locuiască; din contră, este foarte uşor să îl confunzi cu grăunţele crezurilor şi superstiţiilor de tot felul! Iată de ce creştinii nu au mutat încă mulţi munţi. Primul lucru care trebuie făcut este acela de a învăţa să recunoască acest grăunte care este credinţa.

Articol III. Cap. 3 – Credinţă şi crez

Un preot se adresă într-o zi enoriaşilor săi care erau în majoritate oameni bogaţi: „Fraţii mei, aşa cum observaţi, biserica noastră este veche, ea are nevoie de restaurare; dar cum acest lucru va costa foarte mult, haideţi să ne gândim ce putem face…” într-un singur glas, enoriaşii răspunseră că îl vor ruga pe Dumnezeu să îi ajute să găsească banii necesari. „Cum? spuse indignat preotul, sunteţi miliardari şi doriţi să îl deranjaţi pe Dumnezeu pentru a obţine o sumă de bani pe care vă este atât de uşor să o găsiţi voi înşivă?”

Ei bine, iată ceea ce mulţi credincioşi numesc credinţă: a cere intervenţia divină pentru a le aranja afacerile, când s-ar putea descurca singuri, cu condiţia să se hotărască să facă ce trebuie. Când sunt puţin altruişti, ei se roagă pentru pace în lume, pentru mai puţine nenorociri… Dar ei contează mai ales pe Dumnezeu pentru a-şi asigura starea de bine, confortul, securitatea. Cineva pleacă în vacanţă şi în clipa în care închide uşa casei, spune în minte o scurtă rugăciune: „Dumnezeu, păzeşte-mi casa”. Dar iată că la întoarcere, constată că ea a fost „vizitată”. Devine furios: cum se face că Dumnezeu nu a rămas acolo, credincios, la post? Ei da, Dumnezeu este un portar, el trebuie să îi supravegheze casa în timp ce „stăpânul ei” se plimbă…

Veţi spune: „Dar atunci, rugăciunea nu este o expresie a credinţei noastre?”… Nu trebuie să ne rugăm?…” Ba da, trebuie să ne rugăm. Dar rugăciunea nu înseamnă a cere ceva Domnului. Dumnezeu ne-a dat toate mijloacele materiale şi spirituale pentru a ne putea asigura cele necesare, nouă şi chiar altora, iar rugăciunea trebuie să ne folosească numai să ne înălţăm pentru a găsi aceste mijloace. Dumnezeu şi-a făcut deja „lucrarea”, dacă putem spune aşa, cu mult

timp înainte; nu El este acela care trebuie să ne procure acum ceea ce ne lipseşte, noi suntem cei care trebuie să căutăm. La ce foloseşte să îl rugăm să ne dea sănătate sau afecţiunea celorlalţi, dacă vom" continua să ducem o viaţă care ne face să fim bolnavi sau antipatici? Şi la ce serveşte să ne rugăm pentru pace, dacă continuăm să purtăm în noi înşine adevărate câmpuri de luptă?... Bineînţeles, rugăciunea este o manifestare a credinţei, dar credinţa trebuie înţeleasă ca acea forţă care împinge omul să se depăşească, să se întreacă pe sine. Numai că, există o credinţă inspirată de efort, de activitate, şi o credinţă inspirată de lene. Câţi oameni numesc credinţă ceea ce în realitate este un crez sau o rătăcire?

Pentru a-şi justifica stângăciile, greşelile, eşecurile, cineva vă spune: „Vai, am crezut că..." Ei da, el credea, credea, dar crezul nu i-a dus decât rătăcire. Iar cel mai grav este faptul că acest „credincios" va continua să creadă... şi să se rătăcească! Până când? Până când va învăţa să îşi înlocuiască crezurile prin credinţă, prin adevărata credinţă, aceea bazată pe o cunoaştere. Instinctiv, simţim diferenţa dintre crez şi credinţă din moment ce spunem: „Eu cred" exprimând o incertitudine. Când spunem: „Eu cred că el va veni mâine", în realitate nu suntem prea siguri, este un crez. Iar întrebarea: „Credeţi că...?" înseamnă că explorăm un teritoriu necunoscut. A lucra în cunoştinţă de cauză, adică în domeniul în care am acumulat o îndelungată experienţă datorate unei lucrări duse cu răbdare, aceasta înseamnă, cu adevărat, credinţa.

Să luăm un simplu exemplu. Un grădinar posedă diferite seminţe: el le seamănă şi poate spune fără teama de a se înşela că va avea salată, ridichi etc. Iar acest lucru se verifică, pentru că este vorba despre o credinţă bazată pe studiu şi experienţă. Or, în crezul lor, mulţi oameni se aseamănă cu grădinarul care se aşteaptă să recolteze atunci când nu a semănat nimic, sau care a semănat morcovi gândind că va vedea crescând praz. Ei aşteaptă lucruri irealizabile, pentru că ei nu posedă nici cunoaştere, nici experienţă. Nu putem recolta decât ceea ce am semănat. În acel moment, da, putem avea credinţă. Vedeţi dar că şi aici regăsim această imagine a grăuntelui folosit de Iisus în parabola grăuntelui de muştar.

Nu trebuie deci să ne facem iluzii. Dacă avem eşecuri, în loc de succesele la care ne aşteptam, înseamnă că nu am semănat nimic sau că nu am ştiut să semănăm grăunţe bune. Acest lucru se verifică în

toate domeniile şi chiar în cel al religiei. Mulţi îşi închipuie că sunt credincioşi, spiritualişti, dar când vedem în ce contradicţii se zbat, ne întrebăm ce au înţeles. Cum să facem să îi ajutăm? Dacă ei ar putea admite că se înşală, că nu ştiu încă ce reprezintă adevărata credinţă, ar fi un progres. Dar în loc de aceasta, ei se vor indigna, vor riposta spunându-vă ce apartenenţă religioasă au, aceea în care cred; ei vor enumera rugăciunile pe care le recită, ceremoniile la care au asistat, cum v-aţi putea îndoi de credinţa lor? Iată oameni nefericiţi, bolnavi, bârfitori, geloşi, înăcriţi; ei îşi otrăvesc viaţa şi o otrăvesc şi pe ceea a anturajului lor, dar au credinţă!

Ei bine, aceşti neştiutori nu ştiu că succesul şi credinţa merg împreună şi prin „succes" eu înţeleg victoria asupra greutăţilor şi a obstacolelor interioare. Ei nu cunosc parabola lui Iisus despre grăuntele de muştar, sau au uitat-o; nu numai că nu au mutat munţii, dar s-au îngropat sub ei. Ceea ce ei definesc drept credinţă, este în realitate un crez sau o convingere personală. Or, convingerile personale nu sunt adeseori mult mai fondate decât crezurile. Convingerile constituie desigur o putere din cauza energiei pe care o degajă. Acela care este convins emite unde care mătură totul în calea lor, ca o rafală de vânt care spulberă frunzele moarte. De aceea, adesea nebunii sunt cei care îşi impun convingerile celor din jur, fiindcă se spune că: „ei nu se îndoiesc de nimic". Dar unde îi vor duce toate acestea? Ei nu îşi pun deloc problema.

Nu trebuie deci să confundăm credinţa cu crezul. Din nefericire, cei mai mulţi oameni care pretind că au credinţă fac această confuzie: da, fiindcă putem avea crezuri, unele chiar religioase, dar să nu avem cu adevărat credinţă! A avea credinţă înseamnă a şti să alegi grăunţele şi să le însămânţezi în tine însuţi: vom vedea apoi crescând copaci minunaţi, de pe ramurile cărora vom culege fructe gustoase. Dacă nu culegem nimic, ci numai scaieţi şi spini, înseamnă că nu am devenit încă un semănător, un adevărat credincios.

Avem nevoie de criterii ca să facem o diferenţă clară între credinţă şi crez. Primul criteriu al credinţei este că ea o face pe fiinţa umană mai bună, mai stabilă, mai armonioasă, mai preocupată de soarta semenilor săi… Acesta este un proces care trebuie să se amplifice, asemenea arborelui din parabolă care nu încetează să se dezvolte, astfel ca păsările cerului – adică virtuţile, entităţile luminoase – să vină să locuiască în ramurile sale.

Cerul nu le cere oamenilor să fie perfecţi, ci să lucreze la perfecţionarea lor. Fiecare trebuie să-şi spună într-o zi: „Am înţeles acum, eu semăn grăunţe în sufletul meu (gânduri şi sentimente de lumină, iubirea pentru un înalt ideal) şi nu voi înceta să veghez asupra lor, să le încălzesc, să le ud, să le hrănesc cu tot ceea ce posed mai bun. Eu ştiu că universul este guvernat de legi, iar una dintre aceste legi spune că orice sămânţă va da rod". Iată ceea ce reprezintă cu adevărat credinţa. Oricare v-ar fi deci religia: creştină, islamică, iudaică, hindusă etc., atât timp cât nu aţi înţeles această lege, şi nu o aplicaţi, nu aveţi credinţă, ci numai crezuri ce nu vă pot duce prea departe. Sau, mai degrabă, da, ele vă pot conduce departe, dar în lene, în eşec, în revoltă etc.

Crezul este ineficace fiindcă reprezintă ceva care apare din exteriorul sau periferia fiinţei noastre, şi într-o clipă sau alta, el se sfărâmă în faţa realităţii. Dimpotrivă, credinţa vine din interior, din centru, şi tocmai de acolo îşi extrage eficacitatea. De asemenea, este o eroare să ne închipuim credinţa ca o problemă a oamenilor neştiutori, naivi sau chiar puţin înapoiaţi, şi că ea reprezintă o etapă în evoluţia omenirii când trebuie părăsite crezurile aşa numite iraţionale! Din contră, credinţa se bazează pe cunoaşterea legilor; or, ce ştiinţă este mai importantă decât aceea a legilor?

A avea credinţă înseamnă a-ţi construi existenţa pe baze solide, cunoscând legile. Acela care posedă credinţă simte că avansează pe o cale bine conturată. El însuşi a ales această cale de parcurs, fiindcă a verificat legea cauzelor şi a consecinţelor. Şi în timp ce este preocupat să construiască ceva stabil, frumos, nu are timp să se ocupe de prostiile ce se povestesc sau se înfăptuiesc în preajma sa: atenţia sa este concentrată asupra lucrării pe care o are de înfăptuit. Iar dacă greutăţile apar în viaţa sa, rezultatele pe care le-a obţinut deja prin această lucrare l-au întărit şi îl ajută să le depăşească.

Există atâţia oameni descumpăniţi! Ei nu sunt siguri de nimic, văd peste tot pericole, fiindcă au senzaţia că au fost aruncaţi în existenţă ca într-un angrenaj ale cărui mecanisme nu le cunosc. Înseamnă că ei nu ştiu să lucreze cu legile; nu pot deci defrişa drumul ca să se asigure de viitorul lor. Or, nu-ţi poţi construi viitorul cu un prezent necorespunzător, fiindcă între cele două nu există ruptură. Îţi poţi periclita complet viitorul atât timp cât nu ai învăţat să aşezi prezentul pe baze solide. Cum să nu te temi când nu ştii unde te duci,

când nu ai nicio certitudine, când te afli în întuneric? întunericul este sursa fricii, totul ni se pare aici ameninţător.

Viaţa omului se poate compara cu traversarea unei păduri sau cu ascensiunea unui munte înalt.

Există atâtea eforturi de făcut, atâtea pericole de înfruntat ca să-ţi atingi ţelul! Iar dacă străbaţi această pădure sau escaladezi acest munte în întuneric, rişti să te rătăceşti, să fii atacat de animale sălbatice, să cazi în capcane, sau să te rostogoleşti în fundul vreunei prăpăstii etc. În întuneric eşti expus nu numai adevăratelor pericole, dar cea mai periculoasă este frica ce o creezi în tine însuţi, neştiind cum să interpretezi zgomotele şi formele neconturate ce le vezi agitându-se. Nu poţi avea încredere în nimic şi trăieşti în agitaţie şi nelinişte, fiind convins că ceva rău este mereu gata să apară.

Iar cum a crede înseamnă a deschide o poartă în noi înşine, a avea frică înseamnă a da putere a ceea ce ne temem, a-i pregăti terenul pentru a ne face rău. Iată în mod simbolic ce reprezintă viaţa oamenilor care nu posedă lumina credinţei, a adevăratei credinţe care reprezintă în realitate adevărata ştiinţă, o ştiinţă care ne însoţeşte ca o lumină, care ne conferă liniştea şi pacea. Chiar dacă trebuie să străbatem anumite încercări, atunci când ştim cum stau lucrurile, păşim calmi, plini de speranţă în viitor. Astfel apare legătura dintre credinţă şi speranţă, adică între prezent şi viitor.

Iată încă o clarificare a cuvintelor lui Iisus: „Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. Ajunge zilei răutatea ei” (*Matei 6*: *34*).

Îndepliniţi-vă deci astăzi datoria ştiind că este singurul lucru bun de făcut, fiindu-vă de ajuns, şi nu vă mai îngrijiţi pentru ziua de mâine: cum ziua de mâine este neapărat legată de ziua ce a precedat-o, ea va fi la fel de organizată, de armonioasă. Şi în acest caz, este ca şi cum aţi semăna un grăunte, iar acest grăunte vă va aduce roade.

Cât de mult se înşală deci aceia care pretind că este imposibil să cunoşti criteriile credinţei! Ei nu trebuie decât să se observe, să observe evenimentele vieţii lor psihice, la fel ca pe cele ale vieţii lor fizice sau sociale. De fiecare dată când se află pe un drum fără ieşire înseamnă că nu au ştiut unde să-şi aşeze credinţa. Doamne, este atât de greu de înţeles că o cauză produce mereu consecinţe ce îi corespund, iar dacă dorim să găsim explicaţii evenimentelor, şi a ceea ce ni se întâmplă, trebuie să căutăm mereu în domeniul cauzelor? Iată criteriul

credinţei. Până aici nu facem decât să bâjbâim printre crezuri. Da, peştele înoată încă în mare, şi fiindcă am pus pe foc cratiţa cu ulei, ne închipuim că el ne va apărea zglobiu! Ei bine, nu, trebuie să ne descotorosim de aceste crezuri iluzorii, fiindcă ele nu pot fi urmate decât de decepţii. Crezul este produsul unor dorinţe personale sau al jocului intelectului, el conduce fatalmente la îndoială, la îngrijorare, la bănuială. Dimpotrivă, credinţa este o certitudine absolută care ajunge mereu la un rezultat pozitiv.

Adevărata credinţă se bazează deci pe o cunoaştere obţinută prin experienţă. Dar prin natura sa, fiinţa umană este mai mult condusă spre crez decât spre cunoaştere, fiindcă crezul este spontan, instinctiv, în timp ce cunoaşterea cere studiu, judecată, experienţă. Crezul precede deci mereu cunoaşterea. Imediat ce cunoaştem un lucru părăsim domeniul crezului. Dar atunci crezul se referă la un obiect mai îndepărtat, până când cunoaşterea îl va înlocui. Cunoaşterea este ca linia orizontului: cu cât te apropii de ea, cu atât mai mult ea se depărtează, dar astfel progresaţi continuu.

De la bun început, consideraţi poate că este greu să faceţi o distincţie clară între crez şi credinţă, fiindcă limita care le separă este prost definită; ele se îmbină unul cu celălalt, aşa cum domeniul fizic se contopeşte încet-încet în cel psihic, fără să putem spune cu certitudine unde sfârşeşte unul şi unde începe celălalt. Graniţa lor nu este mai precisă decât cea a culorilor spectrului: de exemplu, roşul nu este portocaliu, şi totuşi în acelaşi timp nu ştim cu exactitate unde se află limita lor. La fel, deşi credinţa este diferită de crez, ea rămâne legată intim de acesta.

Ca să trăim avem nevoie să ne bazăm pe un anumit număr de crezuri – ele fiind ca nişte suporturi pentru viaţa noastră afectivă, intelectuală. Fără aceste suporturi, existenţa nu este posibilă, este ca şi cum ai încerca să înaintezi în nisipurile mişcătoare. În interior, ca şi în exterior, avem nevoie să credem că posedăm ceva solid sub picioare. De aceea, chiar dacă ne facem câteva iluzii, este mereu util să credem în lucrurile bune, aceasta ajutându-ne să ne menţinem într-o dispoziţie constructivă. Esenţialul este să devenim conştienţi, să ne străduim să înlocuim crezurile vagi prin cunoştinţe adevărate, iar la patruzeci de ani să nu mai avem naivitatea de la douăzeci de ani.

Se poate spune chiar că această credinţă este o lucrare asupra crezurilor, iar acela care nu este hotărât să îndeplinească această

lucrare cade adesea victimă superstiţiilor. Fiindcă cele două, crezurile şi superstiţiile, merg pas la pas. Cum fiinţa umană are mereu nevoie să creadă în ceva, aceia care nu au înţeles ce reprezintă cu adevărat credinţa se agaţă de tot felul de lucruri mărunte: un anumit obiect este pentru ei norocos, o anumită cifră sau zi a săptămânii le este benefică şi o alta malefică, întâlnirea unei anumite persoane în calea lor este interpretată ca un semn de bun sau rău augur etc. Eu nu neg faptul că se poate acorda o semnificaţie obiectelor, numerelor, zilelor, întâlnirilor, dar aceasta nu va înlocui niciodată o credinţă bazată pe marile legi care guvernează viaţa noastră psihică şi spirituală.

Vreţi să vă dau o definiţie a superstiţiei? A fi superstiţios înseamnă a gândi că vei putea recolta acolo unde nu ai semănat. Din contră, adevărata credinţă înseamnă să aştepţi ştiind că după ce ai semănat, vei culege, în viaţa aceasta sau în alta, sau prin intermediul copiilor. Dacă semănaţi grăunţe bune într-un pământ mănos şi la momentul potrivit, ele încolţesc şi cresc. Poate că se vor pierde câteva dintre ele, dar majoritatea vor creşte şi vor da roade. Mulţi bărbaţi şi femei care nu au lucrat niciodată în domeniile intelectual, afectiv sau fizic, speră să recolteze, iar atunci când îşi văd eşecurile, ei strigă că este nedrept. A cui este însă vina? Aceia care seamănă şi plantează nu sunt niciodată decepţionaţi. Atunci când posezi adevărata credinţă, nu eşti niciodată decepţionat. Aceia care sunt dezamăgiţi s-au aşteptat la recolte imposibile.

Iar cum a avea credinţă înseamnă a face grăunţele să crească, aceste grăunţe vă vor hrăni într-o bună zi; spre deosebire de crez care, în final, vă va lăsa înfometaţi. Crezul este comparabil cu hipnoza. Dacă hipnotizaţi pe cineva, îl puteţi convinge, de exemplu, că ia parte la o masă copioasă. Când va reveni din starea de hipnoză, el vă va expune în detaliu chiar şi meniul şi se va declara mulţumit de tot ceea ce a mâncat; stomacul i-a rămas totuşi gol, şi cu acest regim el se va îmbolnăvi. Ei bine, în acest fel crezurile înşală pe cei mai mulţi oameni, în timp ce credinţa îi serveşte zilnic cu fructe foarte adevărate, hrănitoare, care sunt rezultatul lucrării lor. Fiinţele care se mulţumesc cu crezurile rămân în interior slabe, temătoare, şovăitoare, chiar dacă fizic sunt zdravene. Crezul nu hrăneşte. Numai credinţa hrăneşte şi, pentru a ajunge la credinţă, trebuie să o studiezi, să o experimentezi, să te străduieşti. Dacă Iniţierea era în antichitate rezervată numai anumitor fiinţe, nu însemna că li se revela acestora secrete pe care alţii

nu trebuiau să le cunoască, ci fiindcă ele posedau calităţi ce le permiteau să realizeze ceva cu aceste revelaţii. Adevărurile spirituale nu îl îmbogăţesc decât pe acela care posedă un intelect care să le înţeleagă, o inimă care să le dorească, şi mai ales o voinţă pentru a începe lucrarea şi a persevera. Celorlalţi ele nu le aduc nimic, sau le sunt chiar dăunătoare.

Dacă se reduce religia la subiecte de credinţă independente de experienţa şi de faptele care ar trebui să le însoţească, înseamnă că religia se separă de credinţă, rămânând deci numai crezuri ce nu vor salva pe nimeni. Leneşii nu sunt niciodată salvaţi. La ce rezultate ne putem aştepta fără muncă, fără strădanie, fără experiment? Atât timp cât credincioşii vor repeta formule, gesturi, ritualuri de neînţeles, credinţa lor nu va muta munţii, ea nu va face niciun miracol. Iar când vorbesc despre miracol, nu este vorba de a vindeca bolnavi, nici de a învia morţii, ci de a te transforma pe tine însuţi, de a te reînvia.

A venit vremea să învăţăm să nu mai confundăm realitatea credinţei cu iluzia crezului. Dacă sănătatea vi se ameliorează, dacă gândirea vi se limpezeşte, dacă forţa vă creşte, înseamnă că vă hrăniţi cu credinţă. Cât despre crezurile cu care vă închipuiţi că vă hrăniţi, ele seamănă cu dulciurile care se vând prin iarmaroc. Aceste dulciuri, numite „vată de zahăr", au consistenţa bumbacului, iar copiii se desfată cu ele; or, acestea nu numai că nu îi hrănesc, dar le strică şi dinţii. Astfel mulţi oamenii percep crezurile; ei înghit tone de visuri, de promisiuni fără nicio bază solidă: zahăr şi bumbac… Ei cred, cred, nu încetează să creadă şi rezultatele pe care le obţin sunt opusul a ceea ce aşteptau.

A crede? Nu trebuie să mai credem, trebuie să ştim! Credinţa este condensarea unei cunoaşteri imemoriale. Acolo unde nu cunoaştem, nu există credinţă. Studiaţi deci, întăriţi-vă, lucraţi zilnic cu virtuţile divine: iubirea, înţelepciunea, adevărul, bunătatea, dreptatea, fiindcă acestea sunt grăunţe pe care le veţi semăna în calea voastră. Iar la capătul acestui drum vă aşteaptă împlinirea vieţii, învierea.

Articol IV. Cap. 4 – Ştiinţă şi religie

În Occident, asistăm de secole la lupte neîncetate între religie şi ştiinţă. Religia a fost multă vreme destul de puternică pentru a obţine victoria; ea îşi dicta legea, până la a condamna anumite descoperiri sub pretextul că ele contraziceau textele biblice sau dogmele bisericeşti. De exemplu, curajosul care îndrăznea să se îndoiască de faptul că

Dumnezeu a creat lumea în şase zile sau să pretindă că pământul se roteşte în jurul soarelui, risca să fie ars pe rug. Apoi, încet-încet, situaţia s-a schimbat: ştiinţa a preluat conducerea, pe măsura progreselor ce le-a făcut, şi s-a răzbunat până la a ridiculiza religia care a fost obligată să bată în retragere. Acum lumea întreagă recunoaşte că religia şi-a pierdut influenţa; unii evident că o regretă, în timp ce alţii se bucură. Dar a regreta sau a te bucura nu înseamnă să şi răspunzi la problemele ce îi frământă pe oameni.

Ca să simplificăm, putem afirma că ştiinţa se referă la lumea vizibilă, iar religia la lumea invizibilă; neînţelegerea ce există între oamenii de ştiinţă şi clerici vine de la faptul că unii îşi bazează certitudinile pe o realitate vizibilă, obiectivă, iar alţii pe o realitate invizibilă, subiectivă. Dar şi unii şi alţii au un punct de vedere incomplet, fiindcă fiecare de partea sa are tendinţa de a privilegia un aspect în detrimentul celuilalt.

Universul este o unitate pe care o putem sesiza din exterior cu ajutorul ştiinţei şi din interior prin intermediul religiei, fiindcă fiinţa umană este ea însăşi o unitate care are capacitatea de a trăi în acelaşi timp în lumea obiectivă şi în lumea subiectivă. Ştiinţa şi religia nu trebuie deci să se dispute, ci să se completeze. De altfel, niciodată ştiinţa nu combate religia sau invers: oamenii de ştiinţă şi clericii sunt cei care se înfruntă, fiindcă ei nu posedă decât o parte din cunoaştere.

Aşa cum religia nu a putut distruge ştiinţa, nici ştiinţa nu va putea anihila religia, fiindcă ele se bazează pe legi identice. Între ele nu există nici separare, nici contradicţie. Separările şi contradicţiile există numai în mintea ignoranţilor care nu ştiu cum a creat Dumnezeu universul. Ştiinţa bine înţeleasă nu poate decât să-i ajute pe credincioşi să se concentreze asupra esenţialului, iar religia, de asemenea bine înţeleasă, dă adevărata sa dimensiune ştiinţei. Fiecare are o funcţie, şi ele trebuie să se ajute reciproc, nu să se dispreţuiască, să se respingă şi să încerce să se distrugă. În orice caz nu vor reuşi. Aceste confruntări nu reprezintă decât acţiuni sterile şi timp pierdut. De acum înainte, în fiecare fiinţă trebuie să existe un cleric şi un savant. Da, pentru ca religia şi ştiinţa să nu se combată în societate, ele trebuie să înceteze să se lupte în fiinţa umană. Fiindcă aici se produc cele mai mari daune. Atunci când un cleric se opune unui om de ştiinţă – sau invers – el îşi închipuie că se luptă cu un adversar din exteriorul său. Deloc, el se luptă cu el însuşi!

Necredincioşii îşi fac o idee greşită despre religie; de altfel, chiar majoritatea credincioşilor nu au o idee exactă, fiindcă o limitează adesea unui ansamblu de dogme şi rituri. În realitate, religia reprezintă în primul rând o ştiinţă bazată pe cunoaşterea fiinţei umane aşa cum a fost ea creată după chipul Domnului. Se poate deci afirma că bazele religiei sunt înscrise în însăşi fiinţa umană. Dumnezeu a creat omul imprimându-şi pecetea sa în el, şi orice ar face, el nu se poate elibera de aceasta, este o amprentă înscrisă în structura sa. Din acest punct de vedere, omul nu este absolut liber, el nu poate scăpa de această amprentă, de această schemă de la care întreaga sa fiinţă este construită. În schimb, cea mai mare libertate i-a fost acordată ca să exprime această predestinare divină pe care o poartă în sine. Astfel se explică diversitatea religiilor care, în funcţie de epocă şi loc, au luat cele mai variate şi bogate forme.

Un om de ştiinţă vă va spune că nu admite ca adevărat şi demn de interes ceea ce nu a putut observa, calcula, măsura, cântări, compara, clasifica; tot restul este îndoielnic şi trebuie lăsat deoparte. Foarte bine, dar aceasta îi va reduce enorm câmpul conştiinţei sale. Fiindcă două treimi (să spunem două treimi) din existenţa umană sunt ocupate cu activităţi pe care nimeni nu le cântăreşte, nici nu le măsoară. Ei da, cele două treimi din timp le trăim, atâta tot. Iar dacă această viaţă nu merită nici atenţie, nici interes, ne putem întreba de ce un om de ştiinţă continuă să trăiască. El respiră, mănâncă, bea, doarme, merge, nutreşte gânduri, sentimente, senzaţii, dorinţe, întâlneşte oameni, vorbeşte cu ei, îi îmbrăţişează chiar, şi nu se întreabă dacă toate acestea le face în mod ştiinţific. Cum acceptă el să trăiască o viaţă în mare parte neştiinţifică? Ar trebui să refuze!

Oamenii se risipesc la periferia fiinţei lor punând în valoare o viziune ştiinţifică a lumii ce aşază pe primul loc explorarea naturii, deci studiul lumii fizice, o lume care le este exterioară sau care nu este decât învelişul material al eului lor profund. Ei nu realizează că sunt pe cale să-şi piardă centrul, acel punct care nu numai îi ţine în echilibru, dar îi leagă de Sursa vieţii universale. Desigur, nu le este interzis să considere universul ca pe un câmp de investigaţii şi experienţe pe care Creatorul l-a pus la dispoziţia lor. Dar nu vor gusta savoarea vieţii divine aruncându-se orbeşte în studiul fizicii, al chimiei, biologiei, zoologiei, astronomiei etc. În timp ce sunt atât de ocupaţi să-şi satisfacă toate curiozităţile, timpul trece, viaţa se scurge şi ei se

şubrezesc.

Oricare ar fi posibilităţile oferite oamenilor de ştiinţă de a explora şi a exploata materia, după o perioadă de încântare oferită de descoperirile lor, ei vor începe să simtă un gol în interior. Fiindcă nimic din ceea ce intelectul poate atinge, îmbrăţişa, înţelege, nu este capabil să ne satisfacă pe deplin. Numai imensitatea, misteriosul, invizibilul, impalpabilul, tot ceea ce nu cunoaştem deloc, poate satisface şi umple inima omenească. Aici se găseşte adevărata ştiinţă.

Adevărata ştiinţă nu este produsul achiziţiilor intelectului, ea este o cunoaştere privind fiinţa umană, structura sa fizică şi spirituală, corpurile sale subtile, aspiraţiile sale cele mai înalte, cât şi legăturile sale cu întreg universul. Nu putem înlătura unele fenomene sub pretextul că ele nu intră în categoria a ceea ce poate fi observat şi calculat. Viaţa spirituală este considerată ca un fenomen neştiinţific. Să admitem. Dar dacă vreţi să rămâneţi mereu neîmpliniţi şi nemulţumiţi, ocupaţi-vă numai de ceea ce este considerat „ştiinţific".

Pe măsura progreselor obţinute, ştiinţa a crezut că ar putea explica totul şi aduce toate soluţiile problemelor omenirii. Ea a adus de fapt ameliorări mari în numeroase domenii, dar nu se poate afirma că a îmbunătăţit condiţia umană în profunzime, fiindcă ea nu atinge decât lumea fizică, şi puţin pe cea psihică, ea nu atinge sufletul şi spiritul, ceea ce este normal, nu este domeniul ei. Datorită unor aparate extrem de perfecţionate, ea a făcut în scurt timp descoperiri nemaipomenite atât în domeniul infinitului mare cât şi în cel al infinitului mic, iar aceste descoperiri au dat unora iluzia că ea ar putea înlocui religia. Dar nu este de ajuns ca omul să se considere egalul lui Dumnezeu, să declare că El nu există, sau că a murit, iar Creaţia este faptul hazardului, prin faptul că astronauţii reuşesc să parcurgă un spaţiu cosmic pe care timp de milenii oamenii şi l-au închipuit drept locuinţa Domnului, că fizicienii ajung să descopere secretele materiei, că biologii obţin din ce în ce mai multă putere asupra vieţii.

Eu îi pun în aceeaşi oală pe toţi acei filosofi şi oameni de ştiinţă care îşi închipuie că universul şi omul sunt produsul hazardului ca şi pe credincioşii care aşteaptă roade când nu au semănat nimic. Este aceeaşi eroare în ambele cazuri: în primul este vorba despre consecinţe fără cauze, iar în al doilea despre o creaţie lipsită de autor. Nu merită ca oameni aşa zişi inteligenţi şi savanţi să-şi bată joc de naivitatea credincioşilor: convingerile lor sunt la fel de ridicole.

Aşa cum religia nu a putut să se opună dezvoltării ştiinţei, nici ştiinţa, oricare i-ar fi progresele, nu va putea înlocui, nici distruge religia. Există o legătură între aceste două atitudini şi fiecare trebuie să contribuie să o pună în valoare, să o lumineze pe cealaltă. Aceia care încearcă să le separe sau să le opună comit o eroare. Dumnezeu nu a putut introduce în universul pe care l-a creat şi în omul zămislit după chipul său două realităţi incompatibile. Dar ca să ajungem la această înţelegere a lucrurilor trebuie să realizăm câteva schimbări interioare.

Auzim adesea anumite persoane cum se revoltă de faptul că în secolul al XX-lea oamenii nu s-au descotorosit încă de crezuri calificate drept iraţionale. Suntem chiar obligaţi să constatăm că după o perioadă de materialism, de scientism, din ce în ce mai mulţi oameni se îndreaptă spre religie, spre spiritualitate, spre misticism, iar această tendinţă ia uneori forme confuze şi lipsite de sens. Chiar şi autorităţile religioase se tulbură, fiindcă se simt depăşite de aceşti noi curenţi pe care nu mai ajung să îi stăpânească. Ei bine, responsabilitatea acestei situaţii revine clericilor înşişi, care erau mai preocupaţi să dezvolte dominarea bisericii decât să răspundă adevăratelor nevoi ale sufletelor şi spiritelor, şi în mod egal oamenilor de ştiinţă şi filosofiilor lor materialiste. Trebuie ca şi unu şi ceilalţi să înceteze să se mai lamenteze despre o situaţie la crearea căreia au contribuit ei înşişi, şi să încerce mai degrabă să vadă împreună cum o pot remedia.

Fiinţa umană nu se poate împlini decât în imensitate, în infinit. Tot ceea ce este deja vizibil, determinat, măsurat, clasificat, chiar dacă găseşte că este util, interesant, indispensabil, nu va satisface decât o parte din ea însăşi, insuficientă pentru a-i umple existenţa. De ce copiilor le plac atât de mult poveştile? Şi de ce cei mai mulţi adulţi se refugiază, atunci când pot, în lumi ciudate, în fantastic, în iraţional? Fiindcă este o nevoie înnăscută a fiinţei umane: ea a fost creată să trăiască în cele două lumi, obiectivă şi subiectivă, materială şi spirituală, vizibilă şi invizibilă; ea posedă deci capacităţi pentru a intra în legătură cu aceste două lumi şi are nevoie de amândouă. Numai că nu trebuie să se facă confuzie: realitatea percepută datorită celor cinci simţuri nu este aceeaşi pe care o percepem datorită simţurilor lumii spirituale; sunt două lumi diferite şi cunoaşterea lor necesită instrumente diferite.

Oamenii de ştiinţă trebuie să se mulţumească să studieze, să observe şi să prezinte rezultatele observaţiilor lor, atâta tot. Ei nu se

pot pronunţa în privinţa vieţii psihice a omului, asupra vieţii sale morale, spirituale, există o graniţă pe care ei nu o pot străbate; cu mijloacele de care dispun nu le este permis să înlocuiască religia prin ştiinţă, şi cu atât mai mult să o distrugă. Ceea ce pot distruge sunt falsele crezuri, acesta fiind un lucru util. Adevărata religie nu are nevoie să se încarce cu erori şi superstiţii, iar adevărata ştiinţă nu poate face rău adevăratei religii: Dumnezeu nu se va supăra dacă voi nu credeţi că El a creat lumea în şase zile, cu atât mai puţin cu cât în realitate El nu a încetat niciodată să creeze…

A dori să combaţi religia în numele obiectivităţii şi al raţiunii este o încercare sortită eşecului. Nu putem suprima sentimentul religios aşa cum nu putem suprima nici celelalte sentimente. În acest domeniu raţiunea nu îşi află locul deoarece, o repet, simţul sacrului, nevoia de a se simţi legată de această lume divină în care îşi are originea, sunt înscrise în structura fiinţei umane. Putem încerca să le negăm, să le eliminăm rădăcinile; chiar dacă un moment există senzaţia de reuşită, acest succes nu este de durată, şi vom fi obligaţi să constatăm toate daunele pe care o asemenea acţiune le-a produs nu numai asupra indivizilor, ci şi în societate.

Şi de altfel, toţi aceşti oameni care propovăduiesc obiectivitatea şi raţiunea, au reuşit oare să le introducă în viaţa lor? Priviţi-i: ei se zbat în sânul neliniştii, al fricii, al furiei, al geloziei şi al tuturor pasiunilor necontrolate. Unde se află aici obiectivitatea şi raţiunea?… Dar ei le acceptă, consideră că toate aceste sentimente inferioare sunt chiar normale, în timp ce consideră ridicole sentimentele superioare pe care le poate inspira credinţa într-o Entitate Sublimă care a creat cerul şi pământul, încrederea, recunoştinţa, iubirea, adoraţia pentru această Fiinţă. Asemenea intelectului, raţiunea este foarte folositoare atunci când este nevoie să se facă puţină ordine în domeniul sentimentului; să spunem că ea trebuie să facă curăţenie, da, dar numai curăţenie, nu să secătuiască. Atunci când faceţi curat în casă, mutaţi mobilele şi obiectele pentru a putea trece cu aspiratorul, a şterge praful, apoi le aşezaţi la loc, nu le aruncaţi pe fereastră. Deci şi în voi, de asemenea, dacă raţiunea trebuie să facă curat, nu o face pentru a se descotorosi de adevăratul sentiment religios, ci pentru ca el să apară în adevărata sa splendoare, de îndată ce au fost eliminate crezurile false.

Unele teorii materialiste pot să seducă pe moment oamenii

despărţindu-i de imensitate, dar acest fapt este trecător. Chiar dacă tuturor acestor „mari gânditori” le place sau nu, Creatorul a construit fiinţa umană în aşa fel încât acesteia îi este imposibil să se despartă de El. Dacă îşi închipuie că o poate face, ea nu va reuşi decât pentru scurt timp; foarte repede ea se va simţi apoi mutilată şi va fi obligată să revină spre o altă înţelegere a lumii şi a sa însăşi. Deci, este inutil să-ţi pierzi vremea, să te indignezi, să tuni şi să fulgeri împotriva unor oameni înrăiţi care au nevoie să creadă într-un Creator al universului, în lumi invizibile populate cu entităţi spirituale, într-o viaţă după moarte, în puterea rugăciunii: ei vor rămâne incorigibili. Pentru că ei ating tocmai aici realitatea omului şi a universului, şi nimeni nu poate face nimic împotriva acestei realităţi.

Ce ştim despre fiinţa umană? S-au scurs secole ca să putem ajunge să-i cunoaştem corpul fizic, şi nu suntem deloc siguri că am reuşit să descoperim totul. Cât despre fiinţa ei psihică, spirituală, cu excepţia Iniţiaţilor sau misticilor, nu se cunoaşte aproape nimic. Veţi replica: „Dar psihologii, psihanaliştii, psihiatrii posedă o cunoaştere aprofundată a psihicului omenesc!” Eu remarc că meseria lor este aceea de a se ocupa de bolnavi, fără să pun la îndoială cunoaşterea lor. Este foarte bine, dar eu pun altfel întrebarea: nu ar fi fost mai bine să dăruiască oamenilor o cunoaştere ce le-ar fi permis acestora să-şi învingă neliniştile şi tulburările înainte ca starea lor să îi oblige să consulte un psihiatru? Dacă ar fi primit o adevărată cunoaştere, ei nu ar fi fost obligaţi să consulte pe nimeni.

Dar cine se ocupă să dăruiască oamenilor o cunoaştere care să le permită să se dezvolte într-un mod armonios, pentru a face faţă greutăţilor interioare şi exterioare pe care le-ar putea întâlni? Aşteptăm ca ei să fie bolnavi pentru a interveni. În momentul în care nu mai ştiu unde se află, când sunt gata să se sinucidă sau chiar au încercat să o facă, îi asigurăm spunându-le că îi vom ajuta să îşi găsească pacea, echilibrul şi sensul vieţii. Iar până atunci, îi îndopăm cu medicamente! Evident, când lucrurile devin atât de grave, nu mai este nimic de făcut. Până când vom aştepta ca oamenii să devină bolnavi ca să ne ocupăm de ei? Veţi spune: „Dar aceasta este ştiinţa!” Nu, sunt numai câteva frânturi de cunoştinţe. Adevărata ştiinţă este cu totul altceva.

Adevărata ştiinţă nu va exista decât în ziua în care ştiinţa şi religia se vor hotărî să lucreze împreună pentru a studia aceste centre

– aceste organe, aceste aparate, numiţi-le cum vreţi – datorită cărora omul poate intra în legătură cu lumea spirituală, cu lumea divină. Ni-l putem închipui oare pe Creator, care l-a dotat pe om cu toate instrumentele necesare pentru a trăi şi acţiona în lumea fizică, să îl lipsească de acelea care îi servesc pentru a trăi şi a acţiona în lumea spirituală? Numai că, pentru a-i pune pe oamenii de ştiinţă pe această cale, ar trebui mai întâi ca preoţimea să nu se mai mulţumească să prezinte religia ca un ansamblu de prescripţii ale căror baze nu sunt desluşite.

Nu este de ajuns ca somptuozitatea bisericilor şi a catedralelor, măreţia slujbelor religioase, frumuseţea rugăciunilor şi a cântărilor să trezească anumite emoţii în suflete. Oamenii au nevoie de ceva mai concret decât de emoţii, de senzaţii, fiindcă emoţiile şi senzaţiile sunt trecătoare, ele nu conferă un fundament solid existenţei lor. Chiar şi credincioşii ajung să se îndoiască: ei nu caută să depăşească lumea noţiunilor superficiale cu care oamenii se puteau mulţumi în secolele trecute pentru că nu aveau exigenţele de înţelegere din zilele noastre. Atunci, aceşti „credincioşi", continuând să îşi închipuie că ei cred, în realitate se îndoiesc. Acum, pentru a crede cu adevărat, oamenii au nevoie de a înţelege. A trecut vremea în care credincioşii erau învăţaţi cu criteriile adevăratei credinţe care constau în a accepta revelaţii pe care nu le înţeleg. Ei nu doresc să mai audă vorbindu-se despre „misterele credinţei". Ei doresc să se elibereze din ce în ce mai mult de aceste noţiuni pe care le consideră ca pe o formă de sclavie, ca pe un obstacol în calea dezvoltării lor.

Progresele pe care omenirea le-a făcut în planul cunoştinţelor ştiinţifice cer neapărat un alt punct de vedere asupra religiei şi, ca o consecinţă, asupra moralei. Trebuie să-i facem acum pe oameni să înţeleagă că religia, ca şi morala, se bazează pe legi la fel de reale şi verificabile ca cele ale lumii fizice. Fiindcă aşa cum universul creat de Dumnezeu se bizuie pe legi, fiinţa umană zămislită de Domnul posedă un organism fizic şi un organism psihic bazat deopotrivă pe legi. Ştiţi cu toţi din proprie experienţă cât de uşor este să-ţi distrugi sănătatea. Unii vor replica: „Da, dar medicina a făcut atâtea progrese!" Este adevărat, medicina a făcut multe progrese dar în pofida lor, dacă fiinţa umană nu se instruieşte în ştiinţa vieţii, medicina va rămâne neputincioasă. În timp ce aceasta se va strădui să vindece anumite boli, tulburările pe care fiinţa umană va continua să le producă în organism

vor determina apariţia altora noi.

Găuriţi o minge de cauciuc: se formează o scobitură. Chiar dacă încercaţi să o remediaţi, scobitura se va forma mereu în altă parte. Deci, eu vă pot afirma că, chiar dacă medicina a făcut imense progrese şi continuă să facă altele şi mai mari, aceasta nu va conferi oamenilor capacitatea de a trăi după bunul lor plac. Niciun psiholog, niciun psihiatru sau psihanalist nu va reuşi se redea echilibrul cuiva care a încălcat legile lumii morale şi spirituale.

Toate progresele ştiinţifice, în orice domeniu ar fi, au fost posibile fiindcă oamenii au descoperit că lumea fizică ascultă de anumite legi, de mii de legi. Iar noi am vrea ca lumea psihică să fie locul celei mai mari confuzii, al celei mai mari anarhii? Să nu existe nicio lege de cunoscut, nicio regulă de respectat?… Ei bine, nu, nu este posibil. Dacă omul dereglează acest mecanism extraordinar care este organismul său psihic, prin nesocotinţa, prin inconştienţa sa, el va produce daune ireparabile. Nimic nu este stabil, nici fiabil, atunci când nu respecţi legile, fiindcă legile constituie scheletul universului, scheletul universului psihic cât şi al celui fizic. Cea mai mare eroare este aceea de a nu recunoaşte aceste legi. Ne comportăm ca şi cum ele ar reprezenta o invenţie umană, deci ca şi cum s-ar baza pe fundamente arbitrare, discutabile, şi ar putea fi uşor încălcate. Ei nu! Vreau să mai adaug că înţelegerea noastră a lucrurilor depinde de viaţa pe care o ducem. Nu trebuie să separăm niciodată cunoaşterea de felul de a trăi. Numai o viaţă armonioasă, în acord cu legile cosmice, poate favoriza adevărata cunoaştere.

Religia are la bază legi ce guvernează viaţa psihică a omului; de aceea oamenii de ştiinţă trebuie să îi recunoască domeniul înţelegând că există o ştiinţă a vieţii spirituale, fiindcă viaţa spirituală se bazează pe legi. Eu îi invit deci pe toţi să-şi lărgească câmpul lor de investigaţii. Ei vor descoperi încet-încet că propriile lor descoperiri nu fac decât să sublinieze adevărul despre învăţământul Iniţiaţilor. Altminteri, oricare ar fi progresele ştiinţei, aceste progrese îi vor lăsa mereu nemulţumiţi, fiindcă rămân exterioare: ele le conferă mijloacele de a acţiona asupra materiei, dar putem să posedăm toate mijloacele de a acţiona asupra materiei şi să ne simţim în vid, fiindcă descoperirile ştiinţifice şi tehnice nu hrănesc deloc sufletul şi spiritul.

Lucrarea spirituală constituie o activitate vastă, dar acela care se lansează în această lucrare se leagă zilnic de lumea principiilor,

descoperă un sens, iar tocmai acest sens îi conferă credinţa. Credinţa, şi de asemenea liniştea interioară. Poate că toate acestea nu se pot exprima prin cuvinte, fiindcă reprezintă o realitate de o altă dimensiune; dar acela care trăieşte această experienţă nu se poate îndoi de ceea ce resimte. O persoană foarte modestă, foarte simplă, puţin educată, poate datorită căutării sale interioare să cunoască mai multe despre viaţă decât cei mai mari savanţi. De aceea oamenii de ştiinţă ar trebui să dea dovadă de mai multă reţinere şi modestie. Creatorul nu le-a conferit privilegiul cunoaşterii. Ei pot stăpâni materia, dar nu stăpânesc viaţa, fiindcă viaţa nu se descoperă cu ajutorul unor aparate, ci în interiorul propriei fiinţe.

Puteţi călători pe alte planete şi să fiţi în interior la fel de pământeni ca şi cum nu v-aţi fi părăsit niciodată locul de baştină. Este o problemă de stare de conştiinţă. La ce-ţi foloseşte să descoperi universul dacă rămâi în interior la fel de limitat ca acela care nu şi-a părăsit niciodată satul natal? Astronautul parcurge spaţiul în naveta sa, dar ciobanul de la munte care-şi păzeşte turma şi care priveşte cerul înstelat în liniştea nopţii cunoaşte poate mai multe decât acesta despre imensitate.

Iar dacă veţi riposta acum: „Toate acestea nu sunt ştiinţifice”, ei bine, veţi greşi. Nimic nu este mai ştiinţific ca ceea ce v-am spus, nimic mai eficace.

Numai că este vorba despre o ştiinţă diferită, şi care le depăşeşte pe toate celelalte. Nu mă credeţi?… Treaba voastră. Eu nu vă cer să mă credeţi, ci numai să faceţi experienţe. Fiindcă vă pretindeţi oameni de ştiinţă, ei bine, adoptaţi cel puţin o conduită ştiinţifică, adică faceţi mai întâi încercări, şi apoi pronunţaţi-vă. Un om de ştiinţă nu începe niciodată prin a avea certitudini, el face experienţe şi aşteaptă atât cât trebuie înainte de a trage anumite concluzii. Unde v-aş putea clasa dacă, fără să faceţi nicio experienţă, vă mulţumiţi să declaraţi că nu mă credeţi?

Articol V. Cap. 5 – Credinţa precede întotdeauna cunoaşterea

Spiritualiştii sunt consideraţi ca nişte visători, sau chiar ca nişte smintiţi, pentru faptul că îşi bazează certitudinile pe lumea invizibilă, deci pe ceva ce nu are nicio realitate aparentă. Un om care se crede chibzuit trebuie să considere ca real şi sigur numai ceea ce este cu adevărat vizibil, tangibil pentru organele simţurilor, sau indirect prin aparate care îi permit să cerceteze materia şi să acţioneze asupra ei. Ei

bine, acest om chibzuit este un ignorant, el nu ştie că ceea ce vede, ceea ce atinge, nu reprezintă realitatea, ci numai o formaţie, o cristalizare, produsul unei realităţi invizibile: forţe, curenţi, entităţi. Adevărata realitate nu poate fi văzută, nici atinsă.

Realitatea… ce putem cunoaşte cu adevărat despre realitate? Realitatea reprezintă de fapt realitatea noastră, gradul de conştiinţă pe care am reuşit să-l atingem şi care ne oferă o anumită percepţie a fiinţelor şi a lucrurilor. Veţi spune: „Dar atunci când vorbim despre realitate, este vorba despre ceva obiectiv, exterior nouă, asupra căruia întreaga lume poate cădea de acord". În aparenţă, da, dar numai în aparenţă, pentru că realitatea aşa-zis obiectivă trebuie neapărat să treacă prin subiectivitatea noastră ca să fie atinsă, simţită, cunoscută. Noi nu vom fi niciodată o oglindă insensibilă şi rece a realităţii, nu este posibil. Oricare ar fi dorinţa noastră de obiectivitate, noi lucrăm, modelăm realitatea, îi adăugăm sau îi retragem mereu câte ceva. Subiectivitatea este mereu aceea care domină. Aşezaţi mai mulţi pictori împreună în faţa aceluiaşi peisaj, şi veţi vedea că ei nu pictează acelaşi tablou, fiindcă există factori psihici care îi determină să nu observe acelaşi lucru. Atunci când vorbim despre realitate, nu ştim deci prea bine despre ceea ce vorbim.

Dar ce cunoaştem despre fiinţa umană? îi putem descrie corpul fizic, o atingem, dar nu putem descrie, nici atinge, entitatea care a format acest corp şi care îl locuieşte. Materia ne oferă o anumită idee despre realitate, dar aceasta nu este adevărata realitate. De exemplu, dacă vreţi să schimbaţi ceva în corpul vostru fizic, nu vă ocupaţi de el, fiindcă nu reprezintă realitatea, el nu este decât o consecinţă. Realitatea este sentimentul, gândul, iar mai departe spiritul care, prin intermediul gândurilor şi al sentimentelor, are puterea de a modela corpul. Trebuie deci să vă adresaţi lor, ca să lucreze asupra acestei forme, corpul vostru fizic, care se va transforma încet-încet şi vă va asculta.

Nu vedem viaţa, ci manifestările ei, nu vedem gândurile şi sentimentele, ci diferitele lor expresii prin faptele şi creaţiile care le inspiră. În acelaşi fel, lumea pe care o cunoaştem nu reprezintă decât o condensare, un înveliş, un scrum al Fiinţei Invizibile care însufleţeşte, conduce, luminează şi pune în mişcare universul. „De s-au făcut din nimic cele ce se văd" (*Evrei*, *11*: *1*) spune Sfântul Apostol Pavel. A venit vremea ca oamenii să părăsească vechile filosofii iraţionale care îi

menţin în mocirla crezurilor şi a iluziilor, pentru a se apropia de adevărata realitate: spiritul.

Este uşor să lucrăm într-un domeniu în care putem observa, asculta, atinge, gusta, simţi cu ajutorul simţurilor fizice, chiar dacă aceasta cere studii îndelungate şi strădanii mari. Este mult mai greu să vezi, să asculţi, să guşti, să atingi, să simţi în planul spiritual. Oamenii se ataşează de obiecte şi de realizări din lumea exterioară fiindcă simt lumea lor interioară ca pe un vid în care le este frică să se aventureze. Dar frica nu ne foloseşte la nimic! Trebuie să studiem, să cunoaştem legile, să ne exersăm, apoi să ne aruncăm în „vid cu siguranţa că nu ne vom pierde, şi nici nu ne vom prăbuşi. Fiindcă vidul nu există în realitate, există o lume interioară neexplorată pe care o denumim vid, iar pe măsură ce începem să o explorăm, tocmai în acest vid descoperim împlinirea. Da, singurul vid care ameninţă cu adevărat fiinţa umană este acela în care ea va cădea inevitabil atât timp cât va crede că va putea să-şi găsească mântuirea în materie.

Credinţa ne pune la început în legătură cu o lume necunoscută, nemărginită. Sfântul Apostol Pavel spune mai spune că ea este: „dovedirea lucrurilor celor nevăzute”. Ea ne deschide calea la acea lume în care începem să respirăm, să ne hrănim, să ne întărim. Aceste domenii necunoscute devin încet-încet cunoscute: ştim. De aceea nu trebuie să opunem credinţa şi ştiinţa, cele două merg mână în mână. credinţa deschide calea spre noi cunoştinţe. Credinţa reprezintă infinitul, o putem afirma, iar în acest infinit ştiinţa îşi taie o parcelă foarte limitată. Credinţa este aceea care sondează infinitul, care explorează, care ne leagă de el, care ne ajută să pătrundem în el din ce în ce mai mult. Astfel cunoaşterea noastră despre lumea divină creşte, se măreşte, datorită credinţei noastre.

Credinţa precede întotdeauna cunoaşterea, ea este aceea care ne permite să avansăm. Ca să ştim, trebuie mai întâi să credem, iar atunci când ştim, nu mai credem, credinţa ne poartă spre un alt obiect pe care nu-l cunoaştem încă. Atunci când ştim, nu mai avem nevoie să credem, ne găsim deasupra. Astfel, încet-încet, ajungem la cunoaşterea perfectă, acea cunoaştere despre care Iisus spune că reprezintă viaţa veşnică. „Şi aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat”.

Credinţa precede cunoaşterea; şi pe măsură ce obţinem cunoaşterea, aceasta conferă credinţei noastre baze mai sigure. Numai

o credinţă bazată pe o adevărată ştiinţă rămâne de nezdruncinat şi ne permite să ne continuăm drumul. Atât timp cât credinţa sa nu are baze solide, credinciosul este în pericol să respingă totul într-o bună zi, sau să se rătăcească. Tocmai aceste rătăciri îi pândesc acum din ce în ce mai mult pe acei oameni care au tendinţa să confunde credinţa cu ocultismul, şi care se bălăcesc imprudent în lumea invizibilă pentru a intra în contact cu forţele care o însufleţesc, cu curenţii care o străbat, cu prezenţele care o locuiesc, pentru a le folosi.

De aceea eu îi avertizez pe toţi aceia care pretind că îi ajută pe ceilalţi prin clarvedere, divinaţie, sau vindecându-le bolile lor fizice sau psihice prin magnetism, prin pase cu ajutorul mâinilor etc. Foarte puţine persoane au acces la lumea invizibilă pentru a-i citi trecutul, prezentul sau viitorul, sau pentru a intra în contact cu forţele şi cu entităţile psihice spirituale şi a lucra cu acestea. De ce? Deoarece calităţile necesare acestui lucru sunt şi mai greu de obţinut decât cele care ne permit să acţionăm în planul fizic.

Nu este suficient să posezi înzestrări psihice – mulţi oameni care se exersează le pot dezvolta – ci să obţii cea mai mare stăpânire de sine astfel ca să respecţi, orice s-ar întâmpla, regulile dezinteresului, ale purităţii care îţi permit să intri în contact cu entităţile şi forţele luminoase ale universului. Ce se va întâmpla dacă nu aţi dorit sau nu aţi putut să vă impuneţi această disciplină care cere strădanii în fiecare clipă? în loc să îi luminaţi şi să îi vindecaţi pe oameni, îi veţi înşela şi slăbi. Ei da, lumea invizibilă este bine păzită, iar acela care vrea să-i forţeze intrarea nu poate avea acces decât la regiunile ei inferioare, de care trebuie să se ferească! Fiindcă nu numai că va suferi, dar va fi făcut responsabil de daunele pe care le va produce în viaţa altora.

Credinţa voastră trebuie să se bazeze pe o ştiinţă, iar o parte din această ştiinţă cuprinde cunoaşterea legilor. Este mai bine să fii un materialist convins care respinge realitatea lumii invizibile decât un pretins spiritualist care se aventurează într-o lume care o cunoaşte puţin şi pe care vrea să o exploateze din interes sau numai din orgoliu, ca să atragă atenţia asupra sa: el încalcă legile lumii spirituale şi într-o bună zi va răspunde pentru greşelile sale.

Acela care pretinde că are credinţă nu trebuie să aştepte altceva decât transformarea vieţii sale interioare, perfecţionarea sa. Orice element străin acestei preocupări nu constituie credinţă adevărată. Cunoaşterea pe care Iniţiaţii au acumulat-o de-a lungul veacurilor nu

era destinată utilizării pe care i-o dau mulţi oameni care se interesează de ea: curioşi, descreieraţi, bolnavi, escroci… Ceea ce ar trebui acum este ca oamenii de ştiinţă să se decidă să exploreze aceste capacităţi pe care le posedă fiinţa umană de a intra în legătură cu lumea realităţilor invizibile, iar pentru aceasta să accepte să studieze serios experienţele maeştrilor spirituali, ale misticilor. Fiindcă contrar a ceea ce mulţi au crezut şi continuă să creadă încă, adevăratul mistic nu este acela care se lansează în tot felul de aberaţii fanteziste ce nu duc la nimic, ci numai la dezechilibru, adevăratul mistic ştie unde se îndreaptă.

Iniţiaţii din antichitate nu puteau evident să deţină aceleaşi cunoştinţe ca biologii contemporani privind anatomia şi fiziologia corpului fizic. Dar practicile meditaţiei, ale dedublării, le-au permis să descopere că dincolo de organe (stomac, plămâni, inimă, creier etc.) care îi permit să trăiască în corpul fizic, omul posedă centri eterici, subtili, datorită cărora el poate intra în contact cu lumea spirituală aducând din aceste explorări certitudini absolute.

Ne-am obişnuit în general să separăm planul fizic de cel spiritual, dar adevărul este că nu există nicio separaţie, nicio întrerupere, există numai o trecere progresivă de la planul fizic la planul eteric şi, mai departe, la planurile astral, mental, cauzal, budic şi atmic. Această trecere se face prin intermediul centrilor şi organelor care sunt, în planul subtil, un fel de prelungiri ai centrilor şi organelor fizice. Aceşti centri se pot considera ca transformatori ce permit omului să trăiască armonios în acelaşi timp în planul fizic cât şi în planurile psihic şi spiritual, fiindcă există un continuu du-te-vino între aceste diverse planuri. Aceasta este adevărata alchimie spirituală: o transformare progresivă a materiei brute în materie fluidică, eterică, spirituală; şi invers, difuzarea acestei materii spirituale în corpul fizic care este atunci însufleţit, regenerat. Mistica hindusă numeşte aceşti centri chakre şi le plasează pe traiectul curenţilor care circulă în coloana vertebrală între organele sexuale şi creier. Eu v-am vorbit adesea despre plexul solar, despre centrul Hara, despre aură, care corespund de asemenea prelungirilor corpului nostru fizic în planurile subtile.

Deoarece toate fiinţele umane posedă o structură identică, fiecare dintre ele are posibilitatea de a realiza această lucrare alchimică; dar dacă foarte puţine o realizează, înseamnă că foarte puţine sunt conştiente de aceste posibilităţi, iar şi mai puţine sunt

hotărâte să se angajeze la această lucrare. Majoritatea se interesează numai de instrumentele – mereu mai perfecţionate – pe care ştiinţa şi tehnica le pun fără încetare în slujba confortului lor, al comodităţii sau divertismentului lor. Ele nesocotesc aparatele pe care Creatorul le-a pus în sinea lor pentru a explora lumea sufletului şi a spiritului, o lume ce este infinit mai bogată şi mai frumoasă. Ele nu pun în mişcare decât o infimă parte din capacităţile lor: intelectul, iar cum intelectul este limitat, orizontul care li se deschide în faţă este extrem de limitat.

Dar dacă ştiinţa şi tehnica au putut ajunge la un asemenea nivel de dezvoltare pe care îl constatăm astăzi şi care îi uimeşte pe toţi, înseamnă că fiinţa umană posedă în planul psihic şi spiritual aparate care sunt modelul acelora pe care au reuşit să le fabrice concret, material. Altfel, niciun studiu, nicio cercetare, niciun raţionament nu ar fi suficient pentru a le duce la asemenea descoperiri. De exemplu, fotografia nu este altceva decât rezultatul istoriei ochiului; iar telefonul, radioul, televizorul, radarul, calculatorul… toate aceste aparate există de asemenea în om; pentru el, deja creierul constituie un telefon, un radio, un televizor, un radar, un calculator.

Atunci când auzim vorbindu-se despre cercetările oamenilor de ştiinţă, ne închipuim numai nişte oameni aflaţi în laboratoare, ocupaţi să lucreze cu aparatele şi să umple pagini întregi cu calcule. Este adevărat că ei lucrează cu aparate şi fac calcule, dar dacă am studia bine acest caz, am observa că inconştientul lor joacă un mare rol în descoperirile lor.

La început, cei mai mulţi nu ştiu foarte bine ceea ce caută: ei sunt animaţi numai de o credinţă, de certitudinea că îndreptându-se într-o anumită direcţie, vor descoperi ceva; într-un anume fel, şi ei se aruncă în gol. Credinţa se găseşte aici ca o antenă, un radar care captează realităţile îndepărtate. Se percepe o existenţă, un fenomen, există premoniţia, senzaţia, iar această senzaţie nu poate fi pusă la îndoială. Inima (să-i spunem inimă, fiindcă este vorba despre senzaţii) este capabilă să simtă lucruri care rămân ascunse intelectului. Iar intelectul studiază tocmai aceste senzaţii.

Atât timp cât nu aţi simţit, atât timp cât nu aţi trăit, intelectul nu are elemente asupra cărora să lucreze. Da, inima, capacitatea de a trăi senzaţiile, este aceea care aduce elemente ştiinţei. Iar constanţa, intensitatea eforturilor pe care cercetătorii le fac pentru a descoperi, ajunge uneori să-i pună pe aceştia în stări apropiate dedublării; ei sunt

proiectaţi în regiuni necunoscute, a căror existenţă nici măcar nu o bănuiesc. De aceea, dintr-odată, în momentul în care se aşteptau mai puţin, soluţia le apare. Pentru alţii, aceasta se întâmplă în timpul somnului: adesea ei se trezesc, notează repede câte ceva, apoi se culcă din nou, şi de abia dacă-şi mai aduc aminte a doua zi ce li s-a întâmplat.

Sufletul nostru călătoreşte şi intră în contact cu alte lumi fără ştirea noastră. Şi chiar dacă, considerându-se „oameni de ştiinţă", ei nu acceptă această lume a sufletului (nu cred în ea fiindcă nu au descoperit-o niciodată nici la microscop, nici la telescop, nici la i capătul scalpelului!) cercetătorii posedă de asemenea un suflet care călătoreşte, are întâlniri din care revine aducând cunoştinţe. Desigur, dacă îi veţi întreba, ei vă vor spune că au făcut acele descoperiri cu ajutorul hazardului. Nu, nu există „hazard", există anumite; circumstanţe care i-au condus spre acest „hazard".

Iar alţii au avut deja intuiţia unei descoperiri: ei simt lucrurile, le văd datorită ochiului lor interior, dar nu ştiu încă cum să le transpună, să le adapteze în planul fizic, nu ajung să pună cap la cap diferitele elemente. Dar într-o bună zi reuşesc, dintr-odată, şi deci intuiţia lor se verifică. Indiferent dacă sunt atei sau credincioşi, oamenii de ştiinţă pun în mişcare mecanisme şi totul se desfăşoară apoi în mod automat, munca lor de cercetare corespunzând unor procese psihice naturale: prin voinţă, prin străduniile depuse în planul mental, ei declanşează forţe iar fiecare forţă declanşată aduce rezultate, descoperiri.

Savanţii reprezintă o putere extraordinară, fiindcă sunt mii şi mii care se ocupă cu cercetări în lumea întreagă. Chiar dacă ei nu cred că aceste cercetări produc vibraţii în planul mental, unde care se propagă, nu-i nimic, rezultatele există. Desigur, dacă ar accepta această realitate, dacă ar fi conştienţi de ea, ar fi mai bine, lucrarea lor ar fi uşurată şi fără îndoială ar decide să întreprindă cercetări într-un sens mai favorabil pentru evoluţia omenirii. Ştiind că fenomenele pe care le studiază în planul fizic sunt analoge celor care se produc în om, ei ar începe să se intereseze despre această prodigioasă instalaţie ce oferă fiecărei fiinţe posibilitatea de a lucra asupra materiei gândurilor sale, a sentimentelor sale, a dorinţelor sale şi a tuturor stărilor sale de conştiinţă. Nu numai că ar vedea deschizându-se în faţa lor un câmp de investigaţie de o infinită bogăţie, dar ar deveni adevăraţi binefăcători ai omenirii. În vreme ce… priviţi situaţia tuturor oamenilor de ştiinţă

care şi-au văzut cele mai mari invenţii folosite în scopuri dăunătoare şi distrugătoare! Chiar Einstein a regretat că a contribuit, prin lucrările sale, la construcţia primei bombe atomice.

Ştiinţa trebuie să aprofundeze domeniul gândului şi al sentimentului, domeniul conştiinţei, fiindcă aici se produc minunile sau ororile ce depăşesc imaginaţia; şi deşi nu este nimic de văzut, aceasta este realitatea. De asemenea, adevăraţii Iniţiaţi, adevăraţii înţelepţi fac din lumea psihică primul lor obiect de studiu. În acest domeniu în care nu se vede nimic, ei cred cu tărie că există ceva, fiindcă aşa sunt lucrurile, nu trebuie să existe nicio îndoială, într-o bună zi se vor constata şi rezultate în planul manifestării.

Acela care a făcut o adevărată lucrare interioară se simte din ce în ce mai susţinut de convingerea că nimeni nu-l poate priva de descoperirile pe care este pe cale să le facă, nici de realizările obţinute. Pe când putem foarte uşor fi lipsiţi de electricitate, de telefon, de maşină şi de toate aceste invenţii de care secolul al XX-lea este, pe bună dreptate o recunosc, atât de mândru.

Eu nu pretind ca ştiinţa să-şi oprească cercetările, dimpotrivă, eu doresc ca ea să progreseze, dar într-o altă direcţie. Fiindcă universul este o unitate, fiindcă fiinţa umană este o unitate, putem spune că ştiinţa, prin alte mijloace, se află în căutarea aceloraşi certitudini ca şi religia, şi se va apropia încet-încet de adevărurile descoperite de marii Maeştri Spirituali ai omenirii.

Articol VI. Cap. 6 – Să regăsim ştiinţa ascunsă

Un balon este legat cu o sfoară… El vrea să se înalţe la cer, dar rămâne legat de pământ… Asemenea balonului, există în noi ceva care aspiră la înălţime, la eliberare, dar care este reţinut de aceste legături. Tocmai aceste legături trebuie să ne străduim să le slăbim astfel ca să oferim o soluţie unei dorinţe profunde, veşnice, înscrise în străfundurile sufletului nostru: dorinţa de a ne îndrepta spre această imensitate de lumină şi pace unde ne avem originea. Ne extragem credinţa din această amintire adesea vagă, confuză, a unui cămin îndepărtat, fiindcă purtăm în noi, în străfundurile inconştientului nostru, urmele de neşters ale unui trecut îndepărtat în care trăiam în sânul Divinităţii.

Dacă întrebaţi multe persoane, vă vor spune că ele cred „în cineva sau ceva", fără să ajungă să explice cu exactitate de cine sau de ce este vorba. Ceea ce ele exprimă în acest caz constituie deopotrivă un

sentiment şi o certitudine nedefinite. Ele au intuiţia de a fi ştiut şi trăit ceva altă dată şi, deodată, această cunoaştere, aceste experienţe urcă într-o clipită în conştiinţa lor, asemenea unei scurte licăriri de lumină venită din negura timpului. Li se pare că au cunoscut, demult, ceva esenţial. Ele nu-şi pot aminti acele cunoştinţe, nici experienţele trăite, nu ştiu de ce această impresie li se impune cu o asemenea evidenţă, dar aceasta le rămâne ca o realitate de netăgăduit.

Oricare fiinţă umană, într-un moment sau altul al existenţei sale, în afară de cazul în care este o brută sau un monstru, a trăit această senzaţie că în ea ceva o leagă de o lume superioară, dar misterioasă, a cărei amprentă a păstrat-o. Diferenţa dintre fiinţe constă în faptul că unele lasă să se şteargă această senzaţie fără să încerce să o aprofundeze, întrebându-se ce semnificaţie poartă. Dimpotrivă, pentru altele ea este punctul de plecare a unei căutări interioare ce le va conduce până la Divinitate, şi tocmai pe această convingere intimă îşi edifică încet-încet credinţa lor. Credinţa este deci consecinţa unei cunoaşteri imemoriale ascunse în subconştientul nostru. Acela care nu oferă cel puţin câteva posibilităţi unor ecouri ale acestei cunoaşteri de a ajunge până în conştiinţa sa, se va declara cu siguranţă necredincios. Dacă lăsa în el cale liberă curenţilor care curg din Izvorul Divin, ar fi recunoscut prezenţa unui spirit nemuritor şi existenţa tuturor puterilor din înalt.

Întâlnim totodată oameni care, declarându-se necredincioşi, atei, adaugă imediat că regretă acest fapt şi că îi invidiază pe credincioşi. Dar ei nu merg mai departe, se comportă ca şi cum a avea sau a nu avea credinţă ar fi ceva ce nu depindea deloc de ei, ca şi cum credinţa s-ar compara cu un talent din domeniul matematicii sau al muzicii: eşti înzestrat sau nu; dacă nu, poţi regreta, dar nu poţi face nimic mai mult. Ei se înşală, nu ştiu ceea ce reprezintă cu adevărat credinţa, o confundă cu crezul. Fiindcă nu pot crede în niciuna dintre relatările despre creaţia lumii, nici despre existenţa în Cer a unui Dumnezeu a cărui principală ocupaţie este aceea de a-i observa, de a le asculta rugăciunile, şi care îi va judeca după moartea lor pentru a-i trimite în Rai sau în Infern, ei sunt convinşi că nu pot crede. Dar nu aceasta este credinţa! Credinţa este o cristalizare a unei cunoaşteri din trecut, ea se bazează pe experienţa lumii divine, o experienţă care a lăsat în fiecare fiinţă urme indestructibile.

Tocmai pentru faptul că poartă în ele însele asemenea urme de

neşters, aceste persoane regretă că nu cred, şi simt că le lipseşte ceva esenţial; dar dacă nu fac nimic ca să caute, vor suferi încă multă vreme din acest motiv, poate din ce în ce mai mult. Chiar şi cele mai mari genii ale matematicii sau muzicii nu ar fi reuşit nimic dacă nu ar fi lucrat cu atâta ardoare! Să nu ne închipuim că nefăcând nimic vom găsi credinţa dintr-odată sub efectul graţiei divine care poate veni sau nu: este imposibil!

Vă întrebaţi cum unii consideră credinţa ca o evidenţă, iar alţii nu. Explicaţia este simplă: fiecare fiinţă vine pe pământ cu suma experienţelor făcute în încarnările precedente. Ceea ce a studiat, a verificat în existenţele sale anterioare, s-a înregistrat în sufletul ei şi a apărut în ea sub forma credinţei, a intuiţiei lumii divine. Dacă ea recunoaşte acum existenţa Tatălui ei Ceresc, înseamnă că a trăit deja multă vreme alături de El, a comunicat cu Ei, şi a fost marcată de urme atât de puternice încât nu se mai poate îndoi. Credinţa în Dumnezeu este înscrisă chiar în fiinţa sa: ea ştie. De aceea v-am spus că nu trebuie să punem în opoziţie credinţa şi cunoaşterea. Credinţa este o cunoaştere fondată pe o experienţă. Acela care de-a lungul încarnărilor anterioare a trăit experienţe în regiunile inferioare ale fiinţei sale, trage din aceste experienţe concluzii pe care le ia drept adevăruri: există deci un anumit fel de credinţă (sau o lipsă de credinţă, ceea ce este totuşi o formă de credinţă!) iar acela care a trăit experienţe în regiunile superioare ale sufletului şi spiritului, trage şi el concluziile lui, dar aceste concluzii sunt evident diferite.

Vă veţi întreba atunci de ce auzim atâtea persoane mărturisind că au avut credinţă dar au pierdut-o? Credinţa se pierde în general în adolescenţă. Copilul care crede tot ceea ce i se spune despre Dumnezeu şi despre religie (exact cum credea tot ceea ce citea în basme) este împins, în adolescenţă, să respingă aceste crezuri despre care simte că unele sunt false iar altele nu îi aduc nimic bun. Dar acela care poartă în el adevărata credinţă, nu o poate pierde. Chiar dacă ajunge să respingă crezurile copilăriei sale şi traversează o perioadă de îndoieli şi de lipsă de credinţă, în realitate credinţa sa supravieţuieşte în secret, în profunzimea fiinţei sale. Deocamdată distracţiile, afacerile, ambiţia pot să îl învingă, dar dacă se va strădui să se debaraseze de toată murdăriile şi poverile inutile care îl îngreunează şi îl întunecă, el se va regăsi scufundat în izvorul vieţii şi se va simţi din nou un fiu al lui Dumnezeu.

Există deci o lucrare de făcut pentru a ne îndepărta de gândurile, sentimentele, dorinţele şi toate preocupările care ne menţin în planurile inferioare, adică în planul astral (al inimii) şi în planul mental (intelectul). Căci Dumnezeu ştie că inima şi intelectul oamenilor sunt capabile să inventeze pentru a prezenta lucrurile cum le convine şi să ţină fiinţele prizoniere ale propriilor dorinţe şi slăbiciuni! Da, iar intelectul este întotdeauna dispus să ajute din plin inima furnizându-i argumente care să meargă în sensul dorit de ea. De aceea, iertaţi-mă, dar deseori intelectualii, cât de inteligenţi şi de capabili ar fi în unele domenii, sunt aceia care comit cele mai multe greşeli. Veţi spune: „Dar ei sunt inteligenţi!" Din păcate, această inteligenţă nu îi pune la adăpost de greşeli, pentru că le lipseşte un factor important, intuiţia care le permite să sesizeze realitatea dincolo de aparenţe. Poţi fi un savant recunoscut, un filosof celebru şi să comiţi cele mai grave greşeli, pentru că nu ai încercat să te ridici deasupra planurilor astral şi mental pentru a putea atinge planul cauzal.

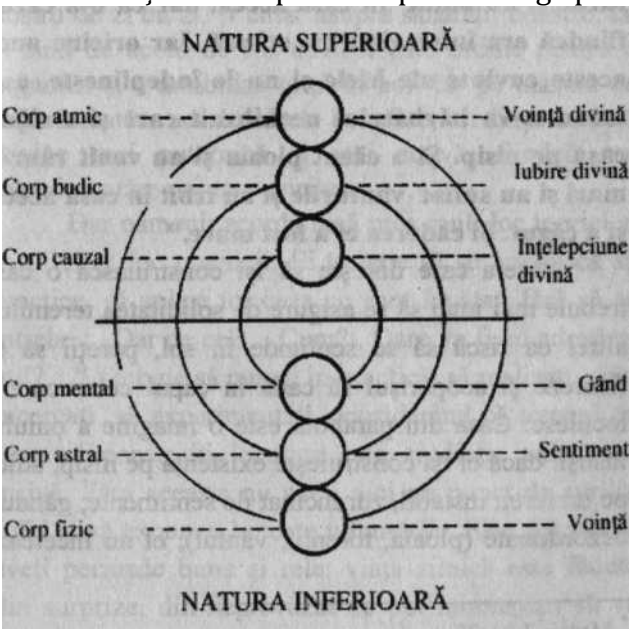

Ce este planul cauzal? Cum v-am explicat deseori, viaţa psihică şi spirituală a omului are ca sediu mai multe corpuri, ceea ce schematic poate fi reprezentat în desenul de mai sus.

Planul cauzal, numit şi planul mental superior, reprezintă în noi aceea „stâncă" menţionat de Iisus în Evanghelii: „De aceea oricine aude

aceste cuvinte ale Mele şi le îndeplineşte asemăna-se-va bărbatului înţelept care a clădit casa lui pe stâncă. A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile şi au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă. Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele şi nu le îndeplineşte, asemăna-se-va bărbatului nechibzuit care şi-a clădit casa pe nisip. Şi a căzut ploaia şi au venit râurile mari şi au suflat vânturile şi au izbit în casa aceea, şi a căzut. Şi căderea ei a fost mare" (*Matei*, *7*: *24 – 28*).

Acela care doreşte să îşi construiască o casă trebuie mai întâi să se asigure de soliditatea terenului, altfel ea riscă să se scufunde în sol, pereţii să se fisureze şi acoperişul să cadă în capul celor care o locuiesc. Casa din parabolă este o imagine a omului însuşi: dacă el îşi construieşte existenţa pe nisip, adică pe un teren instabil, zdruncinat de sentimente, gânduri dezordonate (ploaia, torenţii, vântul), el nu încetează să se clatine şi va sfârşi prin a se prăbuşi. Pentru a rezista la toate intemperiile – exterioare şi interioare – trebuie să ne clădim existenţa pe această stâncă reprezentată de planul cauzal, mentalul superior.

Credinţa este deci o virtute a planului cauzal, planul în care acţionează forţele spirituale. Aşa cum indică şi numele – cauzal – de la el pleacă curenţii care influenţează planurile mental, astral şi fizic. De aceea lucrarea pe care noi o putem face ridicându-ne până la planul cauzal are repercusiuni asupra gândurilor noastre, sentimentelor şi a comportamentului nostru de zi cu zi, şi chiar asupra sănătăţii noastre, ca şi cum de acolo de sus au fost date ordine pentru a organiza şi a armoniza totul în noi. Iar pe măsură ce experimentăm aceste efecte benefice, credinţa noastră devine mai puternică şi mai activă, fiindcă noi experimentăm puterea spiritului.

Dar oamenii acordă încă prea mult loc teoriei şi insuficient loc practicii. Ei trebuie să se hotărască să practice, să aplice tot ceea ce sunt învăţaţi fără să se întrebe: „Dar de ce?… Cum?… Oare va fi cu adevărat util?…" Trebuie să puneţi în practică, să realizaţi, atât. Încercaţi să experimentaţi, considerând că terenul pe care vă construiţi locuinţa este credinţa, adică voi înşivă. Fără aceasta nu aveţi niciun punct de sprijin solid şi vă expuneţi la toate tulburările. Este normal să aveţi perioade bune şi rele: viaţa zilnică este făcută din surprize, din neprevăzut ce pot momentan să vă tulbure, să vă dezechilibreze. Dar credinţa voastră nu trebuie să depindă de

elemente ce provin din planul mental şi astral, altfel astăzi veţi ajunge să credeţi pentru că vă simţiţi bine şi sunteţi mulţumiţi, şi în ziua următoare vă veţi îndoi pentru că evenimente neplăcute vă vor supăra…

Credinţa nu trebuie să depindă de circumstanţe. Chiar când întâmpină dificultăţi, eşecuri, acela care are credinţă nu se simte cu adevărat atins, el nu îi reproşează Domnului că nu i-a ascultat cererile de ajutor şi de protecţie. De aceea, de îndată ce vă simţiţi tulburaţi, reacţionaţi, nu vă lăsaţi pradă acestor tulburări, împiedicaţi-vă gândul să urmeze această pantă negativă. Orice s-ar întâmpla, faceţi efortul de a păstra o legătură cu această regiune din voi care este la adăpost de frământări.

Dacă atâţia oameni recunosc că deseori credinţa lor este străbătută de perioade de îndoială, înseamnă că de fapt credinţa este o stare de conştiinţă foarte înaltă şi că, pentru a se menţine la această înălţime, nu trebuie să ne lăsăm conştiinţa să se întunece cu tot felul de gânduri şi de sentimente inferioare. Priviţi trapezistul sau acrobatul pe sârmă: ei evoluează liber în aer, şi această libertate le vine din faptul că nu se lasă distraşi de elemente străine care să îi facă să îşi piardă concentraţia şi să cadă. La fel se întâmplă şi cu adevăratul credincios: pentru a se menţine la această înălţime unde credinţa este o evidenţă, conştiinţa lui trebuie să fie la adăpost de agitaţii, de preocupări negative, de dorinţe tulburi. Numai în aceste condiţii el poate rămâne în înălţimile tăcerii şi ale luminii. Altfel, el revine la crez, iar crezul nu numai că nu ne protejează, dar ne face să ne rătăcim.

Când suntem la picioarele unui munte, viziunea noastră este limitată; dar dacă urcăm în vârf, privirea noastră ajunge departe şi descoperim o adevărată întindere în faţa noastră. Muntele, cu baza sa şi cu înălţimile sale, se regăseşte deopotrivă şi în noi. Baza este intelectul şi inima, ocupate să facă calcule care ne limitează şi ne înceţoşează viziunea, inducându-ne în eroare. Chiar dacă pentru moment aceste calcule sunt eficiente, cu timpul este puţin probabil ca rezultatele să continue să răspundă aşteptărilor noastre. Vârful este spiritul care vede totul exact şi de foarte departe, spiritul care ne ghidează şi ne întăreşte în certitudinile noastre. Da, credinţa este o virtute a spiritului care, observând lucrurile de foarte sus, ştie cum acestea se vor desfăşura. Spiritul vă spune: „Iată ce se întâmplă”, şi este întotdeauna adevărat. Credinţa este o cunoaştere, este lumina intensă

a vârfului unde nu există loc pentru nicio variaţie, în timp ce jos, domnesc umbra, instabilitatea, incertitudinea. Iar omul oscilează între aceste două regiuni, în funcţie de nivelul său de conştiinţă.

Depinde numai de noi ca să avem sau nu credinţă. A ne pierdem credinţa înseamnă a ne pierde încrederea în puterea spiritului din noi. A avea credinţă înseamnă să punem spiritul pe primul loc, ca să rezulte o activitate ordonată, benefică. Această credinţă este precum soarele care luminează, încălzeşte şi reînvie. Examinaţi-vă viaţa, analizaţi bazele pe care aţi construit-o: veţi descoperi atâtea lucruri zadarnice, iluzorii, inutile!... Ei da, anii trec şi aşteptăm mereu; nimic nu se întâmplă din ceea ce ne-am imaginat şi suntem dezamăgiţi, acriţi, părul ne albeşte, dinţii ne cad, dar nimic nu se realizează... înainte de a pleca pe lumea cealaltă, omul îşi dă seama în sfârşit, dar prea târziu, că a trăit în crezuri şi minciună. Iar cum în acel moment el nu doreşte să fie prea lucid şi să vadă cât s-a putut înşela, îi acuză pe ceilalţi. Dar la ce serveşte să îi acuzi pe ceilalţi? Oare acest lucru va schimba ceva din starea tristă la care se vede redus? Nu, şi Inteligenţa Cosmică nu se va lăsa înduioşată de acest gen de argumente, ea îi va spune acestui neştiutor: „Orice fiinţă umană care vine să se încarneze pe pământ este depozitara unei cunoaşteri imemoriale privind originea şi predestinarea sa. Depinde de ea ca această cunoaştere să urce puţin câte puţin în conştiinţa sa: este suficient ca ea să-i pregătească condiţiile".

Un chimist adună toate elementele atunci când trebuie să facă o experienţă; el ştie că acestea trebuie nu numai să fie pure din punct de vedere chimic, dar că ele produc efecte numai în anumite condiţii date: proporţii, temperaturi etc. Această lege este valabilă şi în domeniul spiritual. Acela care se străduieşte zilnic să se purifice, înnobilându-şi gândurile şi sentimentele, trăind în armonie, creează condiţii favorabile apariţiei în sine a adevăratei cunoaşteri, a adevăratei credinţe.

Atâţia călători vorbesc cu încântare despre experienţele pe care le-au trăit în deşert sau pe înălţimile munţilor! Faţă în faţă cu imensitatea, lăsându-se impregnaţi de liniştea care domneşte în aceste locuri, ei au trăit – după spusele lor – revelaţia timpului şi a spaţiului care nu reprezintă timpul şi spaţiul uman; ei au simţit o prezenţă care scapă tuturor explicaţiilor, oricărei înţelegeri, dar pe care sunt obligaţi să o recunoască ca pe ceva adevărat, singura realitate. În aceste

condiţii excepţionale putem în sfârşit trăi asemenea experienţe, dar sunt oare necesare condiţii excepţionale pentru a le trăi?

Adevărul este că această prezenţă, pe care omul o descoperă în sânul liniştii, nu încetează să se manifeste peste tot unde se află, iar dacă el nu o resimte, înseamnă că el rămâne în interior în regiuni pline de agitaţie şi de zgomot: cu instincte, pasiuni, gânduri şi sentimente întunecate, haotice. Dar dacă el reuşeşte să reducă la tăcere acest vacarm, liniştea care se instalează în el va avea puterea de a-l proiecta într-un alt timp şi spaţiu, unde cunoaşterea divină înscrisă în el de o veşnicie se va revela încet-încet în conştiinţa sa, şi nimeni nu îl va mai putea face să se îndoiască.

Eu vorbesc, repet, insist, revin neîncetat asupra aceloraşi chestiuni. Dar nu pentru că nu îmi dau seama de dificultatea acestui lucru. Scopul este de a căuta perfecţiunea Tatălui Ceresc; este cu adevărat foarte greu, aproape irealizabil, şi unii vor spune chiar că este ridicol şi lipsit de raţiune. Totuşi, aici se află realitatea: din moment ce Dumnezeu ne-a creat după chipul şi asemănarea Sa, acest lucru nu este imposibil, unii au reuşit. Şi dacă unii au reuşit, a spune că alţii nu vor reuşi este o afirmaţie inacceptabilă. După cum nu există rase superioare în sine, nu există nici fiinţe umane superioare, există numai grade diferite de evoluţie pentru că oamenii nu au făcut toţi aceleaşi eforturi, nu au realizat aceeaşi lucrare. Dar adevărul este că tot ceea ce se întâmplă în lume, toate aventurile fericite sau nefericite pe care oamenii le trăiesc nu reprezintă decât momente din această tentativă: să exprime în plenitudine imaginea lui Dumnezeu. Dar cum se pot hotărî oamenii să trăiască în acest sens dacă nu li se repetă mereu toate acestea? întreaga educaţie trebuie să pună accentul pe această latură pentru ca ei să poată regăsi în sinea lor toată această cunoaştere ascunsă.

Nu vreau să apăr nicio religie, nu vreau să-l apăr nici pe Dumnezeu, pentru că El nu are nevoie să fie apărat. Voi chiar credeţi că ceea ce fac oamenii – chiar dacă sunt câteva miliarde! – pe acest fir de praf care este pământul poate cu adevărat să îl tulbure! Ce reprezintă ei în imensitatea universului populat de nenumărate creaturi, de îngeri, de arhangheli şi de divinităţi?… Ceea ce eu doresc să apăr şi să susţin este fiinţa umană, da, fiinţa umană, căci ea nu poate da un adevărat sens vieţii decât dacă va descoperi în ea însăşi imaginea lui Dumnezeu şi va lucra pentru a însufleţi această imagine.

Articol VII. Cap. 7 – O religie nu este decât o formă a credinţei

Persoanele care învaţă şi judecă sunt mereu considerate ca o ameninţare pentru o clasă sau un grup dominant care are ca principală preocupare aceea de a se menţine la putere. De fapt, în faţa acestor oameni nu mai poţi atât de mult să-ţi impui autoritatea: ei dobândesc cunoştinţe, dezvoltă spiritul lor critic, au mereu argumente de exprimat, obiecţii de prezentat. Ei câştigă astfel din ce în ce mai multă autonomie, se emancipează şi pot deveni periculoşi.

Mulţi vă vor spune: dacă se doreşte ca oamenii să fie ascultători şi supuşi, este mai bine ca să fie lăsaţi în ignoranţă. Pentru a-şi sprijini această afirmaţie, ei vă vor da exemple istorice, doar există atâtea! Atunci când educaţia s-a răspândit în popor, în câte ţări nu a mai fost posibil ca ţăranii şi muncitorii să fie dominaţi! Ei au făcut revoluţii şi au masacrat clasa conducătoare.

Acelaşi fenomen s-a produs la nivelul unor ţări întregi care au fost ajutate să se dezvolte oferindu-li-se nu numai educaţie, dar şi ultimele realizări ale tehnicii. După o vreme, anumite evenimente le-au permis să-şi ceară independenţa, au obţinut-o atacându-i şi alungându-i pe aceia care i-au ajutat să beneficieze de toate avantajele civilizaţiei. Apoi, de îndată ce au fost eliberate de „opresorii" lor, cele mai multe dintre aceste ţări au căzut pradă războaielor civile, fiindcă toţi aceşti oameni de abia eliberaţi au început să se masacreze între ei.

Ce trebuie să concluzionăm din aceste exemple?… Oare cunoaşterea este periculoasă şi oamenii ar trebui lăsaţi în ignoranţă?… Această întrebare va rămâne fără răspuns sau nu se vor obţine decât răspunsuri nesatisfăcătoare atât timp cât nu s-a înţeles aceasta: în acelaşi timp în care este favorizat intelectul, trebuie hrănit şi dezvoltat un alt factor, sensul moral. Odată cu difuzarea cunoştinţelor ştiinţifice şi tehnice, din ce în ce mai mulţi oameni au posibilitatea de a face rău. Întreaga cunoaştere se află la îndemâna oricui. Oricine, deşi nu se străduieşte prea mult şi nu are prea mari capacităţi, poate avea acces la ea. Înainte de a pune la dispoziţia oamenilor anumite cunoştinţe, ar trebui să fim siguri de dezinteresul lor, de forţa lor de caracter, de simţul lor de responsabilitate, deci de a-i educa; dar este foarte greu.

De ce este dificil să îi educăm pe oameni? Fiindcă adevărata educaţie se transmite prin exemplu, şi din nefericire exemplele bune sunt rare. Nu este de ajuns să spunem oamenilor: „Vă putem educa, ceea ce vă va aduce imense posibilităţi. Dar cum nu trebuie să folosiţi

aceste posibilităţi decât pentru bine, încercaţi să învăţaţi ce înseamnă şi cinstea, dezinteresul, generozitatea". Trebuie să arătăm că observăm noi înşine aceste recomandări. Da cum nu este cazul, ne încăpăţânăm să ne preocupăm de educaţie, iar unii îşi atrag chiar riposte: „Dar dumneavoastră? Astfel acţionaţi?... Nu dumneavoastră trebuie să ne daţi lecţii".

Cunoaşterea este cu siguranţă unul dintre cele mai bune lucruri care există, dar ca toate lucrurile bune, ea prezintă pericole atunci când nu este corect folosită. În orice caz, dacă există oameni care se simt ameninţaţi de difuzarea cunoştinţelor, aceştia sunt oamenii aflaţi la putere. De aceea, chiar dacă Biserica a făcut multe pentru educaţie, ea şi-a dat în acelaşi timp osteneala să îi menţină pe credincioşi într-o anumită ignoranţă pentru a-i păstra sub dominaţia ei. S-au observat şi se observă încă aceste tendinţe manifestându-se, oricare ar fi forma de religie. Dacă luăm numai exemplul Indiei chiar din zilele noastre, cum tratează oare casta brahmanilor pe cea a săracilor?...

Eu nu doresc să intru în detaliile acestor probleme – mă interesează numai ideea generală: faptul că, pentru a păstra puterea, anumite categorii sociale, înţelegând aici şi clerul, caută să menţină cât mai mulţi oameni sub influenţa lor, deposedându-i de orice formă a conştiinţei libertăţii lor individuale. Vreme de secole, s-a explicat chiar creştinilor că, pentru a fi pe placul Domnului, trebuiau să se simtă nedemni, păcătoşi: ei nu-şi puteau obţine mântuirea decât arătându-se umili, supuşi, nesemnificativi, deci neştiutori... deoarece cunoaşterea antrenează neapărat orgoliul. Ca şi cum Dumnezeu s-ar putea bucura văzând creatura umană, pe care El a zămislit-o după chipul său, împotmolindu-se la nesfârşit în sclavie şi întuneric! în realitate, Biserica trebuia să-şi păstreze mai ales autoritatea şi privilegiile sale. Numai că, nicio situaţie, chiar cea mai bine instaurată, nu rămâne stabilă pentru veşnicie. Apar curenţi noi care produc mari agitaţii; oamenii sunt obligaţi să constate din ce în cel mai mult contradicţiile ce există între religie şi adevărata credinţă, şi îşi pun întrebări.

Cineva vă mărturiseşte că este credincios. îl întrebaţi cărei religii aparţine, iar el vă spune că este catolic... protestant... ortodox... evreu... musulman, sau de altă credinţă. Vă continuaţi discuţia şi constataţi încet-încet că religia căreia spune că îi aparţine nu are nicio influenţă reală asupra vieţii sale: ea nu este decât un ansamblu de noţiuni vagi, de forme goale lipsite de orice conţinut. El a primit

această învăţătură în copilărie şi o repetă ca pe o lecţie; aceste credinţe nu corespund la nimic profund, viu. Dar dacă îl atenţionaţi, el nu va înţelege şi se va înfuria: cum puteţi să vă îndoiţi de credinţa sa?

Puneţi aceeaşi întrebare unei alte persoane. Ea vă răspunde că nu aparţine nici unei religii: părinţii ei erau, să spunem, catolici, dar nepracticanţi, nu au botezat-o şi nu i-au dat nicio educaţie religioasă. Continuând discuţia, realizaţi totuşi că acea persoană posedă sensul sacrului, că este însufleţită de un ideal înalt, de aspiraţiile cele mai nobile. Ea nu ştie cum să vorbească despre Dumnezeu, dar simte în profunzimea fiinţei sale şi în univers o prezenţă superioară, şi caută să se amelioreze ca să trăiască în armonie cu această prezenţă pe care o simte neclară. Această persoană nu aparţine poate nici unei religii, dar are credinţă.

Am întâlnit mulţi oameni în viaţă, şi am făcut de nenumărate ori aceste observaţii! De aceea, contrar a ceea ce cred cei mai mulţi credincioşi, religia este un lucru, iar credinţa un altul. Religia este un ansamblu de dogme, de doctrine prezentate credincioşilor drept produse ale credinţei. Dar credinţa nu se mărgineşte la a adera la una dintre aceste doctrine. Ea nu se opune neapărat, dar nu se limitează la aceasta.

Să luăm exemplul religiei creştine. Pentru a rezuma, să spunem că ea se bazează pe următoarele principii: Iisus, unicul fiu al Domnului, a doua persoană a Trinităţii, s-a încarnat pe pământ pentru a-i mântui pe oameni. El a fost zămislit prin uniunea Duhului Sfânt cu Maria, o femeie neprihănită, singura creatură umană care a fost, de la naştere, ocrotită de păcatul originar. La vârsta de treizeci de ani a început să-şi predice învăţământul în Palestina şi să facă minuni. La treizeci şi trei de ani a murit pe cruce. Dar după trei zile a înviat şi a urcat la cer în trupul său fizic. La sfârşitul vremurilor, toţi oamenii vor învia asemenea lui: ei vor ieşi din morminte şi se vor înfăţişa în faţa lui ca să fie judecaţi.

Iată care sunt în rezumat principiile religiei creştine; acela care se îndoieşte de ele nu se poate numi creştin. Mii de creştini au murit ca să apere aceste principii – ceea ce adesea nu îi împiedica de altfel să trăiască ca nişte adevăraţi necredincioşi; fără a mai aminti de exemplul foarte prost pe care unii membri ai clerului l-au oferit deopotrivă de-a lungul secolelor. Dar dacă i-aţi întreba acum pe unii creştini, ei vă vor mărturisi că nu pot crede tot ceea ce Biserica îi învaţă despre

divinitatea lui Iisus, despre naşterea sa, despre învierea sa, despre urcarea sa la cer… Iar dacă se îndoiesc, înseamnă că aceste doctrine contrazic, mai întâi, toate legile naturii şi chiar, în cazul exemplului învierii morţilor la sfârşitul vremurilor, se opun unei judecăţi raţionale. Şi totuşi, ei se simt profund creştini, considerând că Iisus, prin viaţa, învăţământul şi sacrificiul său, reprezintă un model de nedepăşit.

Cât despre creştinii care posedă câteva cunoştinţe despre celelalte religii, ei sunt obligaţi să constate că acestea se bazează pe concepţii la fel de înalte ca şi creştinismul, iar unii chiar se întreabă de ce sunt obligaţi să creadă că religia lor este superioară celorlalte. Oare nu este adevărat că o singură dată în istorie, acum două mii de ani, Dumnezeu l-a trimis pe fiul său? Cine a fondat atunci celelalte religii?… oare nişte smintiţi, nişte impostori?… Iar aceia care le practică se află în greşeală?… Ei nu au aceeaşi valoare în ochii Domnului dacă duc o viaţă exemplară?

Există din ce în ce mai multe persoane preocupate de această problemă, şi am cunoscut câteva dintre ele tulburate cu adevărat. Îmi amintesc, în special, de fata unui pastor protestant pe care acest subiect o tulbura în asemenea măsură încât se găsea la limita dezechilibrului psihic. Am petrecut cu ea multe ore în care i-am explicat că religia şi credinţa nu înseamnă obligatoriu acelaşi lucru şi, chiar dacă credinţa se exprimă adesea prin dogmele şi ritualurile unei religii instituite de oameni, ea poate fi exprimată în realitate foarte bine şi fără ajutorul acestora.

Cum ea era fiică de pastor, tatăl ei a obligat-o să studieze Biblia şi am întrebat-o: „Vă amintiţi de paragraful în care se spune că Dumnezeu îşi va scrie legea în inima oamenilor şi că din acel moment nimeni nu va mai instrui pe nimeni, fiindcă de la cel mai mic la cel mai mare, toţi îl vor cunoaşte?

— Da, da mi-a răspuns ea, este în Ieremia" (*Ieremia 31*: *33 – 34*). Sunt mereu uimit observând cum protestanţii cunosc Biblia; eu nu ştiu aproape niciodată să citez exact versetele şi deseori nu-mi amintesc nici măcar în ce carte se află. Numai că, nu este suficient să fii capabil să reciţi Biblia pe de rost, trebuie să ştii şi să o interpretezi. I-am explicat acestei fete drăguţe: „Se spune că Dumnezeu îşi scrie legea în inimile oamenilor, şi nu numai în inimile anumitor oameni, ci a tuturor oamenilor. Încercaţi să înţelegeţi că a avea credinţă, înseamnă să fii

capabil să citeşti această lege în inima ta, şi să încetezi să te tulburi întrebându-te dacă credinţa ta se găseşte în conformitate absolută cu ceea ce predică tatăl tău".

Nu este însă înţelept să îi laşi oamenii de capul lor, sub pretext că trebuie să citească legea lui Dumnezeu în inima lor, fiindcă marea lor majoritate nu este încă pregătită. Pentru a putea citi corect această lege pe care Dumnezeu a scris-o în inimile noastre, trebuie să începeţi prin a pune ordine în voi înşivă, altfel veţi citi numai fantasmagorii şi dorinţe obscure. Acesta ar trebui să fie rolul religiilor: să îi înveţe pe oameni cum să citească legea lui Dumnezeu înscrisă în ei înşişi. În loc să facă acest lucru, ele se mulţumesc în majoritatea timpului să le impună tot felul de doctrine din care ei nu înţeleg nimic şi care nu îi ajută să trăiască. Atunci, ce fel de credinţă pot avea ei? Unii oameni sunt mândri să se declare necredincioşi. Este foarte bine, este problema lor. Problema este însă a acelora care se declară credincioşi şi care se zbat în contradicţii de nerezolvat.

Cum ne putem gândi că viaţa interioară a fiinţelor poate fi hrănită cu ceea ce li se prezintă drept obiecte ale credinţei? Este la fel de abstract pentru ele ca şi cum le-am spune să creadă în exerciţiile de matematică. Oare pentru câţi creştini ideea unui Dumnezeu constituit din trei persoane corespunde unei realităţi vii? Iar dacă ei pun întrebări, li se răspunde că este un mister. Din fericire, ei poartă această amprentă pe care Dumnezeu a înscris-o în sinea lor; ea este aceea care le permite, atunci când caută cu adevărat, să descopere în inima lor, în sufletul lor, ceea ce religia nu dezvăluie. De ce? Pentru că religiile, sau mai exact aceia care le reprezintă, sunt în general mult mai preocupaţi să-şi asigure propria putere, decât să-i lumineze pe oameni, chiar dacă pretind că le salvează sufletul!

Există o tendinţă înnăscută a naturii umane de a avea privilegii şi puteri pe care alţii nu le posedă. Şi sunt atâtea modalităţi de a te impune altora! iar dacă nu o poţi face în planul fizic, încerci în planul psihic. Atâţia oameni ambiţioşi, fanatici, lacomi s-au folosit de religie pentru a impune oamenilor o dominaţie psihică, morală, pe care altfel nu ar fi reuşit să o impună! De aceea suntem obligaţi să constatăm că religia a devenit, deseori, o instituţie umană care nu are nimic de-a face cu credinţa. Mai doriţi încă o dovadă? încăpăţânarea clericilor de a-şi convinge credincioşii de superioritatea religiei lor. Astfel vedem peste tot în lume oameni care îşi închipuie că religia lor este

superioară, aşa cum cred că ţara lor este superioară. Ei se închid în religia lor, aşa cum se închid în graniţele ţării lor; deseori sunt aceiaşi. Cu astfel de credinţe, ei comit mereu asasinate şi-l supără pe Dumnezeu, deopotrivă creştini ca şi ceilalţi! Nu acesta a fost totuşi exemplul pe care li l-a dat Iisus. Oare au citit ei bine în Evanghelii cum s-a comportat cu samarinenii?

Când Iisus a plecat din Galileea în Iudeea, el a trebuit să treacă prin Samaria. Or, samarinenii erau consideraţi de evrei ca păgâni şi idolatri care nu trebuiau contactaţi, iar la rândul lor samarinenii le erau ostili. Într-o zi, Iisus se îndreaptă spre Ierusalim şi trimite pe unii discipoli într-un sat samarinean pentru a-i găsi un adăpost, dar locuitorii refuză să îi primească. Iată ce spun Evangheliile: „Şi văzând aceasta, ucenicii Iacov şi Ioan I-au zis: Doamne, vrei să zicem să se coboare foc din cer şi să-i mistuie, cum a făcut şi Ilie? Iar, El, întorcându-Se, i-a certat şi le-a zis: Nu ştiţi oare fiii cărui duh sunteţi? Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mântuiască" (*Luca 9*: *54 – 55*).

Altă dată, revenind prin Samaria, Iisus s-a oprit aproape de o fântână pentru a se odihni. O femeie samarineană veni să ia apă, iar el îi ceru să bea… Şi când ea îi spune: „Părinţii noştri s-au închinat pe acest munte, iar voi ziceţi că Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm". Iar Iisus îi răspunde: „Dar vine ceasul şi acum este când adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în duh şi în adevăr, că şi Tatăl astfel de închinători îşi doreşte. Duh este Dumnezeu şi cei ce se închină trebuie să se închine în duh şi în adevăr" (*Ioan4*: *20 – 26*). Iar când discipolii săi au venit să i se alăture, ei au rămas uimiţi să îl vadă vorbind cu o femeie, şi mai ales cu o străină, fiindcă el încălca astfel Legea.

Într-o altă împrejurare, Iisus a trebuit să explice unui învăţător de lege care îl interoga, ce înseamnă iubirea aproapelui pe care omul trebuie să exerseze pentru a obţine viaţa veşnică, şi îi răspunse cu această parabolă: „Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, şi a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat şi l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort. Din întâmplare un preot cobora pe calea aceea şi, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea şi un levit, ajungând în acel loc şi văzând, a trecut pe alături. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el şi văzându-l, i s-a făcut milă. Şi apropiindu-se, i-a legat rănile, turnând pe ele untdelemn şi vin, şi, punându-l pe dobitocul său,

l-a dus la o casă de oaspeţi şi a purtat grijă de el. Iar a doua zi, scoţând doi dinari, i-a dat gazdei şi i-a zis: Ai grijă de el şi, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îţi voi da. Care dintre aceşti trei ţi se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari? Iar el a zis: Cel care a făcut milă cu el. Şi Iisus a zis: Mergi şi fă şi tu asemenea" (*Luca 10*: *30 – 36*).

Deci nici preotul, nici levitul, reprezentanţi ai religiei iudaice, nu au fost daţi ca exemplu de Iisus, ci un om obişnuit, mai ales un samarinean, deci un membru al unei comunităţi căreia în calitate de evreu ar fi trebuit să-i fii ostil, fiindcă ea păstra practica cultului idolilor. Dacă creştinii şi-ar fi dat osteneala să mediteze asupra acestor episoade din Evanghelii şi asupra atitudinii lui Iisus, ei ar fi înţeles mai bine că adevărata credinţă reprezintă o stare de conştiinţă ce depăşeşte limitele înguste ale unei religii.

Veţi replica: „Dar Iisus nu a fost totuşi prea tolerant! în toate Evangheliile, el se înfurie mereu pe scribi, pe farisei şi pe saduchei". Este adevărat, dar oare de ce se înfurie pe ei? Fiindcă ei nu respectă decât aspectul exterior al Legii lui Moise şi îşi folosesc puterea pentru a asupri poporul. De aceea el le spune: „Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că daţi zeciuială din izmă, din mărar şi din chimen, dar aţi lăsat părţile mai grele ale Legii: judecata, mila şi credinţa; pe acestea trebuia să le faceţi şi pe acelea să nu le faceţi. Călăuze oarbe care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila!" (*Matei 23*: *23 – 24*). Sau: „Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că închideţi împărăţia cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intraţi, şi nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsaţi" (*Matei 23*: *13* „*Matei 23*: *2*). Ceea ce le reproşează Iisus este faptul că nu sunt însufleţiţi de o adevărată credinţă, ci s-au mulţumit că „au şezut în scaunul lui Moise". Iar într-o zi le spune chiar că „vameşii şi desfrânatele merg înaintea voastră în împărăţia lui – Dumnezeu " (*Matei 21*: *31*). Ceea ce pentru ei constituia desigur o mare jignire.

Fariseii şi saducheii erau foarte mândri de ştiinţa lor, cu atât mai mult cu cât îşi bazau pe ea autoritatea lor. Atunci când se opun lui Iisus, o fac mereu referindu-se la preceptele Legii, ca şi cum Iisus le-ar fi nesocotit pe acestea. Dar Iisus care, atunci când vorbea mulţimii nu dădea niciodată citate, arată prin răspunsurile date fariseilor şi saducheilor că el cunoştea la fel de bine Legea ca şi ei, citând alte precepte prin care îşi justifică comportamentul. Deci fariseii şi saducheii alegeau în Lege anumite reguli date de Moise, dar le neglijau

pe altele care le conveneau mai puţin.

Trebuie să recunoaştem că nici creştinismul nu a procedat altfel cu învăţământul lui Iisus, ceea ce fac de altfel şi toate celelalte religii. Cu trecerea timpului, ele ajung să facă un fel de triere a învăţământului fondatorului lor, suprimând ceea ce le deranjează, dar adăugând totodată mai multe doctrine, reguli şi practici inventate de ele, fiindcă acestea li se par necesare pentru influenţa pe care doresc să o exercite.

A te impune altora, fie în mod fizic sau psihic, constituie tendinţa cea mai răspândită. Iar atunci când o fiinţă excepţională, dezinteresată, plină de iubire, vine să îi elibereze pe oameni, mesajul său este imediat denaturat de unii care îl folosesc pentru a-i subjuga din nou. Există mii de feluri de a-i subjuga pe oameni: impunerea anumitor credinţe este unul dintre ele. Şi astfel, într-o manieră mai mult sau mai puţin vădită, toate religiile au devenit nişte instituţii care au oprimat popoarele.

Creştinii nu trebuie deci să-şi închipuie că sunt superiori acelor evrei pe care Iisus i-a biciuit. Dacă ar fi revenit, el le-ar fi reproşat la fel papilor, cardinalilor, episcopilor, teologilor etc., care s-au succedat la conducerea Bisericii de-a lungul secolelor. Ei ar fi trebuit să îi înveţe pe oameni adevărata credinţă: adică să îi conştientizeze că toate resursele şi bogăţiile spirituale se află în ei înşişi, şi cum să le dezvolte. În loc de aceasta, cei mai mulţi dintre ei s-au străduit să acapareze Divinitatea şi au predicat: „Nu există mântuire în afara Bisericii!” Nu este rău, dar cu condiţia ca Biserica să dea exemplu ştiind să confere întâiul loc principiilor spirituale. Adevărul este că ea a făcut aceleaşi greşeli ca şi puterile terestre: a dorit să devină un imperiu, şi a pus accentul pe organizare. Desigur, Biserica este acum un edificiu minunat organizat în exterior, dar în interiorul acestui edificiu câte lucruri nu se macină şi decad!

De-a lungul vremii, creştinii i-au persecutat pe evrei sub pretextul că l-au omorât pe Iisus. Dar să ne închipuim că Iisus revine. Va fi oare el fericit să vadă ce a devenit creştinismul secol după secol?… Să mă ierte creştinii, dar spectacolul pe care l-ar avea în faţa ochilor şi predicile pe care le-ar auzi i-ar aminti de ceea ce condamna el la scribi, farisei şi saduchei. Atunci, el s-ar ridica din nou împotriva acestei stări de lucruri; dar în loc să îl asculte, anumite persoane ar organiza comploturi pentru a-l omorî. Ei da, creştinii ar fi acum aceia care l-ar condamna la moarte – sau care ar face astfel încât să-l reducă

la tăcere.

Fiecare realizare terestră îşi are izvorul, rădăcinile sale în înalt, în lumea divină. Nimic din ceea ce am construit pe pământ nu poate subzista dacă nu avem mai întâi grijă să-i asigurăm bazele în planul spiritual. Acest lucru este adevărat pentru o instituţie politică, socială, şi cu atât mai mult pentru o instituţie precum Biserica. Dorind să devină o putere temporală, ea a pierdut, încet-încet, ceea ce reprezenta forţa mesajului Evangheliilor, iar în acelaşi timp şi-a dat silinţa să înmulţească doctrinele, obiectele de cult, în aşa măsură încât acestea au distrus acest mesaj. În tot ceea ce ne învaţă acum Biserica, deseori este greu să regăseşti spusele lui Iisus.

Reproşul pe care îl mai putem face religiilor existente este acela că ele se lasă acaparate progresiv de materie, ceea ce atrage după sine multe greşeli, dar şi multe minciuni. De aceea credincioşii nu reuşesc să amelioreze mare lucru în propria lor viaţă, nici în treburile lumii. Adevărata putere a omului se află în spiritul lui, nu în materie. Şi eu pot, ca oricine, să admir frumuseţea edificiilor religioase şi ceremoniile care se desfăşoară în ele. Dar veracitatea unei religii nu se măsoară în bogăţia şi ornamentaţia templelor sale, în somptuozitatea veşmintelor preoţeşti; de altfel, câţi monarhi nu au avut palate, veşminte şi ornamente minte şi ornamente mult mai somptuoase! Cu timpul, creştinătatea s-a transformat într-un fel de muzeu în care putem citi întreaga istorie a arhitecturii, a picturii, a muzicii. Este adevărat că poţi fi încântat, dar acestea erau vii în trecut, iar acum au rămas doar vestigiile. Există prea multe vestigii şi spiritul s-a pierdut. Este normal ca spiritul să se manifeste în materie într-un mod corespunzător, dar ceea ce vedem în zilele noastre nu este o manifestare a spiritului în materie, ci din contră, materia este aceea care a înglobat, a paralizat spiritul. Unde sunt acum acea credinţă, acea ardoare, acea fervoare care au putut crea asemenea capodopere?…

Dacă religia aşa cum le-a fost insuflată creştinilor a putut timp de secole să producă opere excepţionale în domeniile gândirii şi al artei, acum acest lucru nu mai este de ajuns. Dovada: bisericile se golesc, din ce în ce mai puţini oameni devin clerici şi dacă îi întrebaţi pe aceia care se definesc creştini, majoritatea nu vor şti să vă spună exact în ce cred. Veţi putea repede constata că Vechiul şi Noul Testament, Cărţile lor Sfinte, rămân în mare măsură străine de înţelegerea lor. Ei le respectă, le venerează, sunt convinşi că Biblia este

de inspiraţie divină, dar toate aceste texte scrise cu mult timp în urmă nu mai corespund mentalităţii lor.

Fondatorii marilor religii, Iniţiaţii din trecut, au vorbit pentru o epocă. Chiar dacă există un anumit număr de adevăruri care rămân valabile pe veşnicie, ele trebuie, în fiecare epocă, adaptate mentalităţilor oamenilor. Luate cuvânt cu cuvânt, ele pot deveni de neînţeles sau chiar şocante. Iisus însuşi a venit pentru a continua învăţământul lui Moise. El spunea: „Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau prorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc".

Se vorbeşte despre religii revelate ca şi cum, într-un moment sau altul al istoriei, Dumnezeu însuşi a luat cuvântul pentru a se face cunoscut, să îşi comunice poruncile, şi deci, tot ceea ce El a avut de spus a devenit definitiv, fără ca ceva să mai poată fi adăugat sau retras. Dar Dumnezeu nu a venit să se manifeste ca persoană, El s-a făcut cunoscut prin intermediul fiilor lui mai luminaţi, mai demni. Aşa au fost Moise, Zoroastru, Buddha, Iisus, Mahomed şi toţi Maeştrii Spirituali, din care unii ne rămân chiar necunoscuţi, fiindcă istoria nu le-a păstrat numele. Or, aceste fiinţe care erau nişte intermediari, aparţineau unei culturi determinate, unei epoci determinate, ele nu puteau vorbi în mod absolut şi pentru veşnicie. De aceea, Dumnezeu care este iubire continuă să se reveleze prin intermediul altora din fii săi pe care nu încetează să îi trimită pe pământ.

O religie nu este decât o formă a credinţei, şi nicio formă nu poate rămâne neschimbată. Creştinismul, care s-a născut în Orientul Mijlociu, a primit încă de la început anumite elemente din culturile greacă şi latină care s-au adăugat la elementele deja moştenite de la religia iudaică, care a fost la rândul ei influenţată de religiile ţărilor vecine: Egiptul, Mesopotamia etc. O religie nu se naşte niciodată din nimic, ea primeşte elemente din religiile anterioare, şi se transformă ea însăşi în funcţie de difuzarea ei, departe de locul său de origine. Astfel, populaţiile Africii, ale Americii sau Asiei care au fost convertite la creştinism au amestecat în el elemente ale propriilor culturi.

Fie că vrem sau nu, religiile se transformă. Chiar dacă sunt mereu aceleaşi texte sacre, există o distanţă din ce în ce mai mare între ceea ce oamenii citesc şi modul în care gândesc şi acţionează. De aceea nu este înţelept să te încăpăţânezi să absolutizezi formele unei religii. Umanitatea evoluează fiindcă evoluţia este legea vieţii. Pe măsură ce timpul se scurge, oamenii dezvoltă o altă înţelegere a lucrurilor şi au

alte nevoi. De exemplu, în zilele noastre, cunoştinţele lor despre viaţa psihică au progresat mult, şi mulţi dintre ei au obţinut o conştiinţă morală despre care în secolele anterioare nu aveau nicio idee. Trebuie deci ca adevărurile religiilor să fie adaptate astfel ca să devină vii pentru ei.

Priviţi numai cum a evoluat noţiunea de Dumnezeu. Cum să vorbeşti despre Dumnezeu, despre această Fiinţă care depăşeşte orice înţelegere, unor popoare primitive care nu au nicio noţiune despre viaţa interioară? Trebuia folosit un limbaj pe care ele îl pot înţelege, deci să i se confere acestui Dumnezeu trăsături de caracter umane, insistând bineînţeles, asupra puterii, a măreţiei sale. Astfel s-a făcut din El un rege, cu trăsăturile caracteristice unui rege care domneşte pe pământ: autoritar, coleric, gelos, răzbunător faţă de toţi aceia care nu se înclină în faţa Lui şi distribuind recompense curtenilor săi. Ce preocupări nobile are Dumnezeu! Iar cum populaţia pământului nu încetează să crească, vă daţi seama ce lucrare!... Cine ar dori să fie în locul Lui? în zilele noastre există pe pământ regi care îşi ocupă timpul mult mai înţelept şi mai util.

De aceea, la ora actuală, veţi întâlni din ce în ce mai puţin oameni care acceptă să ia în serios ideea unui Dumnezeu care să îi pedepsească dacă ei nu II ascultă şi să îi recompenseze dacă îi fac pe plac. Iar dacă li se vor explica consecinţele gândirii, ale sentimentelor şi faptelor lor asupra organelor lor şi psihice şi fizice, ei vor înţelege mult mai bine. Dacă vor ţine cont de aceste explicaţii, este o altă problemă. Dar într-o bună zi vor fi nevoiţi să verifice exactitatea lor.

Odată cu progresul ştiinţific şi tehnic, contemporanii noştri sunt obligaţi să înveţe că întreg universul este guvernat de legi. Chiar dacă nu le spune mai nimic cuvântul „Dumnezeu", ei pot înţelege că există o Inteligenţă Cosmică care a stabilit nişte legi şi că aceste legi care guvernează universul, îl guvernează şi pe om: viaţa sa fizică cât şi viaţa sa psihică. Una dintre aceste legi spune că tot ceea ce omul face se înregistrează în el, în organismul său fizic cât şi în cel psihic. Da, fie că sunt bune sau rele, gândurile sale, sentimentele, dorinţele, faptele sale se înregistrează în materia fiinţei sale. Atunci, tot ceea ce face rău ajunge să se exprime în el ca o frână, ca o limitare, iar tot ceea ce face bun îi aduce dimpotrivă imense posibilităţi de dezvoltare.

Iată ceea ce trebuie să îi facem acum pe oameni să înţeleagă; altfel nici Biserica, nici Biblia, nici Cărţile Sfinte, chiar dacă au fost

traduse în toate limbile, nu reuşesc să îi facă mai înţelepţi. Eu nu pun la îndoială autenticitatea Cărţilor Sfinte, nu trebuie să mă înţelegeţi greşit; dar acest mod de a prezenta lucrurile, care era bun cu secole în urmă, nu mai este eficient în prezent. Oamenii trebuie să găsească motivaţia pentru a respecta legile divine în sinea lor şi în ei înşişi trebuie să găsească modelul divin.

Deci, să fie clar! Când vorbim despre „religiile revelate", nu trebuie să vă imaginaţi că Dumnezeu însuşi a venit să se încarneze pe pământ, sau că s-a adresat unui anumit om în istorie pentru a a-i revela adevăruri ce trebuiau să rămână neschimbate de-a lungul secolelor. Nicio religie nu poate prezenta imensitatea, infinitul lui Dumnezeu. Fiecărei epoci îi corespunde o formă de religie; am spus bine o formă, nu o religie, deci noi nu avem nevoie de o nouă religie.

Credinţa trebuie să se aşeze pe fundamente pe care nimeni nu le poate zdruncina, altfel mai devreme sau mai târziu, oricare ar fi eforturile celor care doresc să o apere, preceptele sale vor fi abandonate unele după altele. De altfel, vedem bine, atunci când nu mai sunt adaptate, oamenii le abandonează. Toate aceste ordine, toate aceste dogme ce nu mai corespund, se aseamănă cu nişte locuinţe goale; ele au fost părăsite, oamenii au plecat să trăiască în altă parte.

Înţelegeţi acum că eu nu pretind să aduc o nouă religie, ci doar să dezvolt, să aprofundez învăţături ale căror principii sunt foarte vechi şi care trebuie să fie adaptate epocii noastre. Istoria umanităţii este o succesiune de schimbări, nimic nu poate rămâne în aceeaşi stare, căci viaţa este o continuă mişcare. Ne-ar plăcea să credem că această mişcare este întotdeauna un progres. Din păcate, suntem obligaţi să constatăm că uneori există şi regresii. Dar nimic nu stă pe loc, fie progres sau regres: generaţii de fiinţe umane se succed şi chiar dacă în unele societăţi schimbările se produc mult mai lent decât în altele, atunci când condiţiile sunt favorabile, nimeni nu li se poate opune. Sunt asemenea unor curenţi care încep să îi capteze pe aceia care sunt pregătiţi şi cărora le devin conductori. Iar dacă reuşesc, înseamnă că a sosit momentul.

Acum, dacă privim istoria, vedem că indiferent de domeniu, toţi inovatorii au fost la început neînţeleşi, chiar persecutaţi. Aceşti descoperitori nu au dorit să tulbure totul, nu au fost ei aceia care şi-au pus în minte să distrugă anumite lucruri pentru a aduce altele noi. Ei au apărut pentru că au întâlnit condiţiile favorabile pentru o

schimbare, fiindcă mentalităţile evoluau. Acest lucru este valabil şi pentru religii. Toate religiile trebuie să evolueze, la fel şi religia creştină; dacă ea refuză să evolueze armonios, va fi obligată să o facă destrămându-se, fisurându-se.

Lucrarea noastră nu este, eu o repet, de a anunţa o nouă religie. Există deja destule religii în lume. Problema constă numai în a şti cum să lucrăm pentru a ne hrăni credinţa. Iată cu ceea ce noi ne ocupăm. De aceea aducem metode, adică o atitudine, un program de urmat. Nu dorim să discutăm acum despre adevărurile esenţiale cunoscute de mii de ani. Noi trebuie să ştim numai cum să lucrăm pentru ca ele să fie mereu însufleţite. În adevărata credinţă, toate activităţile omului trebuie luate în considerare: cele care privesc viaţa noastră fizică: „respiraţia, nutriţia, mersul, odihna etc., dar şi acelea care privesc sufletul şi spiritul nostru. Iar dacă punem accentul asupra metodelor de lucru, o facem pentru ca niciun domeniu să nu fie considerat în afara religiei, deoarece fiinţa umană este o unitate. Pe aceste baze trebuie să ne bazăm credinţa.

Articol VIII. Cap. 8 – Filiaţia noastră divină

Multe persoane îşi închipuie că sunt perspicace, inteligente, echilibrate, fiindcă îşi spun: „Eu nu cred decât în ceea ce văd. Dacă Dumnezeu există, El nu are decât să se arate!” Dar cum îşi pot oare ele imagina că acesta constituie un argument? Este absurd să spunem că nu credem în Dumnezeu pentru că nu îl vedem. Dacă L-am fi văzut, nu am mai fi avut nevoie să credem. Oare credem în existenţa părinţilor, a prietenilor sau a lumii care ne înconjoară? Nu: este suficient că îi vedem. Prin definiţie, credinţa are ca obiect lumea invizibilă şi nu pe cea vizibilă. Dar toţi aceşti oameni „cumpătaţi” nu judecă într-atât, ei se mulţumesc cu certitudinea că vor întâlni persoane la fel de „cumpătate” ca ei, care să îi aprobe şi să se amuze împreună cu aceştia de toţi naivii şi cei slabi de înger care cred în Dumnezeu. Cât despre aceia care pretind că au credinţă în Dumnezeu, ce cred ei cu adevărat?

Recent, nişte prieteni veniţi din Bulgaria mi-au povestit această anecdotă foarte amuzantă care circulă în ţările comuniste. La întoarcerea lor din spaţiu, cosmonauţii ruşi au fost întâmpinaţi cu mare pompă la Kremlin unde Brejnev i-a felicitat, i-a decorat în faţa unei mulţimi formate din miniştri, generali etc. Când ceremonia s-a terminat, el i-a luat deoparte şi i-a întrebat: „Spuneţi-mi sincer, l-aţi văzut pe Dumnezeu acolo sus?

— Da, răspunseră cosmonauţii.

— Ah, suspină Brejnev, evident, bănuiam". Aceiaşi cosmonauţi au fost primiţi după un timp la Vatican de către papă. Şi aici a urmat o ceremonie în faţa unui grup de cardinali. La sfârşit, când toţi s-au retras, papa i-a luat pe cosmonauţi deoparte şi le-a spus: „Există ceva ce mă preocupă şi doresc să vă pun o întrebare: în timpul călătoriei voastre, l-aţi întâlnit pe Dumnezeu?

— Nu, răspunseră ei, nu L-am întâlnit". Papa, cu un aer uşor dezamăgit, îi privi o clipă în linişte, apoi şopti: „Ah, bineînţeles, bănuiam".

Persoana care a inventat această anecdotă este o bună observatoare şi o bună psiholoagă, ea a înţeles că necredincioşii sau credincioşii aveau de fapt, şi unii şi ceilalţi, aceleaşi incertitudini. Necredincioşii aşteptau ca Dumnezeu să se arate, pentru a crede, iar credincioşii nu au înţeles că nu pe dovezi vizibile se bazează credinţa.

A dori să dovedeşti prin argumente existenţa lui Dumnezeu este o activitate inutilă şi sterilă. Şi eu pot să o fac cu ajutorul raţionamentului: „Dat fiind faptul că… Din moment ce… Deci…" să vă prezint unele argumente. Dar, în acelaşi mod, vă pot dovedi non existenţa sa. Cu cât dorim mai mult să dovedim existenţa lui Dumnezeu, cu atât mai mult riscăm să introducem îndoiala în spirite. Iar dacă oamenii nu sunt gata să accepte ceea ce le spuneţi, nu mai este nimic de făcut; voi puteţi să îi tăiaţi în bucăţi, să îi tocaţi, să îi fierbeţi într-o oală, ei rămân tot ceea ce sunt. Orice aţi face, nu ajungeţi nicăieri, trebuie ca deschiderea să vină din ei, nu voi sunteţi aceia care puteţi să o produceţi.

Veţi spune: „Da, dar dacă în faţa tuturor acestor necredincioşi cineva ar face un miracol, ei ar fi obligaţi să creadă toate aceste mari adevăruri pe care religia, Cărţile Sfinte ni le învaţă". Gândiţi-vă! Ei ar fi impresionaţi doar câteva minute, ca în faţa unui număr de prestidigitaţie, apoi ar uita. Este inutil să doreşti să dovedeşti existenţa lui Dumnezeu şi nu voi pierde timpul cu această chestiune. Intenţia mea este de a vă aduce la un nivel de conştiinţă în care această problemă nici măcar nu se mai pune.

În realitate, noi nu putem răspunde la întrebarea dacă există Dumnezeu decât prin analogie. Aveţi un tată care este alături de voi, dar el poate lipsi, poate pleca într-o călătorie şi într-o zi poate pleca definitiv. Aceasta înseamnă că el nu mai există? Nu, chiar dacă nu

există fizic, el continuă să existe, da, dar în voi înşivă. Pentru că este tatăl vostru, el a lăsat în voi o amprentă de neşters: trăsături fizice sau psihice, haruri, calităţi… sau defecte! Ei bine, la fel este şi cu Dumnezeu: noi îl purtăm în noi sub o formă spirituală. Din moment ce ne-a creat, El ne-a impregnat cu chintesenţa sa, El a lăsat în noi urme fluidice, o întreagă reţea de filamente care ne leagă de El şi datorită cărora noi îl putem regăsi. Deci nu mai este nimic de spus aceluia care şi-a lăsat privirea sa interioară să se întunece şi şi-a înmuiat facultăţile spirituale până în punctul în care să spună: „Dumnezeu nu există, pentru că dacă ar exista etc.", sau chiar „Dumnezeu este mort". Există o excepţie: faptul că Dumnezeu i-a lăsat omului posibilitatea să îl trăiască sau să îl omoare în fiinţa sa.

Acela care gândeşte că îl poate găsi pe Dumnezeu în exteriorul lui se condamnă la nişte căutări sterile. Trebuie să înceteze să se gândească la Dumnezeu în mod obiectiv, ca la o Fiinţă exterioară nouă. Trebuie chiar să înceteze să îşi imagineze că El este undeva în înalt, în ceruri, în timp ce noi ne găsim aici, separaţi de El prin distanţe incomensurabile. Din moment ce Dumnezeu ne-a creat, El se află în noi aşa cum tatăl şi mama se află în copil. Aşa cum îi purtăm în noi pe tatăl şi pe mama tereştri, cu atât mai mult îi purtăm în noi pe Tatăl şi pe Mama noastră cereşti. Atât timp cât oamenii nu acceptă această înţelegere a lucrurilor, ei se vor îndoi de existenţa lui Dumnezeu.

Dumnezeu este acela care ne-a dăruit viaţa, E este acela datorită căruia noi ne putem exprima prii gânduri, sentimente, cuvinte, fapte. De fiecare daţi când resimţim un impuls spre lumină, de fiecare daţi când suntem inspiraţi prin dezinteres, bunătate, iubire de fiecare dată când simţim nevoia de a ne autodepăşi de a face sacrificii, Dumnezeu este acela care îşi manifestă prezenţa în noi. Încercaţi deci să lărgiţi aceste experienţe şi veţi înţelege ce înseamnă să crezi în existenţa lui Dumnezeu.

Vă întrebaţi: „Oare nimeni nu L-a întâlnit vreodată pe Dumnezeu?" Acest lucru depinde de ceea ce numiţi „a întâlni"… Există persoane care vă vor povesti că Dumnezeu le vizitează zilnic, că le vorbeşte, le sfătuieşte, le încredinţează misiuni etc. Nici în această situaţie nu putem răspunde nimic, căci este inutil să încercăm să le schimbăm părerea persoanelor care îşi imaginează că Dumnezeu se interesează de cele mai mici detalii ale vieţii lor cotidiene sau că El vine pentru a le încredinţa o misiune planetară şi chiar cosmică.

Întâlnirea cu Dumnezeu… numai adevăraţii mistici au putut vorbi despre aceasta. Ei s-au referit la experienţe care erau adevărate întâlniri, dar întâlniri interioare. Nimeni nu L-a întâlnit niciodată pe Dumnezeu în planul fizic, şi chiar dacă acest lucru ar fi fost posibil, nu este sigur că ar fi adus mare lucru.

Să încercăm să procedăm prin analogie. Ieşiţi în stradă, mergeţi în diferite magazine unde vă intersectaţi cu mai multe persoane. Putem spune că le întâlniţi şi că ele vă întâlnesc: ele vă pot vedea mergând, îndreptându-vă dintr-o parte în alta, alegând legume sau fructe la piaţă… Dar, credeţi voi că aceasta a fost chiar o întâlnire? Nu, nu înseamnă că ele ştiu cu adevărat cine sunteţi doar fiindcă v-au văzut; ştiţi bine că nu vă puteţi rezuma la o formă fizică. Adevăratul vostru „eu" locuieşte în interiorul vostru; el este acela care gândeşte, iubeşte, doreşte. Şi tocmai această fiinţă, care sunteţi voi, nu este vizibilă pentru alţii şi nici voi nu îl vedeţi. Dar numai pentru atât vă îndoiţi de existenţa sa? Nu. Ei bine, recunoaşteţi că nu vă vedeţi pe voi înşivă şi doriţi să îl vedeţi pe Dumnezeu! Câtă inconsecvenţă! Veţi spune: „Dar chiar dacă nu reprezintă şinele, corpul meu este o dovadă că exist, el poate fi observat". Dar şi corpul lui Dumnezeu îl vedem: este întreg universul cu toate fiinţele care îl populează.

Nu mai încercaţi deci să căutaţi dovezi despre existenţa lui Dumnezeu acolo unde nu le găsiţi: căutaţi-l pe Dumnezeu în voi înşivă, şi vă veţi da seama că El este întotdeauna acolo, că nu vă părăseşte niciodată. Iar dacă nu îl simţiţi, nu înseamnă că El nu se află acolo, ci faptul că voi L-aţi părăsit: nu aţi fost atenţi, nu aţi fost înţelegători, aţi comis câteva erori, iar conştiinţa voastră s-a întunecat şi acum trăiţi senzaţii înşelătoare privind realitatea lucrurilor.

Dumnezeu este mereu acolo, voi sunteţi aceia care aţi lăsat pe moment să se înmoaie capacitatea de a simţi prezenţa Sa; atunci, faceţi tot posibilul pentru a o regăsi!

Există copii care nu şi-au cunoscut niciodată părinţii, ei nu ştiu nici măcar cine sunt aceştia, dar nu se îndoiesc că au avut părinţi şi unii îşi dedică întreaga viaţă căutării celor mai mici indicii despre existenţa acestora. Adevărul este că aceşti părinţi se află în ei, în tot ceea ce ei le-au lăsat în chintesenţă. Deci, fie că aceştia sunt prezenţi fizic sau nu, se află cu siguranţă în ei. Copiii îi poartă întotdeauna pe părinţi cu ei, în ei înşişi. Este foarte bine că biologii, psihologii studiază la copii aplicarea legilor eredităţii fizice şi psihice, dar este insuficient.

Cine va studia acum ereditatea noastră spirituală, toţi aceşti germeni divini pe care i-am primit de la Tatăl şi de la Mama noastră cereşti şi pe care trebuie să îi facem să crească până vor deveni asemenea lor?

În cartea Facerea este scris că în ziua a şasea, după ce a separat pământul de ape şi a creat soarele, luna, stelele, plantele, animalele, Dumnezeu a zis: „Să facem pe om după chipul şi asemănarea Noastră" (*Facerea 1*: *26*).

Universul este corpul lui Dumnezeu, un corp pe care îl însufleţeşte cu spiritul său; în acelaşi fel, omul posedă un corp care este o reflectare a universului, iar spiritul care animă acest corp este o scânteie ce ţâşneşte din Spiritul Divin. Dacă vă întrebaţi unde se află Dumnezeu şi dacă vi-L imaginaţi ca pe un monarh care tronează departe de vederea voastră, într-un loc inaccesibil, în profunzimea cerului, este evident că nu îl veţi găsi niciodată. Fără îndoială că Dumnezeu este fiinţa cea mai îndepărtată, cea mai insesizabilă, dar El este în acelaşi timp cea mai apropiată, pentru că se află în noi înşine.

Avem deci de îndeplinit o adevărată lucrare pentru a simţi şi a însufleţi această prezenţă. Nimic nu este mai preţios decât senzaţia de a fi locuit de Dumnezeu; în acel moment, indiferent ce se întâmplă, nu ne mai punem problema existenţei sale.

Evreii şi creştinii repetă de secole că Dumnezeu a creat omul după chipul său! Ei repetă, dar oare când vor înţelege cu adevărat ce înseamnă aceasta!... Dumnezeu, creându-ne, a introdus în noi o chintesenţă a Lui însuşi, de aceeaşi lumină, de aceeaşi puritate, de aceeaşi putere. Ştiinţa Iniţiatică denumeşte această chintesenţă divină din noi înşine Eul Superior. Dacă ne concentrăm deci asupra Eului Superior, ne legăm de Dumnezeu, pentru că Eul Superior este o parte din El. Datorită eforturilor pe care le facem pentru a atinge acest centru, acest vârf care se află în noi, facem să ţâşnească forţe care vor însufleţi toate celulele corpului nostru. Tocmai acesta este răspunsul lui Dumnezeu la rugăciunile noastre, pentru că Dumnezeu nu este diferit de Eul nostru Superior.

Nu îl putem atinge pe Dumnezeu, Spiritul Cosmic, decât în măsura în care ajungem să atingem spiritul în noi înşine, Eul nostru Superior. Deci, înţelegeţi bine că, atunci când vă rugaţi Domnului, căutaţi să atingeţi în realitate vârful fiinţei voastre; iar dacă reuşiţi, declanşaţi o vibraţie atât de pură şi de subtilă care propagându-se produce în voi transformările cele mai binefăcătoare. Şi chiar dacă nu

obţineţi de această dată ceea ce aţi cerut, veţi câştiga cel puţin câteva elemente foarte preţioase. Utilitatea acestei cereri constă în faptul că aţi încercat să atingeţi o înălţime în voi înşivă şi că aţi reuşit să puneţi acolo în mişcare o forţă, foarte departe, foarte sus, care venind spre voi, produce sunete, parfumuri, culori, şi vă regenerează întreaga fiinţă.

În loc să vă întrebaţi unde este Dumnezeu şi cum este El, lucraţi asupra acestei chintesenţe a Sa pe care a lăsat-o în voi, altminteri vă veţi pierde în căutări sterile. Unii gânditori au încercat să îl definească pe Dumnezeu spunând că El este un cerc al cărui centru este peste tot şi circumferinţa nicăieri… încerc să deslușesc, dar cu aceste indicaţii atât de preţioase, cum L-aţi putea găsi? Din moment ce El se găseşte peste tot, înţelegeţi mai întâi şi mai ales că El se află în voi înşivă: aveţi continuu posibilitatea de a-L întâlni, de a-l vorbi, de a-L asculta. Dacă îl pierdeţi, înseamnă că nu aţi fost prea conştienţi că îl posedaţi.

Dacă atâţia oameni recunosc că nu cred în Dumnezeu, o fac pentru că se mulţumesc să accepte ceea ce li s-a spus despre El, iar ceea ce li s-a spus a rămas în exteriorul lor: vorbe. Or, cuvintele, chiar şi cele mai veridice, mai profunde sunt întotdeauna ceva exterior şi ele riscă să ajungă într-o zi să îşi piardă sensul. Numai omul poate cu adevărat să le dea şi să le păstreze un sens, iar pentru aceasta el trebuie să le asimileze, să şi le facă ale sale.

Nu puteţi pierde ceea ce aveţi cu adevărat. Puteţi pierde ceea ce nu vă aparţine, adică ceea ce nu face încă parte din voi înşivă. O clipă aveţi credinţă şi în clipa următoare vă îndoiţi de acest lucru, un moment aveţi lumină, apoi vă cufundaţi în întuneric; un moment iubiţi, apoi nu mai iubiţi. Acest lucru se întâmplă pentru că, nici credinţa, nici lumina şi nici iubirea nu vă aparţin. Pentru ca ele să vă aparţină, trebuie să deveniţi voi înşivă credinţă, iubire şi lumină. Când Iisus spunea: „Eu sunt Lumina lumii” (*Ioan 8*: *12*), el se identifica cu lumina. El nu spunea că lumina se află în el, sau cu el, ci faptul că el era lumina. Există în această formulă o întreagă ştiinţă asupra căreia trebuie să meditaţi şi pe care o puteţi folosi în toate domeniile vieţii interioare. În planul fizic putem pierde multe lucruri care ne aparţin. Dar ceea ce este în noi, amestecat cu noi, fuzionat cu noi, şi care a devenit în noi came şi os, nu îl mai putem pierde. În acel moment nu ne mai întrebăm dacă Dumnezeu există: cum să ne îndoim de ceea ce suntem?

Credinţa este prezentă profund în noi, Dumnezeu este acela care

a înscris-o prin prezenţa sa; trebuie pur şi simplu să o eliberăm pentru ca ea să se poată manifesta. Noi suntem locuiţi de o credinţă absolută, din moment ce Creatorul a dorit ca noi să fim uniţi cu El pe veşnicie. Când un Maestru Spiritual, un Iniţiat ne spune: „Nu rupeţi legătura cu Dumnezeu", nu este decât un mod de exprimare. În realitate, nu putem tăia legătura ce ne uneşte cu Creatorul pentru că noi suntem de aceeaşi natură cu El. Ceea ce poate fi tăiat este ceva în conştiinţa noastră care este contractat său întunecat. Dar adevăratul nostru Eu nu este niciodată departe de Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu este în noi aşa cum noi suntem în El.

Vă întrebaţi: „Din moment ce suntem de aceeaşi natură cu El, de unde apare faptul că ne-am putea simţi diferiţi de Creator?" Fiindcă atunci când am coborât în materie, am lăsat prea multe elemente opace să se interpună între spiritul nostru şi conştiinţa noastră obişnuită. Istoria omului este o foarte lungă poveste, şi pentru a o înţelege trebuie, încă o dată, să revenim la începutul cărţii Facerea. Se spune: „La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul. Şi pământul era netocmit şi gol. Întuneric era deasupra adâncului şi Duhul lui Dumnezeu. Se purta pe deasupra apelor. Şi a zis Dumnezeu: „Să fie lumină!" (*Facerea 1*: *1 – 2*) ... Şi de aici începe creaţia.

Universul dinaintea creaţiei este deci un spaţiu haotic şi întunecat cum o indică cuvintele „netocmit", „gol", „întuneric", „adânc"... Dar deasupra acestui haos planează spiritul lui Dumnezeu. V-am explicat deja că apa este simbolul materiei primordiale pe care o fertilizează focul, spiritul divin, pentru a face să apară toate bogăţiile ei. Fertilizând materia, spiritul lucrează asupra ei şi pe măsură ce apar creaţii noi, el îşi descoperă puterile sale, reuşeşte să se cunoască. Dacă mă întrebaţi deci de ce a creat Dumnezeu universul, vă răspund: „Pentru a se cunoaşte"...Cabala arată că Dumnezeu doreşte să se cunoască prin intermediul reflectării sale şi reprezintă această idee printr-o întindere de ape în care se reflectă chipul Domnului. Desigur, rămâne de pus o întrebare: „De ce vrea Dumnezeu să se cunoască prin intermediul materiei?" Dar tocmai aici se află misterul.

Dumnezeu doreşte deci să se cunoască prin intermediul materiei şi de aceea a creat soarele, planetele, pietrele, plantele, animalele... şi oamenii.

Iar pentru că omul a fost creat după chipul Domnului, şi el doreşte să se descopere prin intermediul materiei. Spiritul lui este

cufundat în materie (corpul lui care este un rezumat al universului) şi el încearcă să se cunoască prin intermediul acestei materii. Dar nu se va putea cunoaşte cu adevărat decât după milenii şi milenii, după ce va lucra materia ca să o facă atât de subtilă şi transparentă încât să se poată vedea prin intermediul ei. Până atunci, spiritul nu se poate cunoaşte, el rămâne îndepărtat de sine însuşi, pierdut în opacitatea materiei.

De-a lungul acestui drum greu de străbătut prin materie, numai credinţa ne poate salva, credinţa în originea noastră divină; trebuie să ştim că ne aflăm pe: pământ pentru a atinge un singur scop: să ne cunoaştem ca spirit pentru a exprima lumina şi puterea spiritului. Această lumină şi această putere a spiritului sunt deja în noi, ele sunt mereu în noi, şi uneori în circumstanţe excepţionale le simţim cum izbucnesc. Ne închipuim că au apărut deodată, nu se ştie de unde… Nu, noi le avem deja în noi înşine, dar în acel moment reuşim ca spiritul nostru să se poată manifesta prin intermediul materiei.

Spiritul nostru este omniscient şi atotputernic, ca Dumnezeu; el trăieşte într-o lumină infinită, veşnică, dar creierul nostru nu este capabil să ne-o trimită fără întrerupere. De ce? Deoarece capacitatea ce o posedă creierul de a ne transmite lumina, cunoaşterea, puterile spiritului, este în legătură cu toate aspectele existenţei noastre fizice şi psihice. Faceţi într-o zi această experienţă: de dimineaţă, de când vă treziţi şi până seara când adormiţi, încercaţi să conştientizaţi toate procesele care vă fac să fiţi vii. Prin toate aceste procese fizice, psihologice, afective, mentale, atât de numeroase încât nici nu le putem enumera, luaţi contact cu materia, faceţi o lucrare în materie. Dacă învăţaţi să vă supravegheaţi, ţinând cont ca ele să se deruleze în cele mai bune condiţii de puritate şi armonie, vă ameliorați funcţiile creierului care va deveni încet-încet conducătorul puterilor spiritului. Pe acest adevăr trebuie să vă bazaţi credinţa şi astfel veţi deveni invincibili, veţi înţelege că nimic nu vă poate întuneca, nici slăbi, nici distruge.

Prin spiritul nostru, Eul nostru Superior, noi suntem lângă Dumnezeu, în Dumnezeu şi prin intermediul lui noi putem îmblânzi eul nostru inferior, în înalt, noi suntem deja liberi şi în lumină, dar trebuie să fim la fel şi aici, în lumea de jos. Aceste legături între înalt şi jos, între spirit şi materie, au fost studiate şi aprofundate în Iniţierile din trecut care le-au reprezentat sub diverse forme simbolice.

Unul dintre aceste simboluri este şarpele care îşi înghite coada. Capul şarpelui reprezintă Eul nostru Superior, iar coada, eul nostru inferior. Prin acest simbol, Iniţiaţii doreau să spună: „Sunteţi în Dumnezeu, în lumină, şi în acelaşi timp sunteţi în afara Lui, în întuneric”. Dar capul şi coada aparţin aceleaşi creaturi, şarpelui, ele nu sunt deci separate. Iar faptul că şarpele îşi înghite coada înseamnă că spiritul nostru, natura noastră superioară face o lucrare asupra materiei noastre, natura noastră inferioară; el este acela care trebuie să influenţeze materia noastră pentru ca să nu mai existe nicio opoziţie între cele două în sinea noastră.

Găsim de asemenea o reprezentare a acestei idei în cea de a patrusprezecea carte a Taratului: Cumpătarea. Această carte reprezintă un înger care ţine în fiecare mână câte un vas, iar în vasul pe care îl ţine în mâna dreaptă el varsă conţinutul din vasul pe care îl ţine în mâna stângă. Apa pe care îngerul o varsă dintr-un vas în altul reprezintă viaţa, curentul vieţii divine. Dacă se opreşte, nu mai există schimburi, omul nu mai progresează, nu va mai atinge niciodată perfecţiunea. Iar îngerul ne reprezintă pe noi. Noi suntem acest înger care are posibilitatea de a lucra cu cele două recipiente; de noi depinde ca lumea divină, spiritul, să coboare pentru a anima, a exalta, a însufleţi materia în lumea de jos. Noi pregătim această coborâre străduindu-ne să ne înălţăm prin rugăciune şi meditaţie, deoarece această mişcare de sus în jos nu se poate produce decât dacă este precedată de o mişcare de jos în sus; spiritul nu poate coborî decât dacă facem o lucrare pregătitoare pentru a-i da această posibilitate. Prin rugăciune, prin meditaţie, trebuie să învăţăm să vărsăm zilnic această licoare, această chintesenţă celestă pentru a umple întreaga noastră fiinţă.

Un alt simbol al lucrării ce trebuie realizată este pecetea lui Solomon. Pecetea lui Solomon este o figură formată din două triunghiuri echilaterale încrucişate. Triunghiul cu vârful în sus reprezintă fiinţa umană care prin lucrarea sa spirituală face efortul de a tinde spre lumea divină; iar triunghiul cu vârful în jos reprezintă coborârea lumii divine care caută să impregneze fiinţa umană din lumina sa. Circulaţia energiilor de la o lume la alta este reprezentată prin faptul că nu numai cele două laturi se intersectează, dar şi faptul că ele comunică. Unitatea este adevărul creaţiei. De aceea materia şi spiritul trebuie să devină un întreg, datorită relaţiilor dintre ele; înalt şi jos, superior şi inferior trebuie să creeze o unitate şi în această fuziune, niciunul nu încetează să se îmbogăţească din celălalt. Ceea ce este inferior este absorbit de ceea ce este superior, în acelaşi timp el devenind şi un receptacul material.

De secole şi milenii, Iniţiaţii i-au învăţat pe discipolii lor acelaşi adevăr, dar acest învăţământ a luat forme diferite în funcţiei de popoare, de civilizaţii. Şi chiar dacă acest învăţământ denumit esoteric sau iniţiatic nu a fost revelat decât unora, toate religiile îi reamintesc omului originea sa divină şi îi oferă metode pentru a fuziona cu

Divinitatea. Numai că religiile reprezintă un lucru, iar reprezentanţii ei un altul. Câţi dintre ei sunt cu adevărat preocupaţi să ajute fiinţele să devină conştiente de originea lor, şi să le ofere mijloacele de a regăsi Divinitatea în ele însele? De aceea, în pofida existenţei tuturor Cărţilor Sfinte a căror elevaţie şi frumuseţe nu pot fi depăşite, vedem peste tot atâţia oameni descumpăniţi şi victime ale forţelor ameţitoare care locuiesc în eul lor inferior. Atunci, evident, în faţa spectacolului creat de acest haos vom spune că Dumnezeu nu există.

Dacă atâţia „credincioşi" sunt obligaţi să admită într-o zi că nu mai au credinţă, sau chiar că nu au avut-o niciodată, înseamnă că nu li s-a explicat că începutul credinţei presupune cunoaşterea fiinţei umane şi a lucrării pe care aceasta o are de îndeplinit asupra sa însăşi. Acela care a început cu adevărat această lucrare nu-şi mai poate pune întrebări asupra existenţei Domnului, el se simte legat de această existenţă, din care face parte, el nu-L mai poate deci nega pe Dumnezeu fără să se nege pe sine însuşi. Mulţi oameni îşi închipuie că neştiutorii vor fi cei mai impresionaţi de cunoştinţele acelora care ştiu, sau că cei răi vor fi impresionaţi de calităţile celor buni. Deloc! Dacă vreţi să ştiţi unde se află oamenii în evoluţia lor, observaţi dacă ei sunt capabili să aprecieze valoarea, calităţile altora. Dacă nu sunt în stare, înseamnă că nici ei nu valorează mare lucru. Aşa cum pentru a putea recunoaşte calităţile altora, trebuie deja să le posezi, tot aşa pentru a recunoaşte existenţa acestei Fiinţe a tuturor fiinţelor, înţelepciunea, perfecţiunea, splendoarea sa, trebuie să fi dezvoltat deja în sine ceva din această perfecţiune. Noi nu putem găsi decât ceea ce corespunde la ceea ce suntem.

Spunându-vă toate acestea, nu fac decât să urmez gândul lui Iisus care spunea: „Eu şi Tatăl Meu una suntem", sau care amintea scribilor şi fariseilor versetul din Psalmi „Dumnezei sunteţi". Iată ce este cu adevărat religia creştină. Dacă nu acceptaţi aceasta, nu veţi rezolva niciodată contradicţiile aparente din Scripturi, nu le veţi pătrunde sensul, nu veţi şti să legaţi „capul de coadă".

Ne fixăm un scop, iar ca să-l atingem trebuie să urmăm o cale, să aplicăm anumite metode. Dar în realitate, scopul şi metoda sunt unul şi acelaşi lucru.

Când Iisus spunea: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa" (*Ioan 14*: *6*), el se confunda cu calea. El mergea pe drum şi era drumul. Şi acela care îl urmează pe Iisus, care merge pe drum, trebuie să devină şi el

drumul: el se gândeşte la Dumnezeu, se îndreaptă spre Dumnezeu şi trebuie să devină Dumnezeu însuşi, adică să se identifice cu scopul căutării sale. Scopul devine astfel o metodă. Iar metoda reprezintă toate exerciţiile ce ne permit să avansăm pentru a realiza într-o zi fuziunea cu Dumnezeu.

Articol IX. Cap. 9 – Dovada existenţei lui dumnezeu se află în noi

Mi se întâmplă să fiu întrebat: „Credeţi în Dumnezeu?

— Nu, răspund, nu cred în Dumnezeu". De ce să cred? Ce înseamnă să crezi în Dumnezeu?… Trebuie să intri în comuniune cu El, trebuie să îl atingi, să îl simţi. În acel moment, nici nu mai este nevoie să crezi: trăieşti. A crede presupune că obiectul acestei credinţe se situează foarte departe, că nu l-ai simţit niciodată, că nu l-ai cunoscut niciodată, şi atunci crezi fără să ştii prea bine de ce crezi, nici chiar în ce crezi, ei cred că Dumnezeu nu există, aceasta fiind tot o credinţă, dar o credinţă care nu le aduce nimic, căci nu te poţi hrăni cu ceva ce nu există. Îndoiala privind existenţa lui Dumnezeu nu este reală, este o inexistenţă, şi ei nu pot gusta această inexistenţă. În vreme ce este posibil să guşti realitatea lui Dumnezeu, şi nu numai să o guşti, dar şi să o trăieşti.

Credincioşi sau necredincioşi, noi avem existenţa noastră în Dumnezeu şi Dumnezeu trăieşte în noi. Diferenţa este că unii sunt conştienţi, iar alţii nu. Necredinciosul nu încetează să acumuleze în el bariere până în punctul în care nu mai simte nimic, şi cum ceea ce nu simţim, nu există, el ajunge să spună: „Dumnezeu nu există". Ceea ce este absolut adevărat: în aceste condiţii El nu există. În timp ce, pentru acela care crede în El, Dumnezeu există. Numai că, de cele mai multe ori, această credinţă nu este încă complet conştientă. Pentru ca ea să devină, el trebuie să ajungă să simtă că Dumnezeu trăieşte în sinea sa şi că el trăieşte în Dumnezeu, până când formează cu El o unitate absolut nedisociabilă. În acel moment, nimic nu îl mai poate face să se îndoiască, căci el trăieşte viaţa divină fără încetare, el se află în ea, este străbătut de ea.

Depinde de om ca fiinţele şi lucrurile să existe sau nu pentru el. Cineva este pe cale să adoarmă: chiar dacă toate comorile lumii sunt îngrămădite în jurul lui, din moment ce doarme, el nu este conştient de acest lucru, şi este ca şi cum nu ar avea nimic. Putem spune că majoritatea oamenilor zac astfel în somnul inconştienţei. Iniţiaţii, care sunt fiinţe cu adevărat conştiente, văd splendorile care îi înconjoară şi

sunt fermecaţi; ceilalţi au aceleaşi bogăţii în jurul lor şi în ei înşişi, dar nu îşi dau seama. Totul depinde deci de starea de conştiinţă. Când suntem treji, anumite lucruri devin o realitate; apoi, ele se şterg când adormim. La fel se întâmplă şi în privinţa lui Dumnezeu: acela care este adormit nu îl simte şi concluzionează că El nu există. Această imagine a somnului este foarte instructivă.

Cercetătorii care au studiat problema somnului, au descoperit că însumează mai multe paliere. În acelaşi fel, în planul psihic şi în planul spiritual, există mai multe nivele de somn sau de veghe, adică mai multe nivele de conştiinţă. Sarcina noastră constă în a ne trezi. În tradiţia creştină, se spune că noi trebuie să ne naştem din nou De ce să ne naştem din nou? Este termenul folosit de Iisus în discuţia avută cu Nicodim: „De nu se va naşte cineva de sus, nu va putea să vadă împărăţia lui Dumnezeu" (*Ioan 3*: *3*). Dar în realitate, noua naştere, ca şi trezirea, este un proces continuu: fiecare progres pe calea luminii şi al adevărului este o nouă naştere, o nouă trezire. A fi treaz. Aceasta este semnificaţia numelui lui „Buddha": Cel care s-a trezit.

Oricare ar fi eforturile teologilor sau ale filosofilor pentru a demonstra existenţa lui Dumnezeu, chiar dacă aceste argumente sunt interesante, în realitate demonstraţia este imposibilă. Putem spune cu precizie necredinciosului că cea mai bună dovadă a existenţei lui Dumnezeu este existenţa sa şi cea a lumii care îl înconjoară, dar şi în acest caz, vor exista tot felul de oameni foarte savanţi care vă vor răspunde că omul, ca şi universul, este rodul întâmplării. Există deci un zeu, un creator care se numeşte întâmplarea! Ei bine, să fie ei mândri de această descoperire! Adevărul este că ei dorm! Şi fiindcă dorm, nu pot aprecia bogăţiile şi splendorile care îi înconjoară; dar există un lucru mult mai rău, ei nu văd ceea ce posedă, harurile, talentul, capacităţile, puterile care reprezintă manifestarea Divinităţii în ei. Somnul este o formă de orbire: ochii, ochii spirituali sunt închişi.

Nevoile superioare care se manifestă în om sunt expresia Divinităţii: oamenii atestă existenţa lui Dumnezeu prin aspiraţiile lor înalte, cât şi prin activităţile lor binefăcătoare pentru ceilalţi. Pe măsură ce conştiinţa lor se lărgeşte, percepţii de un alt ordin vin să îi viziteze, ca şi cum ar fi fost o altă viaţă, aceea a acestei Fiinţe Sublime care pătrunde în ei înşişi, iar ei sunt din ce în ce mai mult locuiţi de prezenţa sa. Intensificând această prezenţă, ei se confundă încet-încet cu ea până când devin într-o bună zi asemănători Divinităţii.

Cea mai bună dovadă a existenţei lui Dumnezeu o găsim în noi. Fiindcă în noi Creatorul şi-a presărat seminţele; iar predestinarea unei seminţe este aceea de a încolţi, de a creşte până va deveni un arbore. Amintiţi-vă pilda grăuntelui de muştar. Trebuie să ştiţi că toţi sunteţi nişte seminţe, adică divinităţi în creştere, şi că prin lucrarea voastră, prin manifestările superioare ale existenţei voastre, veţi deveni cu adevărat nişte divinităţi. Altminteri, veţi rămâne nişte seminţe, sau în cel mai bun caz nişte rădăcini, dar nicicum ramuri, frunze, flori, şi cu atât mai puţin fructe!

Numai ceea ce sunteţi vă poate dovedi existenţa lui Dumnezeu. Dar, atenţie, dovada este valabilă numai pentru voi. Chiar dacă deveniţi o divinitate, puteţi dovedi celorlalţi existenţa lui Dumnezeu numai dacă şi ei se înalţă până la gradul de conştiinţă la care vor fi atât de orbiţi încât vor gândi: „Ceea ce descopăr este atât de frumos, atât de luminos, trebuie să fie Divinitatea!”

Unii vor spune: „Dar nu ni s-a vorbit niciodată în acest fel despre Dumnezeu. Ceea ce ni s-a spus era atât de superficial, de pueril, chiar ridicol, încât nu puteam crede şi ne-am pierdut credinţa”. Dar cine vă obliga să acceptaţi aceea imagine a lui Dumnezeu care vi s-a prezentat? De ce să acceptaţi să vă lipsiţi de ceva esenţial pentru existenţa voastră, sub pretext că nu s-a ştiut cum să vi se vorbească despre Divinitate? De ce oamenii au nevoie să li se vorbească despre această prezenţă din ei şi din toate fiinţele, despre ceva, despre cineva infinit de vast, de luminos, de frumos, de puternic şi plin de iubire, cu care trebuie să rămână în contact pentru a da un fundament şi o orientare existenţei lor? Dacă nu îl simt, înseamnă că ei sunt pe cale să adoarmă, pur şi simplu.

Atunci, cum să iasă oamenii din somnul apăsător în care s-au cufundat? Şi acest lucru îl putem înţelege, este suficient să comparăm somnul psihic cu cel fizic. În planul fizic există şi un somn apăsător pentru că omul a acumulat, de exemplu, o prea mare cantitate de toxine, sau şi-a slăbit organismul prin activităţi dezordonate. îi trebuie în acest caz mult timp pentru a recupera şi când se trezeşte, este încă pe jumătate adormit şi se târăşte… La fel, dacă acumulează impurităţi în inima şi intelectul său, el îşi epuizează energiile în stări pasionale, rămâne mult timp într-un fel de toropeală psihică. Iar ace stă toropeală a conştiinţei este aceea care îl împiedică să simtă prezenţa Domnului în el.

Nimic nu este mai adevărat şi real decât existenţa lui Dumnezeu. Faptul că nu o putem demonstra este tocmai un argument în favoarea sa. Dacă Dumnezeu era aşa cum ni-l dorim, dacă L-am putea vedea, atinge, El ar fi limitat, nu ar mai fi Dumnezeu… Trebuie să ne ajungă să simţim existenţa sa, fără a dori să avem dovezi prin mijloace atât de reduse, insuficiente, cum sunt cele cinci simţuri.

Astfel, orice vi s-ar spune, oricare ar fi filosofiile care circulă prin lume, legaţi-vă de această idee de a găsi Divinitatea numai în voi. Căutaţi-o, gândiţi-vă la Ea, iubiţi-o, invocaţi-o, pentru că astfel veţi recepta energii extrem de puternice care vă vor permite să avansaţi ferm pe toate drumurile vieţii. Creştinii cântă psalmul: „Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi. La loc de păşune, acolo m-a sălăşluit, la apa odihnei m-a hrănit" (*Psalmul 22*: *1 – 2*). Dar sunt cuvinte pe care le rostesc mecanic, automat, fără a fi conştienţi că aceste cuvinte sunt magice. Acest păstor se află în ei, şi pentru că se află în ei îşi extinde puterea şi protecţia asupra acestei mari turme – celulele lui – pe care le hrăneşte şi le potoleşte setea. Nimic nu este mai important decât conştiinţa prezenţei lui Dumnezeu în sinea noastră; datorită acestei prezenţe, la gândul acestei prezenţe, totul se ordonează, se uşurează, se reglează, se armonizează, se echilibrează. Şi chiar dacă nu reuşiţi imediat să obţineţi rezultate atât de vizibile, nu-i nimic, aţi obţinut cel puţin esenţialul: avansaţi pe drumul cel bun.

De ce omul este slab, de ce omul este nefericit? Pentru că el vrea să caute totul, chiar şi pe Dumnezeu, în afara lui. Dar Dumnezeu este în noi, noi nu ne putem separa de El; Putem însă să aşezăm între noi şi El ecrane întunecate, straturi opace.

Dacă soarele este acoperit de nori, el nu a dispărut, continuă să răspândească lumina şi căldura sa. Când, în sfârşit, norii se risipesc, sau când ne putem ridica mai sus, în atmosferă, noi constatăm că el este tot acolo. Un fenomen identic se produce şi în noii asemenea soarelui, Dumnezeu este mereu aici, prezent, neschimbat, El ne trimite lumina înţelepciunii şi căldura iubirii sale. Dar, evident, dacă prin gânduri, sentimente şi dorinţe nearmonioase, egoiste, răuvoitoare, lăsăm să se formeze în noi nori, vom fi lipsiţi de această lumină şi de această căldură. Numai că în loc să înţeleagă că este greşeala lor şi să facă totul pentru a îndrepta lucrurile, oamenii se vor plânge că Dumnezeu nu există sau că El i-a părăsit.

Chiar şi printre credincioşi, mistici, mulţi s-au simţit în anumite

perioade părăsiţi de Dumnezeu ca şi cum El s-ar schimba în funcţie de noi! Ah da, Dumnezeu este acela care se schimbă, nu-i aşa? Iar noi suntem stabili, neschimbaţi în credinţa noastră, credincioşi în iubirea noastră, dar Dumnezeu este capricios!… În textele sacre, Dumnezeu este numit Credinciosul, Adevăratul, şi deşi oamenii repetă aceste cuvinte, ei sunt mereu aceia care se întreabă de ce Dumnezeu nu îi priveşte, nu îi ascultă, de ce îi părăseşte. Dar nu Dumnezeu este acela care ne părăseşte, noi suntem aceia care îl părăsim. În ce fel? în loc să urcăm şi să depăşim zona norilor, noi coborâm mai jos; atunci, evident, sub non este întuneric şi frig. Ar trebui să rămânem deasupra norilor, acolo unde nu este nici frig, nici întuneric, căci acolo locuieşte Dumnezeu, şi acolo putem să locuim noi în El şi El în noi.

Poate că nu aţi făcut niciodată o călătorie cu balonul, dar ştiţi că ceea ce îi permite balonului să se înalţe în cer este căldura produsă de combustia de gaz care umflă pânza şi face balonul mai uşor decât aerul. De asemenea, în planul spiritual, pentru a ne înălţa, trebuie să devenim uşori, să ne dilatăm, şi pentru a ne dilata trebuie să încălzim ceva în noi. Cu căldura iubirii care dilată inima, vom deveni atât de uşori încât ne vom înălţa ca un balon! Este mai avantajos să ştiţi să citiţi cartea naturii decât cărţi de teologie: ele vă vor învăţa că, dacă vă răciţi, vă contractaţi, deveniţi mai grei decât aerul şi cădeţi… Iar când sunteţi la pământ, bineînţeles, veţi spune că nu merită să credeţi, din moment ce Dumnezeu v-a părăsit. Dar încălziţi-vă inima, şi din nou vă veţi ridica deasupra norilor pentru a regăsi soarele, pe Dumnezeu.

Ca şi soarele, Dumnezeu ne dăruieşte toate binecuvântările, dar dacă îi închidem inima, noi nu îl vom mai primi. În realitate, Dumnezeu nu mai are nevoie de iubirea noastră, dar a construit omul în aşa fel încât acesta are nevoie să îl iubească, adică să se deschidă pentru ca El să poată pătrunde în om. Desigur, el este liber să nu se deschidă sau să prefere să rămână sub nori. Dumnezeu îl lasă să o facă. Veţi spune: „Dar El este supărat, îl va pedepsi”. Ce să spun? Dumnezeu are altceva de făcut decât să îi pedepsească sau să îi recompenseze pe oameni. Prin atitudinea lor, ei sunt buni sau răi, declanşează în inima şi în sufletul lor stări de armonie sau de lipsă de armonie care îi fac să se gândească că Dumnezeu îi protejează şi le zâmbeşte, sau îi părăseşte şi îi pedepseşte.

Dumnezeu este atât de mare încât nu este interesat de greşelile şi de răutăţile oamenilor. El este neschimbat, El nu se schimbă în

funcţie de atitudinea lor. Când vă simţiţi neliniştiţi, tulburaţi, într-un vid, pentru că aţi acţionat greşit, nu spuneţi că Dumnezeu s-a retras. Voi trebuie să faceţi efortul pentru a vă apropia de El. Dacă o faceţi, reuşiţi şi veţi constata că El nu este nici vindicativ, nici duşmănos, aşa cum au dorit să îl prezinte unii. Deci faceţi efortul de a vă repara greşelile, nu aşteptaţi să simţiţi că Dumnezeu vă iartă. Nu foloseşte la nimic să vă loviţi peste piept spunând: „Sunt un păcătos… sunt un păcătos… Din moment ce aţi fabricat nori care vă lipsesc de lumina lui Dumnezeu, voi sunteţi aceia care trebuie să îi risipiţi. Totul depinde de voi, de atitudinea voastră. La ce foloseşte progresul psihologiei dacă omul ni ajunge să înţeleagă şi să controleze toate aceşti fenomene atât de importante care se produc în el?

Această idee că Dumnezeu se apropie şi se îndepărtează de noi, ne împiedică progresul. Veţi spune: „Dumnezeu s-a retras, dar voi aştepta ca El să mă viziteze din nou". Ei bine, puteţi aştepta secole… Voi trebuie să începeţi imediat lucrarea pentru a schimba această stare de lucruri. Dacă aşteptaţi ca aceste schimbări să vină de la Dumnezeu şi dacă în loc să acţionaţi, vă veţi mulţumi să îl chemaţi în ajutorul copilului său rătăcit, acestea nu sunt decât nişte iluzii care vă vor prelungi stările proaste interioare. Din moment ce sunteţi cauza acestui rău, reparaţi-vă greşelile: aceasta este adevărata căinţă care vă va aduce alături de El. Să spui că Dumnezeu ne iartă este o iluzie; nu suntem iertaţi decât dacă reparăm. Vedeţi, trebuie să renunţăm la multe dintre noţiunile false întreţinute chiar de religii, şi să lucrăm pentru a ne înălţa în toate circumstanţele deasupra norilor, pentru a regăsi Divinitatea care se află în noi înşine.

Articol X. Cap. 10 – Identificarea cu dumnezeu

Cel puţin o dată în viaţa voastră vi s-a întâmplat să faceţi această experienţă. Ascultaţi un prieten sau un necunoscut vorbind despre el, despre întrebările pe care şi le pune, despre necazurile şi speranţele lui. Sunteţi atenţi, urmăriţi şirul poveştii dovedind, în funcţie de caz, simpatie, uimire, nelinişte, compasiune, încântare; dar ceea ce spune rămâne în exteriorul vostru… Apoi deseori, aveţi senzaţia că sunteţi în el – sau că el se află în voi – şi în acel moment ştiţi că l-aţi înţeles, că îl cunoaşteţi cu adevărat.

Acestea sunt în general experienţe care se fac involuntar. Dar din moment ce ele sunt posibile, noi le putem face voluntar, ca pe nişte exerciţii de identificare: cu fiinţe pe care le iubim, le admirăm, dar şi cu

anumite fenomene ale naturii, un râu, o cascadă, un izvor, o stea, cerul albastru sau chiar cu soarele. Da, contemplaţi soarele închipuindu-vă că puteţi pătrunde în el şi că sunteţi soarele însuşi… Voi nu ştiţi încă ce transformări pregătiţi în voi înşivă când introduceţi în inima voastră, în sufletul vostru, vibraţiile soarelui, energiile sale, viaţa sa. Repetând astfel de exerciţii, veţi ajunge într-o zi să vă identificaţi cu Divinitatea.

Dacă ne putem identifica astfel cu fiinţele şi cu lucrurile înseamnă că în realitate suntem mai mult decât părem. Ca individ suntem unul sau altul, cu o anumită aparenţă fizică, o identitate, un nume etc. Dar în inima şi în spiritul nostru noi suntem mai mult, suntem un întreg univers, suntem toate fiinţele. Găsim în literatură experienţe asemănătoare. Dar mulţi consideră acest lucru un delir sau mai bine zis, o imaginaţie poetică. Pentru oameni pretinşi normali, cineva care spune că există în arbori, lacuri, munţi, stele, soare sau că l-a simţit pe Dumnezeu, este evident un poet, un nebun, şi pentru anumite instituţii religioase este un eretic periculos care merită să moară. Ei bine acest poet, acest nebun sau eretic spune ceea ce este în realitate fiecare fiinţă umană.

Ce este mult mai important pentru noi decât să ştim ceea ce suntem în realitate? Şi nu putem afla aceasta decât identificându-ne cu Divinitatea. Marii Maeştrii ai Indiei au rezumat această lucrare de identificare în formula: „Eu sunt El" la care corespund cuvintele lui Iisus: „Iar Eu şi Tatăl Meu una suntem" (*Ioan 10*: *30*). Această identificare pe care Iisus, realizat-o cu Tatăl Celest, ni se cere să o realizăm şi noi din moment ce el ne-a spus: „Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este" (*Matei 5*: *48*).

Numai că, atunci când oamenii învaţă că Dumnezeu este Tatăl lor, în loc să reflecteze, în loc să cerceteze în ei înşişi pentru a găsi urmele acestei filiaţii divine, ei interpretează superficial, pueril, cuvintele lui Iisus. îl au pe Dumnezeu ca tată? Dar este extraordinar! Unui tată atotputernic, plin de iubire, îi pot cere totul… Şi se comportă ca nişte copii capricioşi, exigenţi, inconsecvenţi, sunt convinşi că indiferent ce vor face, Dumnezeu se va arăta înţelegător, indulgent. Va fi suficient să spună: „Doamne, am comis o greşeală, dar cred în Tine, ştiu că eşti bun şi milostiv, iartă-mă", pentru ca Dumnezeu să îi ia în braţele Sale. Ei bine, nu, câteva cuvinte însoţite de sentimente bune nu sunt de ajuns şi Dumnezeu îi alungă, spunându-le: „Mai întâi trebuie să vă spălaţi pe faţă". Dumnezeu nu îl poate îmbrăţişa pe acela care

ajunge în faţa Lui cu faţa acoperită de praf sau de noroi. Oricare ar fi iubirea unei mame, dacă îşi vede copilul murdar de dulceaţă sau de ciocolată, grăbindu-se spre ea pentru a o îmbrăţişa, ea îi va spune: „Du-te mai întâi să te speli".

Ei bine, Dumnezeu procedează la fel. În ciuda iubirii sale, El nu vă poate îmbrăţişa decât dacă sunteţi cât de cât spălaţi. Ce înseamnă acest lucru? Că nu poate exista uniune, fuziune între două substanţe care nu sunt de aceeaşi natură; şi din moment ce Dumnezeu este lumină, puteţi fuziona cu El, vă identificaţi cu El numai în măsura în care şi voi deveniţi lumină. Dacă rămâneţi acoperiţi de praf şi de noroi, rămâneţi şi în afara Divinităţii, nu puteţi avea vreo legătură cu ea.

Mulţi creştini au rămas încă nişte copii, nişte bebeluşi. Din moment ce Dumnezeu este Tatăl lor, ei bine, El îi va primi oricum ar arăta: mâzgăliţi, zbârliţi. Iar alţii, pentru a arăta că îşi fac din Dumnezeu o idee atât de sublimă şi că au meditat profund asupra tuturor imperfecţiunilor naturii umane, iau ca pretext umilinţa pentru a lăsa la o parte acest aspect primordial al învăţământului lui Iisus: identificarea cu Dumnezeu. De aceea, vă voi mai repeta că ei sunt mai ales puturoşi. Este mult mai uşor să îşi dea silinţa să sublinieze toate imperfecţiunile care îi ţin pe oameni la o distanţă infinită de Dumnezeu, decât să înceapă adevărata lucrare.

Totul este în Dumnezeu şi Dumnezeu este în toate, dar împreună cu omul începe această conştientizare. Veţi întreba: „Dar atunci, de ce această conştiinţă nu este mult mai elevată în noi?" Acest lucru nu poate fi explicat decât prin imagini. Dorind să pătrundă în om pentru a se manifesta, este ca şi cum Dumnezeu s-ar amuza să îşi facă conştiinţa să treacă prin geamuri opace. Dar opacitatea acestei materii este astfel încât El nu ajunge să se mai vadă. El s-a şters, s-a pierdut în noi. Pentru a trezi conştiinţa divină în sufletul nostru, trebuie ca materia noastră să devină transparentă. În acel moment, Dumnezeu va putea spune: „În sfârşit, Mă recunosc, Eu sunt aici" şi în aceea clipă îl simţim şi noi.

Dumnezeu nu se recunoaşte în noi fiindcă avem conştiinţa întunecată. Dar cum el nu conteneşte să lucreze asupra noastră şi în noi, dacă ne asociem în aceeaşi măsură acestei lucrări, Dumnezeu se va recunoaşte în noi. Din moment ce El ne-a creat, de la El ne vin toate facultăţile de reflecţie şi de înţelegere. Cu ajutorul acestor calităţi noi explorăm lumea interioară şi pe măsură ce ne afinăm aceste facultăţi,

devenim mai conştienţi de identitatea noastră divină.

Bineînţeles, nu voi nega că anumite revelaţii pot fi periculoase. Nu toată lumea este gata să înţeleagă cuvintele lui Iisus: „Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este" (*Matei 5*: *48*) sau „Dumnezei sunteţi" (*Ioan 10*: *34*, *Psalmul 81*: *6*) sau „Cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face…" (*Ioan 14*: *12*).

Dar aceste revelaţii există, scrise, recopiate, tipărite de secole, şi Biserica trebuia să le explice pentru a-i pregăti pe oameni cu această stare de conştiinţă. „Ah! vor spune unii preoţi, şi dacă vor deveni orgolioşi?" Este bine că ei sunt miloşi şi vor să îi apere pe oameni de orgoliu… Ca şi cum nu are exista şi alte căi de a deveni orgolioşi! Cum nu ştiu pe ce principii trebuie să îşi bazeze credinţa, ei declară că nu au nevoie de Dumnezeu şi se pretind necredincioşi, atei, iar acest lucru cum se numeşte? Umilinţă sau orgoliu?

Umanitatea este acum suficient de evoluată în domeniile psihic şi intelectual pentru a avea acces la adevărurile spirituale. Bineînţeles, trebuie să fii prudent; dar prudenţa este necesară în toate domeniile vieţii! Iar prudenţa nu justifică disimularea faţă de om despre ceea ce trebuie să cunoască în legătură cu originile sale. Fiindcă nu ştiu cine sunt, oamenii nu ştiu nici ce au de făcut pe acest pământ… În afară de a profita la maximum de toate oportunităţilor materiale aduse de progresul ştiinţific şi tehnic. Şi nu contează dacă pentru asta trebuie să se bată la sânge, să îşi ruineze aproapele, sau chiar să îl distrugă!

Mântuirea omului stă în capacitatea de a-şi recunoaşte filiaţia sa divină. Dar pentru ca Divinitatea să se manifeste în voi, va trebui din ce în ce mai mult să faceţi efortul de a vă identifica cu Divinitatea, luându-vă totuşi câteva precauţii. Mai întâi, conştiinţa pe care o aveţi că sunteţi locuiţi de Divinitate trebuie să fie însoţită de aceeaşi conştiinţă conform căreia Divinitatea locuieşte în egală măsură în toate fiinţele umane. Astfel, veţi rămâne umili, simpli, amabili, înţelegători, deschişi faţă de ceilalţi. Nu avem nevoie de aşa-zise divinităţi care nu ştiu decât să comande, să se impună şi sunt incapabile să îşi respecte aproapele: ele sunt pericole publice! Fără a mai vorbi despre riscurile la care aceşti indivizi sunt expuşi: dezechilibrul, nebunia…

Să nu vă gândiţi totuşi că, făcând apoi acest exerciţiu de identificare, veţi deveni Dumnezeu însuşi. Fiindcă acesta înseamnă orgoliu, iar orgoliul ne întunecă, ne separă de Dumnezeu. Încercaţi să

simţiţi că nu mai existaţi, că numai Dumnezeu există şi că El există în voi în măsura în care, printr-o lucrare continuă, îi oferiţi posibilitatea de a se manifesta.

Dar să nu vă faceţi iluzii: chiar dacă aţi reuşit să creaţi în voi acea stare de conştiinţă superioară în care vă simţiţi contopiţi cu Divinitatea, trebuie să ştiţi că nu o puteţi menţine fără întrerupere, acest lucru nu este posibil. Va fi posibil poate mai târziu, peste câteva mii de ani: deocamdată, conştiinţa voastră va parcurge suişuri şi coborâşuri, dar acesta nu trebuie să constituie un motiv de descurajare. Chiar scurtă, o asemenea experienţă va influenţa apoi comportamentul vostru în viaţa zilnic. Iar atunci când va trebui să treceţi la activităţi mai prozaice – ceea ce este inevitabil – starea de conştiinţă în care vă veţi îndeplini sarcinile va fi complet diferit.

Trebuie să înţelegeţi foarte bine această problemă. Fiecare străduanie, fiecare exerciţiu în domeniul spiritual dă rezultate; şi chiar dacă aţi reuşit să vă cufundaţi câteva secunde în conştiinţa cosmică, să nu vă închipuiţi că gândurile, sentimentele şi faptele voastre vor fi mereu inspirate de natura voastră divină. Nu, din nefericire, natura voastră inferioară îşi va spune mereu cuvântul şi în acest caz, încercaţi să fiţi mult mai vigilenţi şi mai lucizi. Fiindcă nimic nu este mai nociv în viaţa spirituală decât faptul de a nu vedea limpede în tine însuţi. A face greşeli nu constituie un lucru prea grav, dar cu condiţia să-ţi dai seama de ele. Ceea ce este într-adevăr grav, este faptul să te consideri inspirat de Spirit, atunci când te afli sub influenţa celor mai primitive instincte.

Identificarea cu Dumnezeu nu înseamnă să fiţi convinşi că aţi ajuns să vă înălţaţi până la El şi că, de acolo de sus, vă puteţi considera atotcunoscători şi atotputernici. Atunci când faceţi acest exerciţiu de identificare, gândiţi-vă că sunteţi cuprinşi de imensitatea Domnului, că vă pierdeţi în faţa acestei imensităţi. Pierzându-vă astfel, vă întăriţi, creşte-ţi. În acest domeniu acţionează deopotrivă legea polarizării: cel mare şi cel mic se atrag. Dumnezeu, care este infinit de mare, iubeşte infinitul mic. Dacă deveniţi mici, Dumnezeu vă va atrage spre El. Umilinţa va fi aceea care vă va permite să fuzionaţi cu El.

Putem întâlni o versiune a acestei idei în Arborele Sefirotic. Acela care este umil, îşi atrage simpatia sefirotului Hased, sefirotul îndurării, al compasiunii, de care este legată în zodiac planeta Jupiter. În vreme ce orgoliul provoacă puterile sefirotului opus, Gheburah, rigoarea, vine să restabilească ordinea peste tot unde ea este

ameninţată. Şi ordinea este ameninţată de fiecare dată când un înfumurat se prezintă în faţa lui Dumnezeu pretinzând că este egalul Lui. A te identifica cu Dumnezeu nu înseamnă să ajungi să te consideri egalul său. Nu, acest lucru se numeşte pur şi simplu că ţi-ai pierdut minţile! Orgolioşii au în realitate o carapace care îi separă de Dumnezeu; ei se văd crescând, dar în realitate nu ei sunt aceia care cresc, o tumoare creşte în ei. A te umfla nu înseamnă să creşti. Adevărata creştere a unei fiinţe face să ţâşnească din ea raze, scântei, vibraţii benefice pentru toţi.

Sufletul uman este o entitate foarte veche care posedă mari cunoştinţe, numai că are nevoie de mult timp şi trebuie să facă mari eforturi pentru ca aceste cunoştinţe să urce la suprafaţă. Atât de multe straturi opace se interpun între noi şi conştiinţa noastră divină! De aceea nu avem decât un singur lucru de făcut: să aplicăm metodele ce ne permit să dizolvăm depunerile, zgura care se opun în noi manifestărilor înţelepciunii, ale forţei şi iubirii divine.

Alchimiştii din trecut căutau solventul universal. De ce? Ei doreau să dizolve această materie opacă din ei, rea inspiratoare şi periculoasă conducătoare care împiedică uniunea cu Dumnezeu. Ei bine, umilinţa este un solvent. Şi acest solvent acţionează dacă ştim de ce trebuie să fim umili. Deci, în acest caz, câteva cunoştinţe prealabile sunt necesare, căci nu este vorba despre depreciere, de o diminuare fără discernământ. O umilinţă rău înţeleasă poate face tot atâtea pagube cât face orgoliul. Adevărata umilinţă este cea care permite dizolvarea naturii noastre inferioare astfel ca să ne putem identifica cu Divinitatea.

Articol XI. Cap. 11 – Dumnezeu, viaţa

În toate religiile, Dumnezeul suprem este considerat ca Sursa unică a vieţii. El este acela care dă şi ia viaţa, El este Stăpânul fiindcă El este viaţa. Or, ce ştim despre viaţă? Putem constata numai multiplicitatea manifestărilor sale, spunând că în ea sunt incluse toate posibilităţile, toate bunurile; dar ea rămâne un mister. Viaţa este la fel ca şi Dumnezeu, şi oricare ar fi tentativele oamenilor de a pune stăpânire pe secretele vieţii, ei nu vor reuşi să o facă. Biologii care au reuşit să realizeze câteva descoperiri jucându-se de-a ucenicii vrăjitori, îşi pot închipui poate pentru o clipă că au reuşit, dar vor fi repede obligaţi să-şi recunoască eşecul, fiindcă viaţa nu aparţine decât Domnului. Dumnezeu dă viaţa, dar păstrează secretul creaţiei sale,

fiindcă este secretul său: El este viaţa.

Asemenea tuturor creaturilor din univers, fiinţa umană este o depozitară a vieţii, dar numai o depozitară. Superioritatea ei asupra celorlalte creaturi terestre constă în faptul că nu primeşte această viaţă numai prin corpul ei fizic, ci şi prin inima, intelectul, sufletul şi spiritul ei. Şi pentru ca această viaţă să se poată manifesta în totalitate, ea trebuie să se lege conştient de Sursă: Dumnezeu.

Fiindcă existenţa sa este o succesiune de eforturi, de suferinţe, de obstacole de depăşit, fiinţa umană este obligată să lupte şi în lupte ea slăbeşte, se epuizează, iar acest lucru se observă: zi după zi ceva în ea se macină, se întunecă. De ce? Fiindcă nu a ştiut să se lege de Sursa care ţâşneşte, Sursa inepuizabilă, singura care îi poate aduce o apă mereu proaspătă, o viaţă mereu nouă. A fi viu înseamnă să fii capabil să te reînnoieşti, să te regenerezi. Numai că sunt rari aceia care ştiu cu adevărat ce înseamnă a te reînnoi, majoritatea confundând ceea ce este nou cu ceea ce este diferit. Iar schimbarea nu constituie neapărat o noutate. Este nou, cu adevărat nou, numai ceea ce provine de la Sursa Divină, şi la această Sursă trebuie să ne legăm pentru a ne regenera.

Este atât de greu să îi faci pe oameni, care nu sunt pregătiţi, să înţeleagă realităţile lumii subtile! De aceea voi mai lua un exemplu din viaţa zilnică. Aveţi acasă o instalaţie electrică ce vă permite să faceţi lumină şi să vă încălziţi. Cum? Legându-vă la o priză. Vă legaţi lampa la priză şi obţineţi lumina; legaţi radiatorul la curent şi aveţi căldură; legaţi radioul sau televizorul la curent şi recepţionaţi emisiuni. Electricitatea care ajunge la voi şi care vă permite să puneţi în mişcare aparatele depinde de o centrală. Dacă nu vă legaţi lampa, radiatorul sau aparatul de radio la această centrală, vă veţi găsi în întuneric, veţi dârdâi de frig şi nu veţi auzi nimic din mesajele care circulă în lume. Ei bine, simbolic, centrala este Dumnezeu, iar tot ceea ce vă permite să trăiţi vine de la această centrală. A dori deci de a-L suprima pe Domnul, înseamnă să te plasezi în cele mai proaste condiţii de întuneric şi de frig spiritual şi nu pot exprima în cuvinte imensitatea acestei orbiri… mă declar învins.

În mod fizic şi spiritual, ca să fii viu trebuie să te legi la centrala vieţii. Unii vor spune: „Acum am înţeles, dar cum să ne legăm? Nu avem nici fire, nici prize”. Ei bine, tocmai aici vă înşelaţi. V-am explicat deja că Inteligenţa Cosmică a dotat fiinţa umană cu centri subtili care îi permit să comunice cu regiunile spirituale. Aceşti centri, pe care îi

putem considera în lumea sufletului şi a spiritului ca pe echivalentul organelor din planul fizic, trebuie mai întâi să-i conştientizăm, şi în acelaşi timp să adoptăm reguli de comportament care ne vor permite să îi dezvoltăm. Toate aceste practici, toate aceste sfaturi pe care ni le-au dat Iniţiaţii şi care le numim morală, trebuie să le respectăm; şi trebuie să le respectăm nu pentru că este cazul să ne supunem unor convenţii umane trecătoare, nici chiar să fim pe placul unui Dumnezeu care locuieşte pe undeva, dincolo de nori… Adevăratul motiv este că fiecare gând, fiecare sentiment, fiecare faptă are repercusiuni în profunzimea fiinţei noastre şi contribuie fie să îmbogăţească, fie să sărăcească viaţa în noi înşine.

Dumnezeu ne-a dat deci viaţa, dar ca să fim cu adevărat vii avem o întreagă lucrare de îndeplinit. Depinde de noi ca să întărim, să o facem mai frumoasă, mai subtilă, mai spirituală viaţa pe care am primit-o. Viaţa are grade şi grade. Acela care rămâne în gradele inferioare nu poate intra în comunicare decât cu realităţile care sunt la nivelul său. El taie legătura cu Sursa, apoi îşi spune: „Nimic nu are sens, Dumnezeu nu există”. Este normal, cum ar putea sesiza el câte ceva din realităţile superioare? Atunci când rămâi atât de jos în conştiinţă, cum ai putea să te bucuri de existenţa Domnului? Nu-L simţi nici în sine, nici în exterior. Pentru a simţi viaţa divină, trebuie mai întâi să-ţi divinizezi propria-ţi viaţă. Viaţa divină din noi trezeşte centri spirituali care ne vor permite să simţim existenţa Domnului.

Nu trebuie deci să te întrebi dacă Dumnezeu există pentru a te decide asupra sensului pe care-l vei da apoi vieţii tale. Trebuie să faci exact contrariul: să dai un sens din ce în ce mai bogat tuturor momentelor vieţii tale, şi nu-ţi vei mai pune apoi întrebări despre existenţa Domnului, aceasta va fi o evidenţă.

Dumnezeu este viaţa, împlinirea vieţii, şi pentru a-i simţi prezenţa, trebuie să devii viu şi să descoperi că în jurul tău totul este deopotrivă viu: pământul este viu, apa este vie, aerul este viu, focul şi lumina sunt vii! Ce poate simţi un mort? Orice i-aţi da, el nu va reacţiona, fiindcă nu mai are viaţă şi nu mai poate trăi nicio senzaţie. Ca să ai senzaţii, trebuie să fii viu. Spuneţi că ştiţi toate acestea… Da, teoretic, toată lumea le ştie. Dar nu este de ajuns, de aceea întâlnim aproape peste tot pe pământ cadavre ambulante.

Există o Fiinţă de care depindem în întregime, de aceea trebuie să menţinem fără încetare legătura cu Ea, şi să îndrăznim să ne

împotrivim tuturor tendinţelor interioare şi exterioare care încearcă să ne stea ca obstacol. Acela care suprimă credinţa în Cauza Primară nu face decât să profaneze şi să deprecieze totul, mai întâi în sine însuşi apoi în jurul său, fiindcă se rupe de Sursa vieţii. Viaţa vine de sus, ea este chintesenţa lui Dumnezeu însuşi, de aceea în fiecare dintre îndeletnicirile noastre avem ca sarcină să o primim, să-i deschidem o cale în noi şi să învăţăm să o păstrăm în toată lumina, bogăţia şi puterea ei ca să putem de asemenea să o răspândim în jurul nostru, întâlnim uneori creaturi care posedă acest dar de a primi şi de a răspândi, de a face să strălucească viaţa peste tot pe unde trec. Le întâlnim adesea printre fiinţele de o mare spiritualitate, printre artişti, dar şi printre oameni foarte simpli care au puţină educaţie. Intelectualii, oamenii foarte educaţi cu obiceiul lor de a analiza, de a diseca, se rup de viaţă, şi de aceea în pofida cunoştinţelor lor, sunt nefericiţi, lipsiţi de sensibilitate şi comit multe greşeli: ei nu posedă adevărata inteligenţă a vieţii.

Străduiţi-vă să cultivaţi această conştiinţă a vieţii divine care pătrunde orice lucru, şi veţi simţi manifestându-se în jurul vostru prezenţe subtile, luminoase. Anumite religii au numit aceste prezenţe îngeri. Îngerii sunt emanaţii ale vieţii divine – tradiţia cabalistică spune că ei sunt purtătorii vieţii pure – şi se manifestă de fiecare dată când ajungeţi să trăiţi momente de o mare intensitate spirituală: anumite emoţii mistice, anumite stări de linişte, anumite vibraţii în atmosfera camerei în care vă rugaţi, meditaţi, sunt manifestări ale prezenţelor îngereşti. Ceea ce vedem nu este niciodată decât învelişul lucrurilor, aparenţa lor. Esenţialul rămâne mereu invizibil. Nu îi veţi vedea poate pe îngeri, dar le veţi simţi prezenţa, iar această prezenţă constituie o senzaţie ce nu poate fi pusă la îndoială. Aceasta este viaţa: vibraţii, curenţi care circulă de-a lungul spaţiului.

Orice viaţă depinde de Dumnezeu, de Sursa Cosmică, datorită ei păsările cântă, florile înfloresc, soarele şi stelele strălucesc; Sursa susţine şi hrăneşte toate existenţele. Acest gând trebuie să îl înscrieţi nu numai în caietele voastre ci deopotrivă în paginile cărţii voastre interioare. Cabaliştii spun: „Scrieţi numele Domnului pe uşa voastră, pe acoperişul casei voastre, pe corpul vostru, pe chip, pe mâini, în suflet, peste tot”. Fiindcă suntem vii numai dacă ştim să menţinem legătura cu Dumnezeu.

Atunci când eram un tânăr discipol al Maestrului Peter Deunov,

în Bulgaria, am remarcat la el o atitudine care m-a nedumerit. Aveam deodată impresia că uita de tot ceea ce îl înconjura pentru a pătrunde profund în sine însuşi, şi îi vedeam buzele abia mişcându-se şi pronunţând câteva cuvinte imposibil de desluşit. Aceasta se putea întâmpla oricând: orice făcea, la un moment dat se oprea, închidea ochii şi pronunţa câteva cuvinte în această stare; şi, ca şi cum s-ar fi retras într-o altă lume, chipul său exprima ceva extraordinar de calm şi profund.

Desigur, nu îndrăzneam să-l întreb. Dar într-o bună zi am reuşit să disting aceste cuvinte care erau: „Slava na Tebe, Gospodi", adică „Slavă Ţie, Doamne". Apoi m-am gândit: „Dacă un aşa mare Maestru, care este mereu atât de aproape legat de Domnul, are nevoie să pronunţe de mai multe ori pe zi numele său, cu atât mai mult trebuie să o facem şi noi". Şi am dorit să-l imit. În cursul zilei, oriunde mă aflam, m-am obişnuit să repet: „Slava na Tebe, Gospodi". Gândiţi-vă şi voi să o faceţi, fie în limba bulgară sau franceză, cum doriţi; aceasta nu vă va lua decât câteva secunde. Fie că sunteţi acasă, pe stradă, la lucru, opriţi-vă un moment ca să vă legaţi de Domnul pronunţând aceste câteva cuvinte pe care nimeni nu le va auzi, şi vă veţi simţi imediat legaţi de Sursa divină a vieţii.

Insist încă o dată. Esenţialul constă în conştiinţa pe care o puneţi în aceste exerciţii atât de simple. Chiar şi pentru câteva secunde, faceţi-o cu sentimentul de a împlini un act sacru. Intensitatea este aceea care contează, nu durata. Nu vi s-a întâmplat niciodată să vă simţiţi dintr-odată inexplicabil de fericiţi, fiindcă un gând, un sentiment v-a străbătut şi a schimbat totul în voi? Restul zilei este apoi ca şi iluminat. Atunci, cât de puternic poate fi gândul către Domnul, către sursa care distribuie din belşug viaţa! Totul depinde însă de importanţa ce o acordaţi acestui gând. La început, repetaţi această formulă cel puţin din oră în oră: „Slavă Ţie, Doamne!" După un timp, totul va deveni spontan, ca şi nevoia de a respira.

Este în sarcina noastră să-L slăvim pe Dumnezeu pe pământ aşa cum îngerii o fac în Cer. Printre miile de conferinţe ale Maestrului pe care le-am ascultat, una dintre ele m-a impresionat şi marcat îndeosebi, încât este mereu prima care îmi revine în memorie. Ne aflam pe unul dintre vârfurile munţilor Rila, iar Maestrul ne vorbea de lucrarea pe care trebuie să o facem pentru slava Domnului. Au trecut câţiva zeci de ani de atunci şi nu-mi mai amintesc exact cuvintele, dar

ele erau atât de luminoase, încât pentru mine a fost o revelaţie, ele m-au marcat cu pecetea lor pentru întreg restul existenţei. Îmi amintesc îndeosebi ceea ce am resimţit ascultându-l pe Maestru care spunea că nimic nu este mai important decât să te consacri să-l slăveşti pe Domnul prin cuvânt, prin privire, prin gesturi, prin tot ceea ce facem, fiindcă astfel intrăm în contact cu Sursa vieţii.

„A slăvi”…Dar ce înseamnă cuvântul „slavă” pentru cei mai mulţi oameni? Ei sunt prea obsedaţi de gloriile omeneşti pentru a înţelege ceea ce reprezintă slava Domnului. În arta sacră, în pictură, în sculptură, este reprezentat mereu Hristos sau triunghiul Sfintei Treimi înconjurate de raze de lumină, şi aceste raze de lumină sunt definite ca „slavă”. Slava este deci o manifestare luminoasă, strălucitoare a vieţii divine.

Dumnezeu nu este unul dintre acei monarhi tiranici şi orgolioşi care cer să fie sărbătoriţi pentru bogăţiile, meritele, faptele lor vitejeşti şi care au nevoie să facă umbră în jurul lor. Dumnezeu nu are nevoie nici măcar ca noi să îi cântăm meritele; tot ceea ce putem spune despre El nu îi mai poate adăuga nimic, cuvintele noastre sunt atât de sărace! Dar noi avem nevoie să-L slăvim pe Domnul, ca să pătrundem noi înşine în lumina sa. A slăvi pe Dumnezeu nu înseamnă numai a repeta că El este mare, puternic şi înţelept, aceasta nu ajunge; îl slăvim pe Domnul legându-ne de El, lucrând să ne purificăm gândurile, sentimentele, dorinţele, faptele. Astfel vom pătrunde în lumina slavei divine, şi peste tot unde această lumină va cădea, vom fi şi noi deopotrivă prezenţi.

Articol XII. Cap. 12 – Dumnezeu în creaţie

Cei mai mulţi credincioşi consideră ca prim obiect al credinţei lor creaţia cerului şi pământului de către Dumnezeu. Ei o spun în rugăciunile lor, chiar o cântă… Atunci, fiindcă Dumnezeu este creatorul cerului şi pământului, înseamnă că El este prezent în întreaga creaţie, în cei mai mici atomi ai creaţiei, până la piatră. Da, chiar şi piatra este un aspect al Domnului, o manifestare a Domnului. Dumnezeu se află în lumină şi în stâncă. Ce distanţă există între lumină şi stâncă! Dar şi într-una şi în alta acţionează prezenţa divină. Aceste câteva cuvinte rezumă înţelepciunea Iniţiaţilor. Este un adevăr foarte simplu şi totuşi atât de îndepărtat de înţelegerea omenească! Ajung numai câteva secunde pentru a-l exprima, dar ne trebuie ani ca să-l explicăm, şi secole, milenii, pentru a-l împlini cu toţii.

Tot ceea ce există în univers ţine de aceeaşi chintesenţă divină. Cum să nu fii pus Dumnezeu, Creatorul, ceva din viaţa sa în fiecare fragment al universului pe care El l-a creat? Iar politeismul atât de criticat de creştini nu este decât o modalitate de a spune că întreaga natură este locuită de Dumnezeu. Nu trebuie să ne închipuim că panteoanele hindus, egiptean, grec, au ieşit din mintea oamenilor naivi şi superstiţioşi. Chiar şi religia iudaică, care este prima în istorie ce a insistat asupra realităţii unui Dumnezeu unic, L-a prezentat pe Dumnezeu în Cabală sub diferite nume exprimând diferitele sale însuşiri şi diferitele sale manifestări în univers.

Închipuiţi-vă acum pe cineva care, necunoscând nimic din religia creştină, ar intra într-o biserică… Ce-ar vedea? Oameni îngenuncheaţi în faţa imaginii unui om fixat în cuie pe o cruce spunând că este fiul unic al Domnului, sau s-ar opri în faţa unei păsări, a unui porumbel, numit Duhul Sfânt şi care este a treia persoană dintr-o familie pe care ei o numesc Sfânta Treime. Apoi, ar vedea nenumărate tablouri sau statui reprezentând îngeri, arhangheli, pe Fecioara Maria, pe toţi sfinţii, în faţa cărora credincioşii aprind lumânări adresându-le rugăciuni, pentru ca aceştia să le dea sănătate, succes, să întâlnească marea iubire, să îi scape de duşmani etc. După părerea voastră, ce ar putea gândi această persoană? Faptul că, înşişi creştinii au recurs la tot felul de divinităţi chiar dacă predică realitatea unui Dumnezeu unic.

Veţi spune: „Da, dar diferenţa dintre religiile monoteiste şi religiile politeiste constă în faptul că primele nu acordă vreun cult forţelor naturii, nici astrelor, nici celor patru elemente, nici animalelor, iar plantele nu sunt considerate sacre”. Desigur, dar credeţi oare că obiectele (statuile, tablourile, vitraliile) confecţionate de oameni sunt, între Divinitate şi voi, mai buni intermediari decât tot ceea ce în natură Creatorul însuşi a umplut cu propria-i viaţă?… Deci, creştinii trebuie să-şi lărgească puţin conştiinţa şi să înţeleagă că toate religiile, sub forme mai mult sau mai puţin elaborate, exprimă mereu acelaşi idei: Dumnezeu, care a creat universul, se poate revela prin toate manifestările vii ale acestui univers din care noi nu cunoaştem încă decât o infimă parte.

Pentru a cunoaşte universul, nu este suficient să îl studiem cu instrumentele care ne stau la dispoziţie; trebuie să facem totodată schimburi cu el. Aceste schimburi se fac deja natural, fiindcă nu putem trăi ţară să facem schimburi cu lumea care ne înconjoară, începând cu

respiraţia şi hrana, viaţa noastră este constituită numai din schimburi; organele simţului, pipăitul, gustul, mirosul, auzul, vederea ne sunt date de asemenea pentru a face schimburi. Iar viaţa noastră afectivă, intelectuală este deopotrivă făcută numai din schimburi, din întâlniri: prin cuvinte, prin sentimente, prin gânduri, nu încetăm să ţesem o reţea de comunicaţii ce stă la baza vieţii familiale, sociale. Dar pentru majoritatea oamenilor, aceste schimburi se tac încă la un nivel inconştient, instinctiv, ceea ce nu îi diferenţiază prea mult de plante şi animale. Plantele şi animalele respiră şi se hrănesc deopotrivă; animalele sunt dotate de asemenea cu organe de simţ, iar la unele, mirosul, auzul şi vederea sunt chiar mai dezvoltate decât la noi. Iar animalele mai au şi o viaţă familială şi socială a cărei organizare produce adesea încântare acelora care o observă.

Ce trebuie să facem deci noi, oamenii? Să conştientizăm că aceste schimburi de care avem nevoie să trăim sunt posibile datorită unor puteri, a unor entităţi cu care Creatorul a populat universul şi care constituie în aceeaşi măsură prezenţa sa". Chiar dacă nu le vedem, aceste entităţi sunt aici ca să ne ajute prin intermediul hranei, al aerului, al luminii soarelui şi al tuturor creaturilor vii. Tocmai datorită sacrificiului acestor entităţi, datorită iubirii lor, al dorinţei lor de a face cu noi schimburi, noi suntem încă vii, fizic, psihic şi spiritual. Trebuie să învăţăm să intrăm în contact cu ele, să le respectăm, ca pe nişte creaturi preţioase ce trebuie abordate cu atenţie, cu delicateţe, cu muzicalitate… da, cu muzicalitate.

Depinde numai de noi să simţim prezenţa divină în toate momentele vieţii noastre zilnice. Chiar atunci când mâncăm, Dumnezeu se află aici; deoarece hrana ne aduce viaţa, Dumnezeu este prezent în hrană şi trebuie să considerăm hrana ca pe un act sacru. Desigur, anumiţi teologi vor pretinde că nu-L putem vedea cu adevărat pe Dumnezeu în pâinea şi vinul împărtăşaniei. Dar dacă Dumnezeu nu ar fi existat, cu adevărat în alimentele ce constituie hrana noastră zilnică, înseamnă că ar exista locuri unde El nu s-ar fi aflat. În realitate, Dumnezeu este omniprezent, şi El se află peste tot sub formă de viaţă. Dacă ar fi existat o viaţă în afara Lui, înseamnă că un altul ar fi conceput-o. Şi cine ar fi fost acesta?

Pentru a simţi viaţa în toată bogăţia şi frumuseţea sa, trebuie să căutaţi peste tot prezenţa divină. Astfel, fiecare zi vă va aduce noi descoperiri; şi mai ales, vă veţi întări. Nu există mijloace mai eficace

pentru a înfrunta dificultăţile decât a aprofunda şi intensifica viaţa în sine însuşi. Or, ce fac oamenii? îşi petrec vremea alergând la periferia existenţei, căutând ceea ce ei numesc succes, reuşită, fericire, iar această fericire este adesea pentru ei sinonimă cu traiul fără griji; dar acesta poate fi dat oricând peste cap de unele evenimente, şi atunci ei se prăbuşesc. Trebuie să găsiţi în voi înşivă acel punct solid pe care nimic nu-l poate atinge; chiar dacă suferiţi, chiar dacă pierdeţi tot, simţiţi în voi înşivă prezenţa a ceva de nezdruncinat, a ceva ce a rezistat tuturor frământărilor, şi aceasta înseamnă că aveţi credinţă.

A avea credinţă înseamnă a face zilnic experienţe care să ne permită să simţim realitatea lumii divine. Fiindcă şi credinţa se hrăneşte deopotrivă, se hrăneşte din conştiinţa pe care o avem despre bogăţiile depuse de Dumnezeu în tot ceea ce ne înconjoară: pământul, apa, aerul, lumina, şi se hrăneşte din strădaniile pe care le facem să lucrăm cu ele. La ce ne foloseşte să recităm că „noi credem în Dumnezeu, creator al cerului şi pământului dacă nu facem nimic pentru ca acest cer şi acest pământ să ne ajute să ne întărească credinţa noastră în El? Suntem inconştienţi, neglijenţi, superficiali, tăiem legătura cu Sursa vieţii, şi apoi spunem: „Nimic nu are vreun sens, Dumnezeu nu există”. În realitate, dacă aţi fi învăţat deja să vă hrăniţi conştient, să respiraţi conştient, acest sens v-ar fi apărut şi aţi fi simţit prezenţa Domnului. Atunci când veţi face anumite experienţe, veţi fi obligaţi să simţiţi prezenţa în voi şi în jurul vostru a acestei Fiinţe Sublime care a creat totul.

Viaţa este vastă, plină de sensuri şi de bogăţii rămase încă ascunse oamenilor, şi de aceea chiar şi credincioşii ajung cu greu să îşi fondeze credinţa pe baze solide. Da, nici chiar ei nu ştiu să facă schimburi, sunt închişi. Este bine să fie obligaţi să aibă legături unii cu ceilalţi şi cu natura, dar aceste legături rămân superficiale, fiindcă nu au învăţat că, prin intermediul acestor întâlniri, ei pot intra în contact cu viaţa divină.

În străfundurile fiinţei lor rămân precum un prizonier singur în celula sa lipsită de lumină, primind atâta mâncare cât să nu moară. Ei se simt singuri, lipsiţi de tot. Dar acest sentiment de singurătate este o iluzie. Dacă ar fi fost mai puţin încorsetaţi, mai puţin închişi în ei înşişi, oamenii ar fi devenit conştienţi de realitatea unei lumi invizibile populată de creaturi care trăiesc aici, lângă ei, amestecaţi cu ei, fiindcă prin gândurile lor, prin sentimentele lor, ei atrag aceste creaturi.

Fie că ne aflăm singuri în mijlocul naturii sau în camera noastră, în realitate noi nu suntem niciodată singuri: există entităţi care participă la viaţa noastră. Iar acela care lucrează pentru bine este însoţit de entităţi luminoase care se bucură alături de el ajutându-l în dificultăţile sale, făcându-l să vadă căi de ieşire, soluţii pentru problemele sale. În majoritatea timpului, acest lucru se întâmplă fără ştirea sa. Dar dacă se străduieşte să conştientizeze aceste prezenţe, el va beneficia desigur mai mult de ele.

Creatorul le-a dat oamenilor totul, El a pus totul la dispoziţia lor, dar ei se încăpăţânează să trăiască într-un mod atât de superficial încât acest lucru nu le aduce aproape nimic. De exemplu, priviţi legăturile pe care majoritatea oamenilor le au cu natura, cu animalele, cu pomii, cu florile…

Să ne gândim la flori. Cine nu apreciază florile? Ne place să le primim şi să le oferim, le punem în casă, le plantăm în grădină, le admirăm în parcuri sau la ţară, suntem încântaţi de formele lor, de culori, de parfumurile lor, dar le considerăm înainte de orice elemente decorative ce contribuie la înfrumuseţarea vieţii noastre. Şi în acest caz rămânem superficiali şi nu primim mare lucru de la prezenţa tuturor acestor flori. În realitate, florile sunt fiinţe vii cu care putem intra în contact. Ei bine, o floare nu este doar o bucată de materie colorată şi parfumată, ea este receptaculul unei entităţi spirituale care vine să ne vorbească despre pământ şi despre cer. Şi dacă ştim cum să o privim, cum să ne legăm cu ea, intrăm în legătură cu forţele naturii, cu acele creaturi subtile care lucrează să facă din ea o prezenţă atât de însufleţită şi poetică.

Să luăm numai exemplul trandafirului care ocupă un loc important în istoria religiilor, a artei, a literaturii şi chiar în viaţa societăţilor noastre. Peste tot vedem trandafiri, oferim trandafiri, dar ce ne aduc ei cu adevărat? De îndată ce i-am pus într-un vas, nu le mai dăm atenţie. Şi totuşi, un trandafir devine mult mai viu dacă îl priviţi cu o conştiinţă luminată şi stabiliţi un contact între el şi voi. Simţiţi că o fiinţă splendidă locuieşte în această floare şi că ea vi se adresează. Unii vor spune: „Dar nu este posibil, citim aceste lucruri doar în basme. Nu putem auzi glasul florilor”. Există diferite moduri de a asculta glasul florilor! Iar dacă cuvintele mele vi se par scoase dintr-un basm, amintiţi-vă că basmele nu sunt doar poveşti frumoase inventate pentru copii de oameni cu multă imaginaţie: ele corespund unei

realităţi foarte profunde pe care nu o puteţi sesiza decât în ziua în care ajungeţi să vă deschideţi pentru a face schimburi cu întreaga natură.

Aveţi un copac în grădina voastră: puteţi trece ani de zile pe lângă el fără să îi acordaţi atenţie, ca şi cum ar face parte dintr-un decor de teatru din carton şi ipsos. Dar puteţi deveni şi conştienţi că este o fiinţă vie şi chiar să vă apropiaţi de el pentru a-l saluta, pentru a-i vorbi, să pătrundeţi în ceea ce reprezintă.

Fiindcă un copac este un simbol minunat, de o extraordinară profunzime. Veţi spune: „Şi ce s-ar putea schimba cu aceasta?" Ah, evident, fizic, material, nu se schimbă nimic. Dar în planul eteric, copacul se îmbogăţeşte cu viaţa voastră şi în acelaşi timp voi vă îmbogăţiţi cu a sa… iar voi sunteţi aceia care câştigaţi mai mult. În ziua în care oamenii, în loc să se încurce în tot felul de lucruri inutile, vor dori să se aplece asupra misterelor vieţii, ei vor face descoperiri fantastice.

Eram deja foarte tânăr, când am început să fac aceste experienţe şi le continui: eu vorbesc cu copacii din grădina mea; iar când doresc să mă plimb în pădure, vorbesc copacilor, îi mângâi, îi îmbrăţişez chiar. De ce? Pentru că simt că sunt însufleţiţi şi doresc să intru în comunicare cu această viaţă care circulă de la rădăcini la extremităţile ramurilor. Apoi, intru în legătură cu creaturile invizibile care locuiesc în aceşti arbori şi care au grijă de ei. Fiindcă aşa cum există entităţi care se ocupă de oameni, există şi entităţi care se ocupă de pietre, de plante, de animale.

O plimbare în pădure vă va face mereu bine: veţi merge, veţi respira aer curat, vă veţi simţi uşuraţi. Dar în realitate puteţi face mult mai mult… Veţi spune: „Dar nu putem crede că pomii şi oamenii ajung să comunice!" Ei bine, sunteţi liberi să nu credeţi, dar acest lucru dovedeşte pur şi simplu că nu aţi studiat bine. Dacă aţi fi studiat bine, aţi fi ştiut, şi aţi fi intrat în comunicare cu sufletul tuturor copacilor. Deci, a spune „eu nu cred" înseamnă pur şi simplu „eu n-am experimentat încă", „eu sunt neştiutor!"

Totul stă în felul cum considerăm fiinţele şi lucrurile. Cu o conştiinţă luminată, gândirea voastră poate reprezenta punctul de plecare al unor realizări minunate. Dar lipsiţi de conştiinţă, respingem bogăţiile oferite, nu înţelegem nimic, nu câştigăm nimic. Priviţi numai cum trăiesc oamenii unii alături de ceilalţi: ei trec şi se intersectează fără să mai fie conştienţi de prezenţa lor mutuală ca şi cum ar fi ca

nişte bucăţi de lemn. Priviţi cum se îmbulzesc! Dacă le-am vorbi cum să simtă viaţa naturii, înseamnă cu adevărat să le cerem prea mult. Ei trebuie să modifice ceva în conştiinţa lor. Ei se consideră şi îşi spun că sunt singurele fiinţe cu adevărat vii, inteligente. Iar ca dovadă a acestei vieţi, a acestei inteligenţe, ei se limitează, se întunecă şi necrozează totul în ei. Iată adevărul, tristul adevăr!

Ne aflăm în univers ca într-un sanctuar în care trebuie să pătrundem cu un sentiment sacru. Deoarece nu numai că natura este însufleţită, dar ea este şi inteligentă, şi dacă ne deschidem spre ea, ea ne răspunde făcându-ne să participăm la viaţa sa. Cineva va spune: „Dar toate fenomenele naturii se produc mecanic. Nu există nicio inteligenţă în spatele lor". Da, oamenii au observat că universul se supune unor legi din care ei au creat ştiinţele denumite „naturale", dar acesta nu este un motiv pentru a califica aceste fenomene ca „mecanice". Judecând astfel, vă împietriţi, împiedicaţi viaţa să se scurgă în inima voastră, în sufletul vostru, în intelectul vostru şi chiar în corpul vostru fizic. Nu veţi deveni cu adevărat vii decât în ziua în care vă veţi hotărî să intraţi în legătură cu această viaţă care este prezentă peste tot în natură.

Începeţi cu pământul care ascunde atâtea comori şi minuni, care face seminţele să încolţească şi hrăneşte rădăcinile tuturor plantelor… Cum să nu considerăm că şi pământul este însufleţit? Da, el este însufleţit şi inteligent. V-aţi gândit la această capacitate a pământului de a transforma tot ceea ce primeşte sub formă de cadavre, resturi ale regnului uman, animal şi vegetal? El ia şi transformă murdării respingătoare, de la care vă întoarceţi privirea de îndată ce le zăriţi, şi oferă în schimb pomi şi flori minunate, cereale, legume şi fructe gustoase. De ce laboratoare alchimice formidabile dispune el? De ce nu vă apropiaţi atunci de pământ pentru a-i cere să vă ajute să faceţi această lucrare de transformare şi voi înşişi? Aşezaţi-vă pe pământ, faceţi o mică gaură în sol şi puneţi în ea un deget spunând: „Ah pământule, mama mea, tu care mi-ai dăruit trupul şi care mă hrăneşti zilnic, îţi mulţumesc… Dar mai am o rugăminte: din moment ce ai puterea să transformi materialele cele mai ieftine, acceptă să iei toate impurităţile mele, toate murdăriile mele, pentru a lucra asupra lor şi redă-mi-le ca pe o materie la fel de transparentă precum cristalul".

Şi când vă spălaţi mâinile… Ce este mai obişnuit decât spălatul mâinilor? Dar în realitate, nu este nimic obişnuit, nimic nu este

nesemnificativ, dacă conştientizăm acest lucru. Fiindcă apa pe care o atingeţi este expresia materială a unei ape invizibile care circulă prin tot universul. Puteţi intra astfel în contact cu această apă cosmică, cerându-i să vă purifice, dar şi să îi încredinţaţi gândurile, sentimentele, dorinţele voastre cele mai bune pentru voi şi pentru întreaga lume.

Unii vor protesta: „Dar este îngrozitor: sfătuindu-ne să adresăm rugăciuni pământului şi apei, ne cereţi să acţionăm ca nişte păgâni!" Şi în acest caz vă voi răspunde că nu există act mai păgân decât atunci când vă rugaţi în faţa unei statui sau în faţa unei imagini sfinte. Prin protestele voastre demonstraţi că nu aţi înţeles sensul a ceea ce faceţi când vă rugaţi. Să presupunem că aveţi la voi o imagine sfântă, o icoană; în fiecare dimineaţă, în fiecare seară, aprindeţi o lumânare în faţa ei şi o rugaţi să vă protejeze. Dar ce credeţi voi? Nu icoana este cea care vă protejează, căci icoana este un obiect din lemn sau din carton. Ceea ce vă protejează, este starea voastră interioară în care rugăciunea voastră, meditaţia voastră v-au purtat, amprentele care vor rămâne în voi şi vă vor conduce pe calea luminii, a iubirii şi a păcii.

Numai voi sunteţi aceia care puteţi face cu adevărat ceva pentru voi. Toate imaginile reprezintă numai un punct de plecare, un suport. Evident, este posibil ca la capătul unui lung şir de ani această icoană în faţa căreia v-aţi rugat zilnic să devină un obiect însufleţit, puternic; dar acest lucru vi se datorează vouă, vieţii pe care i-aţi comunicat-o, altminteri prin ea însăşi această icoană nu vă poate aduce nimic. Iar dacă vă adresaţi pământului sau apei, o faceţi nu pentru că le consideraţi ca pe nişte divinităţi atotputernice care vă vor îndeplini rugăminţile, ci pentru că ele sunt suporturi pentru lucrarea voastră interioară şi suporturi cu atât mai eficiente pentru că ele sunt vii, însufleţite de viaţa lui Dumnezeu însuşi. Şi este la fel pentru aer şi foc.

Nu vă puteţi alimenta viaţa voastră interioară decât devenind conştienţi de toate existenţele care vă înconjoară. Atunci, când veţi merge în natură, gândiţi-vă să vă adresaţi spiritelor care o locuiesc cât şi îngerilor celor patru elemente. Spuneţi-le: „Fiţi binecuvântaţi, îngeri ai pământului, ai apei, ai aerului şi ai focului… Voi, credincioşi servitori ai lui Dumnezeu, fiţi binecuvântaţi. Şi voi, copii ai naturii, spirite care populaţi peşterile, pădurile, munţii, mările, lacurile, râurile, vânturile, norii, soarele… fiţi şi voi binecuvântate". Atunci, din toate părţile, o mulţime de entităţi sosesc şi se grăbesc să vă asculte, ele îşi spun că

există în sfârşit cineva care le recunoaşte existenţa şi îi binecuvântează. Ele se bucură, dansează, cântă şi veţi primi şi voi în schimb ceva care vă face mai vii, mai puternici.

În Epistola sa către Evrei, sfântul Pavel scrie: „Căci în El trăim şi ne mişcăm şi suntem" (*Faptele Sfinţilor Apostoli 17*: *28*). Iar dacă această realitate nu este simţită de creştini, înseamnă că ei nu se deschid. Cufundaţi în apă, ei vor continua să fie însetaţi. Cufundaţi în Dumnezeu, ei îl uită, ei nu îl văd, nu simt că El le dă viaţă, sunt închişi. Dacă ar fi făcut în profunzimea lor o mică deschidere, oceanul divin s-ar fi scurs şi i-ar fi inundat cu binecuvântările sale. Dar atât timp cât nu se vor deschide, cât nu au înţeles puterea schimbării, ei vor rămâne uscaţi, săraci, singuri.

A face schimburi înseamnă a te opri în faţa celor mai mici manifestări ale vieţii care ne înconjoară, a le privi, a le asculta, a le respecta, a le iubi. Fiindcă această lume cane se află în exteriorul nostru se găseşte şi în noi. Râurile, munţii, soarele, stelele… noi avem o legătură cu întreaga natură, o legătură pe care trebuie să o aprofundăm. Scopul vieţii este acela de a trăi, şi nu putem trăi decât ţesând legături cu toate aceste existenţe care populează universul: spiritele naturii, dar şi îngerii, arhanghelii, toate divinităţile până la Creatorul însuşi care a pus viaţa sa în fiecare fiinţă şi în fiecare lucru. Iată cum ar trebui să le explicăm copiilor credinţa.

Tot ceea ce se găseşte în noi şi în jurul nostru ne vorbeşte despre prezenţa lui Dumnezeu. Dar pentru oameni, este extraordinar cum toate aceste lucruri nu sunt de ajuns! Ei ar dori ca Dumnezeu să li se arate în persoană. În realitate, nici pentru mulţi aceste lucruri nu ajung: ei spun că nu văd nimic, că nu aud nimic, că nu simt nimic. Ar trebui ca Dumnezeu să vină să se manifeste în faţa lor cu tunete şi fulgere pentru a le sparge carapacea, dar iată că El nu o face. Ei îi lasă pe oameni să caute în ei înşişi mijloacele de a-L descoperi.

Veţi spune: „Totuşi, dacă Dumnezeu era mai prezent, acest lucru ne-ar fi ajutat! Chiar credeţi? Ei bine, priviţi: ce este mai prezent, mai vizibil, mai strălucitor ca soarele? Dacă rămânem baricadaţi în spatele jaluzelelor închise, nici măcar nu am şti că el există. Dacă vreţi să îl vedeţi, va trebui să deschideţi cel puţin o fereastră, deoarece nu soarele este acela care va veni să vă caute străbătând zidurile şi jaluzelele. În acelaşi fel, pentru a descoperi prezenţa Domnului, trebuie să deschideţi în voi măcar o mică fereastră. Da, sunteţi voi, noi suntem

aceia care avem ceva de făcut, nu este Dumnezeu. Dumnezeu face ceea ce are de făcut: El este aici, acest lucru ar trebui să ne fie de ajuns. Depinde de noi să facem ceea ce trebuie pentru a-i simţi prezenţa. Există un grad de conştiinţă superioară care nu încetează să ne reveleze sensul şi frumuseţea lumii: cum de nu simţim noi această prezenţă? Fiindcă acesta este Dumnezeu şi noi îl descoperim pe măsură ce resimţim cât este viaţa de bogată şi plină de semnificaţii.

Bineînţeles, nu voi nega că, pentru creatura umană, Dumnezeu este de neconceput, dar cum în bunătatea sa, în generozitatea sa, El doreşte să se reveleze ei, El a lăsat peste tot în creaţie semne care vor permite să fie regăsit. Numai că, oamenii nu caută aceste semne, şi chiar dacă le au în faţa ochilor, ei nu le descifrează. Rezultatul este că Divinitatea în care cred rămân pentru ei o abstracţie. Şi cum nu pot trăi în abstracţie, ei au înmulţit statuile, medaliile, crucile, imaginile sfinte… tot felul de reprezentări concrete, materiale ale Divinităţii, până în punctul în care acestea devin deseori puerile, ridicole.

Dacă creştinismul trebuia să reprezinte un progres în istoria spirituală a umanităţii, deocamdată, din cauza creştinilor înşişi, acest lucru nu se vede într-atât. Spuneţi creştinilor să asiste dimineaţa la răsăritul soarelui: ei se vor simţi jigniţi, vor avea impresia că îi faceţi să se întoarcă la păgânism. Când suntem creştini, nu numai că nu îl găsim pe Dumnezeu în universul pe care El l-a creat, dar nu îl căutăm nici în soare, izvorul vieţii, îi căutăm în bisericile construite de oameni, în mijlocul statuetelor şi al imaginilor create de oameni, şi este mult mai bine, nu-i aşa?

Viaţa este puterea puterilor. Pentru noi, oamenii, numai soarele ne poate da o idee. Din această viaţă observăm două manifestări: lumina şi căldura. De câte ori v-am explicat că, dacă ar fi dorit să se deschidă soarelui, creştinii ar fi înţeles mai bine ceea ce se numeşte misterul Sfintei Treimi, misterul unui singur Dumnezeu în trei persoane: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Tatăl reprezintă viaţa din care rezultă Fiul şi Duhul Sfânt, lumina şi căldura, adică înţelepciunea şi iubirea. Dar ce pot eu face dacă creştinii nu doresc să înţeleagă că numai soarele poate justifica şi îi poate face să înţeleagă ceea ce reprezintă fundamentul religiei lor? Ce pot face atunci când le vorbesc despre meditaţia de la răsăritul soarelui, ei îşi imaginează că doresc să îi îndrept spre vechile culte în care soarele era adorat ca o divinitate?

Maestrul Peter Deunov, în Bulgaria, a fost acela care a instaurat

această practică de a asista la răsăritul soarelui în timpul primăverii şi al veni. Există atâtea lucruri de înţeles privind soarele răsărind, atâtea exerciţii de făcut pentru a ne impregna de această viaţă, de această lumină, de această căldură! Din zorii zilei, deja, un adevărat eveniment se pregăteşte în cer… Toţi aceşti nori întunecaţi sau senini care apar şi dispar… Apoi, toate aceste culori ale aurorei care sunt ca şi atâtea alte prezenţe anunţătoare ale acestei existenţe orbitoare: soarelei… Dar oare câţi îşi dau seama ceea ce reprezintă naşterea fiecărei zile noi care, de miliarde de ani, repetă neobosit naşterea primei dimineţi a lumii?… Şi toate aceste creaturi vizibile şi invizibile care asistă la această prodigioasă apariţie a luminii…

Dar oamenii sunt atât de puţin obişnuiţi să îşi folosească facultăţii psihice, spirituale pe care Creatorul le-a dat încât, în faţa răsăritului de soare, ei nu ştiu ce să facă. După un timp, ei se plictisesc, cască. Ei se satură să privească această bilă strălucitoare de pe cer. Ei părăsesc soarele pentru a se ocupa de lucruri mai tangibile… mai importante! Este totuşi extraordinar că, multe persoane care ajung din întâmplare să vadă răsăritul soarelui, recunosc că este unul dintre cele mai frumoase spectacole care există. Dar numai pentru atât ele nu vor face efortul de a repeta această experienţă. Da, câţi vor avea acest impuls de a se trezi pentru a saluta aurora, primind această lumină în inima lor, în sufletul lor, pentru ca întreaga zi să fie la fel de luminoasă şi de pură?

Soarele este imaginea perfectă a lui Dumnezeu. Dar în ciuda acestei perfecţiuni, el este doar o formă şi trebuie să mergem mai departe pentru a-L căuta pe Dumnezeu dincolo de această formă. Dumnezeu trebuie căutat întotdeauna dincolo de forme. Privind soarele, străduiţi-vă deci să simţiţi că vă aflaţi în faţa celui mai bun reprezentant al Domnului pe pământ. Această senzaţie va contribui la ridicarea vibraţiilor fiinţei voastre. Toate elementele vor fi exaltate în voi, veţi fi proiectaţi în regiunile superioare ale spaţiului, şi chiar noţiunea de timp va dispărea. Asemenea Domnului, veţi trăi în veşnicie. Să ştiţi că ceea ce vă spun acum reprezintă adevărul; entităţile prezente aici îl ascultă şi îl vor propaga în lumea întreagă.

Articol XIII. Cap. 13 – Rabota, vreme, vera: munca, timpul, credinţa

În toate domeniile de activitate putem întâlni bărbaţi şi femei care creează capodopere, care realizează lucruri importante. Veţi

spune: „Este normal, ei sunt dotaţi”. De acord, sunt dotaţi, dar nici fiinţa cea mai înzestrată din lume nu realizează nimic, dacă nu s-a exersat încă din copilărie, zilnic, mai multe ore pe zi… Pentru a ajunge să facă să ţâşnească din ea o asemenea bogăţie dând impresia de abilitate, de iscusinţă, cât efort i-a trebuit, câte greutăţi a avut de depăşit!

Munca, numai munca dă rezultate, şi acest lucru este mult mai adevărat pentru viaţa spirituală decât pentru orice alt domeniu. De ce?… Pentru că viaţa spirituală nu poate fi considerată separat de totalitatea existenţei. Să luăm exemplul unui muzician: chiar dacă este un geniu, chiar dacă îşi consacră viaţa muzicii, nu numai că muzica nu îi ocupă întreaga existenţă, dar el îşi poate cultiva calităţile continuând să cadă pradă pasiunilor necontrolate şi ducând o viaţă haotică şi necumpătată. Putem excela într-o activitate intelectuală, artistică sau fizică, dar aceasta nu a pus la adăpost niciodată fiinţa umană de manifestările naturii sale inferioare.

Adevărul este că ar fi mai uşor să cultivăm un har, oricare ar fi el, decât să ne ocupăm de slăbiciunile şi lacunele psihice, aceasta fiind o lucrare de fiecare clipă, zi şi noapte; da, chiar şi noaptea este posibil să facem această lucrare asupra noastră înşine dacă ştim cum să ne folosim forţa subconştientului. Dar majoritatea oamenilor neglijează acest teren de studiu şi experienţe. Vă voi mai spune că, şi dacă se dăruiesc tuturor acestor activităţi artistice, intelectuale sau fizice, o fac adesea pentru a fugi, pentru a se evita. Inconştient, ei evită să se observe pentru a nu se simţi obligaţi să facă eforturi pentru a se îndrepta. Ei da, ei fug, şi astfel se îndepărtează de Dumnezeu. Fiindcă pe Dumnezeu nu îl putem găsi decât făcând numai o lucrare asupra noastră înşine. Această îndepărtare nu vine fiindcă ei se hotărăsc benevol să îl respingă pe Dumnezeu; ea vine din faptul că ei îşi concentrează atenţia asupra unor activităţi în care se risipesc şi se pierd.

Când eram tânăr discipol al Maestrului Peter Deunov, în Bulgaria, şi când mă primea pentru o discuţie, în momentul despărţirii se întâmpla deseori să pronunţe aceste cuvinte: „Rabota, rabota, rabota. Vreme, vreme, vreme. Vera, vera, vera”. Rabota înseamnă munca, vreme înseamnă timp, şi vera credinţă. Niciodată nu mi-a explicat de ce pronunţa aceste trei cuvinte, şi nici ce importanţă aveau pentru el. La început, eram mult prea tânăr pentru a înţelege, dar am

reflectat mult şi cu trecerea anilor am înţeles că orice realizare, şi mai ales o realizare spirituală, se bazează pe aceşti trei factori: munca, timpul, credinţa. De aceea, când unii vin să mi se plângă că, în ciuda tuturor eforturilor, nu obţin rezultate, eu nu le pot răspunde decât: „Una din două: ori nu aţi lucrat destul, ori nu aţi ştiut cum să lucraţi".

Viaţa spirituală este guvernată de aceleaşi legi ca viaţa socială. Imaginaţi-vă pe cineva care nu a muncit niciodată prea mult şi câştigă puţini bani. De exemplu, el are nevoie într-o bună zi de o sumă mare de bani pentru că trebuie să îşi găsească o locuinţă. Dacă se prezintă la ghişeul unei bănci pentru a cere această sumă de bani cu certitudinea că, din moment ce banca este depozitarea unei mari sume de bani, ea va putea să îi dea, cum va fi primit?... Ei bine, în planul fizic, ştim că este un demers sortit eşecului, dar în planul spiritual, mulţi cred că este posibil: ei se prezintă în faţa băncilor celeste cărora le adresează cererile lor, pretind miracole, se aşteaptă ca îngerii şi arhanghelii să coboare pentru a le veni în ajutor. Dar ce au făcut pentru aceasta? Este oare suficient ca, într-un moment de dificultate, să recite câteva rugăciuni pentru ca Cerul să se deschidă, ca soarele să se oprească din rotaţie şi întreaga natură să îşi modifice legile?... Dacă nu au făcut nimic în prealabil pentru a merita acest ajutor al Cerului, nu îl pot primi.

Cerul este aici, larg deschis, gata să îşi reverse toate binecuvântările sale, dar pentru a le primi trebuie să pregătim ceva în noi înşine, prin iubirea noastră, prin dezinteresul nostru, prin răbdarea noastră, prin devotamentul nostru... Toate aceste virtuţi sunt fructe pe care le producem pentru a le da lui Dumnezeu. Atunci, da, în ziua în care cerem o favoare, suntem ascultaţi: ca aceia care au acumulat deja un capital, noi putem cere să ni se acorde cel puţin dobânda. Îmi veţi spune: „Este aici o imagine care nu este prea poetică şi de altfel banul depus în bănci nu este întotdeauna câştigat în mod cinstit". Eu ştiu, dar cel puţin această imagine este clară. Dacă aţi fi toţi capabili să înţelegeţi adevărurile vieţii spirituale – care este adevărata poezie – eu nu voi fi obligat să folosesc asemenea exemple.

Câţi oameni care sunt gata să admită că, pentru a reuşi în planul material, trebuie să fii convins şi să lucrezi fără să doreşti să arzi etapele, îşi imaginează că în planul spiritual poţi să îţi realizezi dorinţele uşor şi rapid. Ce greşeală! Trebuie mai întâi să te pui pe treabă şi niciodată să nu slăbeşti ritmul. Apoi, nu trebuie să fii grăbit

pentru că realizarea fiecărui lucru important este o întreprindere de mari proporţii pentru care nu trebuie să măsori timpul. În sfârşit, trebuie să ai credinţa că o asemenea lucrare va da într-o zi rezultate, deoarece natura este statornică şi autentică şi legile care o coordonează nu pot fi niciodată greşite.

Munca, timpul, credinţa. Nu bănuiţi bogăţia conţinută în aceste trei cuvinte. Dar putem bineînţeles să le prezentăm şi într-o altă ordine: credinţa, munca, timpul… Este esenţial să înţelegem că aceşti trei factori sunt legaţi şi cum sunt legaţi. Nu avem deci decât un singur lucru de făcut: să trecem la lucru cu convingere, fără să ne preocupe timpul care ne trebuie pentru realizarea idealului nostru divin. Noi avem cheile, posedăm puterile, avem mijloacele de a remedia totul, dar nu dintr-odată.

Toate aceste voci interioare care ne încurajează: „Trezeşte-te, mergi spre lumină!" reprezintă un capital deja acumulat în trecut prin lucrarea noastră. Da, această nevoie pe care o resimţim de a avansa pe calea perfecţionării este deja rezultatul efortului pe care l-am făcut în trecut. Dar ce se întâmplă când realizăm un progres, oricât de mic ar fi, în planul spiritual? Forţe dispersate, neorganizate, care dorm în noi de milenii se trezesc şi răspund apelului nostru. Astfel, dintr-odată, ne dăm seama că suntem populaţi de o întreagă armată ce aştepta să fie mobilizată. În momentul în care repurtăm un succes, descoperim mereu în noi înşine prezenţa unor forţe nebănuite.

Uneori, aveţi de făcut un efort: vă întrebaţi dacă veţi reuşi. Ezitaţi un moment, apoi vă hotărâţi şi iată că reuşiţi să îndepărtaţi acea greutate, să deplasaţi acel obstacol. Acest lucru vă dovedeşte că sunteţi capabili de asemenea eforturi, şi devenind conştienţi de posibilităţile voastre, simţiţi cum vă cresc forţa şi credinţa. Credinţa este deci legată de siguranţa cucerită la dobândirea succeselor. Din străduanie în străduanie, toate capacităţile încă nefolosite ies la suprafaţă şi se manifestă. Dar trebuie să fim înţelegători şi să începem cu modestie, realizând mai întâi lucruri mici. Mulţi au fost opriţi din evoluţia lor pentru că nu au ştiut să înceapă modest!

Doriţi să învăţaţi să cântaţi la un instrument muzical? Dacă veţi aborda de la început lucrări complicate fără să parcurgeţi lungi exerciţii pregătitoare, veţi renunţa foarte repede din cauza obstacolelor pe care le întâmpinaţi va trebui deci să exersaţi game toată ziua şi să repetaţi mult timp primele exerciţii. Pentru a merge

mai departe, trebuie să începeţi lent şi cu foarte multă atenţie. Dacă comiteţi o greşeală descifrând partitura, ea se înregistrează deja undeva în creierul vostru şi riscaţi să o reproduceţi de fiecare dată. Priviţi gravorul care desenează un model pe o placă de metal: începând lucrarea sa, el nu trebuie să facă nicio mişcare greşită, altminteri, de îndată ce a comis eroarea, burghiul va pătrunde automat într-un loc greşit şi va fi imposibil de îndreptat. Pentru ca prima amprentă să fie perfectă, el trebuie să o execute încet, cu atenţie. Atunci, la cea de a doua, va reuşi mai rapid; a treia la fel etc. Aşa se întâmplă şi cu lucrarea psihică. Trebuie să începem încet, fiind foarte atenţi să nu ne bifurcăm, altminteri ne aşteaptă o muncă grea pentru a reveni pe calea cea bună!

Ne închipuim că putem merge repede pentru a câştiga timp, dar în realitate se produce contrariul. Această lege are implicaţii nebănuite. În viaţa interioară, un detaliu aparent nesemnificativ are mari repercusiuni datorită a ceea ce trezeşte în conştiinţă. Acela care repurtează un succes îşi simte conştiinţa lărgindu-se, iar această lărgire a conştiinţei este aceea care contează. Invers, dacă vede totul prea mare, el poate eşua, iar acest eşec diminuează ceva în el, îl face să îşi piardă încrederea. Omul este capabil de lucruri măreţe cu condiţia să înceapă cu cele mici şi, cu cât ambiţia sa este mai mare, cu atât mai mult el trebuie să înceapă cu modestie.

Cele mai mari realizări spirituale ţin de câteva practici simple, zilnice, iar despre acestea v-am vorbit deja îndelung: să învăţaţi să vă calmaţi, să mâncaţi în linişte concentrându-vă asupra hranei, intrând în legătură cu cele patru elemente… există atâtea! Să nu începeţi însă prin a vă spune: „În câteva luni, în câţiva ani, voi trăi în lumina divină fiindcă voi învinge toate înclinaţiile mele rele”. Nu este posibil, fiindcă acestea sunt tendinţe pe care le-aţi hrănit din multe încarnări, iar dacă porniţi cu iluzii, vă veţi descuraja repede.

Esenţialul constă în a vă întări, iar pentru aceasta trebuie să vă exersaţi cu lucruri foarte mici. Nu atât ceea ce aţi realizat contează, ci faptul că vă întăriţi. Reuşita în lucruri mărunte vă creşte mereu în interior credinţa în cele mari, iar dacă vă sfătuiesc să nu vă aruncaţi dintr-odată în lucrări vaste, o fac pentru a nu vă expune la eşecuri. Trebuie să mă înţelegeţi însă bine: nu faptul de a eşua este grav, ci acela că la fiecare insucces vă pierdeţi puţin din credinţă şi încredere. Iar dacă credinţa şi încrederea scad în voi, forţele care le sunt legate

diminuează la fel. Vă gândiţi că vă vorbesc aici despre nişte detalii nesemnificative. Nu, lucrurile mărunte nu sunt neapărat nesemnificative, şi subliniindu-le eu doresc să trezesc în voi atenţia, curiozitatea, dorinţa de a le descifra. Judecând mai bine, veţi înţelege că, dacă insist, înseamnă că aceste detalii nu sunt nesemnificative, ci esenţiale. Mă credeţi atât de naiv încât să-mi petrec viaţa ocupându-mă cu nişte nimicuri! Dacă ar fi fost atât de neglijabile, de inutile, mi-aş fi dat seama înainte voastră, nu-i aşa?

Atunci când faceţi un efort fizic cu convingere, energii noi se acumulează în muşchii voştri, dar şi în sistemul vostru nervos, şi aveţi o mai mare uşurinţă în a reuşi; dar dacă vă supraapreciaţi forţele şi faceţi un efort ce vă depăşeşte posibilităţile, nu veţi reuşi dintr-odată, iar îndoiala începe să pătrundă în voi: vă întrebaţi dacă mai merită să faceţi o a doua încercare. Această îndoială paralizează forţele care, în primul caz, erau la dispoziţia voastră, şi eşuaţi a doua oară: cădeţi în şanţul pe care voiaţi să-l săriţi – simbolic vorbind. Numai credinţa, încrederea, declanşează acest surplus de energii care vă susţin eforturile, dar nu trebuie să le zdrobiţi începând prin proiecte prea ambiţioase. Aveţi timp…

Cerul nu vă cere să faceţi fapte de vitejie, vă cere numai să vă continuaţi fără răgaz strădaniile. Da, Cerul judecă creaturile numai după ceea ce sunt ele capabile să dea în funcţie de mijloacele de care dispun. Întâlnim în viaţă fiinţe cu adevărat lipsite de şansă: ele s-au născut în familii mizere în care au fost maltratate, au văzut exemple deplorabile, au fost bolnave, n-au urmat studii, dar prin eforturi susţinute şi o convingere neclintită au ajuns să depăşească aceste situaţii şi să realizeze ceea ce altele, mult mai privilegiate decât ele, nu au reuşit să facă. Ei bine, tocmai aceasta observă Cerul trimiţându-ne pe pământ: ce ajungem să facem cu capacităţile primite în condiţiile care ne-au fost oferite. Fiindcă viaţa este atât de plină de posibilităţi încât putem mereu să găsim ceva de făcut pentru a ne ameliora, a ne îmbogăţi în mod spiritual. Iată ceea ce Cerul apreciază înainte de toate la creaturi: ca ele să ştie să profite de cele mai mici posibilităţi ce le-au fost date.

Foarte puţine persoane sunt capabile să reuşească înfăptuind dintr-odată lucruri mari. Există domenii, ca sportul, arta, afacerile, politica, în care observăm tineri care obţin repede succese strălucitoare; dar cum această reuşită nu are adesea baze solide, se

întâmplă ca ei să decadă la fel de repede cum au urcat, şi atunci să vedeţi câtă suferinţă şi ce viaţă risipită! Există într-adevăr fiinţe excepţionale pe care eşecurile nu le descurajează niciodată, ele chiar le stimulează; numai că aceste fiinţe sunt rare.

Deci, pentru bunul vostru echilibru psihic, trebuie să începeţi modest astfel ca să vă simţiţi încurajaţi cu fiecare nou succes. Dar mai există încă o realitate psihologică pe care trebuie să o cunoaşteţi: dacă descurajarea nu este un lucru bun, există ceva şi mai rău, încăpăţânarea. Da, observăm mulţi oameni încăpăţânându-se să obţină sau să-şi păstreze locurile, funcţiile, rolurile pentru care nu sunt pregătiţi! Ei sunt mândri în încăpăţânarea lor, dorind să arate întregii lumi că nimic nu îi va opri, nimic nu îi va face să se supună sau să cedeze. Ar fi mai bine ca să se descurajeze înainte ca ambiţiile lor nemăsurate să nu îi facă să-şi spargă capul şi să îl spargă şi pe cel al altora.

Este foarte bine să ai ambiţie, dar o ambiţie ce nu este susţinută de calităţi corespunzătoare nu poate produce decât pagube. Şi mai ales ambiţia nu trebuie confundată cu înaltul ideal. Care este diferenţa? Ambiţia caută succese vizibile, tangibile, materiale, în timp ce înaltul ideal nu caută decât progresul interior, spiritual. Din nefericire, nici mulţi dintre spiritualişti nu au înţeles bine această diferenţă. Unii caută să obţină prin mijloace psihice puterea, banii, mărirea pe care nu sunt în stare să le obţină în viaţa curentă, prin capacităţile şi munca lor. Iar alţii, sub pretext că au obţinut câteva rezultate în planul spiritual, îşi închipuie că se pot prezenta imediat ca Maeştri capabili să călăuzească sufletele. Şi în acest caz, ei produc multe pagube asupra lor înşişi şi a anturajului lor!

Acela care doreşte cu adevărat să progreseze pe calea divină încearcă să rămână deoparte, în umbră, cât mai mult timp posibil. Nu numai că nu se avântă în faţă, dar nu se grăbeşte nici să fie împins de alţii sub pretext că au recunoscut în el un ghid spiritual. Pentru a accepta această funcţie, trebuie să fii bine înarmat psihic şi foarte bine ocrotit, ceea ce implică secole de disciplină şi efort. Acela care nu este suficient pregătit primeşte fără încetare lovituri, fiindcă alţii îi cer prea mult, iar el nefiind în stare să răspundă acestor exigenţe, este expus mereu conflictelor, reproşurilor, chiar ameninţărilor, iar viaţa sa devine un infern.

Prea puţini spiritualişti sunt conştienţi de responsabilităţile pe

care şi le iau riscând să îi instruiască şi călăuzească pe alţii în labirintul lumii lor interioare. Fiindcă în străfundul acestui labirint se află un monstru pregătit să îi sfâşie: cunoaşteţi legenda Minotaurului!... Numai acela care s-a retras vreme îndelungată ca să studieze, să se întărească, pentru a dezvolta virtuţile blândeţii şi umilinţei, îi poate călăuzi într-o zi pe oameni fără temerea de a-i rătăci sau de a fi căsăpit de ei.

O altă diferenţă, una esenţială, între ambiţie şi înaltul ideal, este aceea că omul atras cu adevărat spre un înalt ideal nu este niciodată decepţionat. Contrar ambiţiosului care vrea să-şi satisfacă iluziile pierdute, simpla prezenţă în sine a acestui înalt ideal ce îl hrăneşte şi îl călăuzeşte, îl face fericit. El ştie, simte că păşeşte pe calea cea bună, şi că nimic nu îi va împiedica niciodată progresul, iar aceasta îi este de ajuns. Chiar dacă şi pe acest drum i se întâmplă să calce greşit. Fiindcă este inevitabil.

Nu este suficient să te decizi să păşeşti pe calea cea bună şi să rămâi acolo fără să te poticneşti. Trebuie să-ţi mai păstrezi şi credinţa, iar la cea mai mică greşeală, la cea mai mică cădere, să eviţi să te plângi: „Ah, eu nu voi reuşi niciodată, sunt prost, incapabil, slab, demn de dispreţ". Acestea sunt pur şi simplu reacţiile unei mândrii prost înţelese, ale unui orgoliu rănit. Trebuie să privim situaţia drept în faţă şi să spunem: „iată că natura mea inferioară se exprimă, dar voi lucra să o îngrădesc, îmi voi pune animalele în cuşcă... Cred în spiritul care trăieşte în mine, iar el va avea ultimul cuvânt". Fiindcă aceasta este credinţa: o încredere absolută în puterea spiritului, în puterea Domnului care trăieşte în noi. Chiar dacă faceţi prostii, chiar dacă cădeţi, să nu vă opriţi. Ridicaţi-vă, înaintaţi, în pofida slăbiciunilor, a căderilor, a eşecurilor şi a greşelilor! Urcaţi mereu mai sus ca să vă dominaţi natura inferioară şi veţi şti atunci ceea ce poate face cu adevărat credinţa.

În viaţa spirituală nu trebuie niciodată deci să vă îngrijoreze timpul, ci să vă întrebaţi numai dacă avansaţi pe calea luminii. Din moment ce sunteţi siguri că vă îndreptaţi spre lumină, nu trebuie să mai puneţi condiţii, ci numai să mergeţi. Cineva va replica: „Dar voi fi deja bătrân înainte de a-mi atinge ţelul!" Şi ce? Nici aceasta nu trebuie să o luaţi în consideraţie, altminteri nu veţi face nimic şi veţi fi totuşi bătrâni. Da, oricum veţi îmbătrâni, dar bătrâni lipsiţi de lumină, de frumuseţe. Ei bine, credeţi-mă, este mai bine să fii bătrân alături de

lumină, de frumuseţe, de forţă, de inteligenţă, de iubire: da, aceasta merită. Este nemaipomenit, Doamne Dumnezeule, cum pot oamenii să vadă lucrurile, să judece!

Să vă fie foarte clar, orice aţi spune, orice aţi face, şi eu vă voi repeta: „Rabota, rabota, rabota. Vreme, vreme, vreme. Vera, vera, vera". Eu sunt ca olarul din poveste. Ah, nu o cunoaşteţi?... Este o poveste bulgară.

A fost odată un tânăr care a venit să înveţe meserie la un olar. Acesta îi spuse: „Trebuie să lucrezi trei ani lângă mine, iar apoi îţi voi dezvălui un secret pentru ca oalele tale să fie rezistente". Tânărul îşi începu munca. Trecu un an, apoi al doilea... Într-o bună zi crezu că ştia destule şi îl părăsi pe maestrul său pentru a-şi deschide propriul atelier. Dar toate oalele pe care le făcea se spărgeau unele după altele. Atunci se gândi: „Există desigur ceva ce nu am observat bine la maestrul meu, sau el mi l-a ascuns. Trebuie să mă întorc la el". Puţin ruşinat, el se reîntoarse deci la maestrul său care l-a primit, dar cu condiţia să mai stea încă trei ani. Când cei trei ani s-au scurs, maestrul îi spuse: „Iată acum secretul: înainte de a pune oalele tale în cuptor, trebuie să sufli deasupra.

— Numai pentru aceasta m-ai pus la muncă atâţia ani lângă tine? întrebă ucenicul stupefiat.

— Ei da, răspunse maestrul, numai pentru aceasta". Dar fiindcă este vorba despre o poveste, acţiunea de a sufla trebuie să o înţelegem ca pe un simbol...

Şi eu posed un secret pentru a face oale solide. Unde sunt aceste oale solide? Doamne, voi sunteţi, aici, rezistenţi, solizi. Fiindcă am suflat asupra voastră. Dar să nu vă simţiţi jigniţi! Când spun „oale", vreau să spun în realitate vaze preţioase, vaze în care îngerii vor pune flori şi le vor aşeza în faţa tronului Domnului... Da, noi suntem toţi nişte vaze: inima noastră, sufletul nostru sunt vaze, vaze de dragoste pură şi tandră pe care Olarul divin le-a plămădit ca să conţină elixirul vieţii veşnice. Oare nu acesta este viitorul cel mai frumos şi mai dorit? Vedeţi, nu trebuie să vă simţiţi jigniţi, ci să continuaţi să lucraţi, să lucraţi, să lucraţi, pentru a da acestor vaze o formă, o culoare şi o transparenţă perfecte.

„Rabota, vreme, vera: munca, timpul, credinţa". Da, şi mai ales vreme: timpul. De aceea eu vă urez mereu să vă continuaţi cu bine lucrarea!... începutul unei lucrări nu înseamnă mare lucru. A persevera

este ceva mult mai greu. Dar este de asemenea esenţial: a persevera. Deci, mult succes… Ar trebui compus un cântec, dar unul melodios: „Continuaţi cu bine" pe care desigur îl vom cânta.

Chiar dacă aveţi cel mai înalt ideal, acceptaţi cu atât mai mult să cultivaţi umilinţa. Dar să nu vă închipuiţi că umilinţa vă va aduce de azi pe mâine numai izbânzi. Nimic nu scapă legii efortului, deci legii timpului. Această lucrare pe care o avem de îndeplinit este una de secole, de milenii, iar dacă ne luăm ca măsură de timp o viaţă de om, vom face calcule greşite. Timpul este în definitiv acela care se pronunţă, care ne spune dacă mergem sau nu pe calea cea bună, deci nu trebuie să ne grăbim. Acela care se grăbeşte întâlneşte fatalmente eşecuri care îl descurajează, nu mai lucrează deloc şi permite răului să se instaleze.

Cel mai rău lucru care i se poate întâmpla unei fiinţe umane este acela de a pierde gustul pentru această lucrare pe care trebuie să o facă zilnic, cu răbdare, asupra sa însuşi. Ea arată astfel că nesocoteşte valoarea bogăţiilor pe care le posedă: toate acele pietre preţioase pe care Dumnezeu le-a depus în sine sub formă de calităţi şi virtuţi, ea le lasă să rămână ca minereu. Această lucrare nu trebuie niciodată abandonată, sub niciun pretext, ci continuată fără a vă preocupa de a-i vedea rezultatele.

Aşa cum pietrele preţioase nu-şi pierd niciodată valoarea, tot aşa nimic nu va diminua valoarea calităţilor şi virtuţilor pe care le deţinem în noi înşine. Din moment ce lucrăm asupra lor, orice s-ar întâmpla, nimic altceva nu trebuie să ne preocupe. Cea mai mică îndoială trădează o necunoaştere a valorilor. Vreţi rezultate? Dar oare nu le aveţi deja ştiind că tot ceea ce este bun este veşnic? Spuneţi că aceasta vă depăşeşte? Da, înţeleg, dar nu-i nimic: dacă nu sesizaţi totul astăzi o veţi face mai târziu, peste un an, peste zece, peste douăzeci de ani, într-o altă reîncarnare… Aceste adevăruri le veţi înţelege neapărat într-o bună zi. Când? Atunci când veţi lucra. Şi eu ajung să înţeleg mai bine unele adevăruri zilnic. Fiindcă eu lucrez.

Rabota, vreme, vera: munca, timpul, credinţa… Credinţa este însoţită de o lucrare de mari proporţii, ea este rezultatul unor strădanii repetate zi de zi; ea este ceva viu pe care nu trebuie să îl separăm niciodată de viaţa noastră cotidiană, lată ceea ce trebuie să înţelegem pentru a putea descifra cuvintele lui Iisus: „Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici

dincolo, şi se va muta" (*Matei 17*: *20*).

Putem muta un munte din loc, dar nu închipuindu-ne că îl putem muta dintr-odată. Putem muta un munte, dar deplasându-l piatră cu piatră! Fiecare piatră deplasată, adică fiecare succes, cât de mic ar fi, ne măreşte credinţa, fiindcă ne simţim mai zdraveni, mai puternici, mai stăpâni pe situaţie. Aruncând o privire înapoi, măsurăm drumul străbătut… şi atunci, se poate întâmpla deja ca, la jumătatea lucrării făcute, această credinţă a noastră să se întărească într-atât încât putem muta restul ce ne-a rămas dintr-odată.

CUPRINS

Cap. – Credinţa, speranţa şi iubirea 1
Cap. 2 – Credinţa care mută munţii. Grăuntele de muştar 3
Cap. 3 – Credinţă şi crez 3
Cap. 4 – Ştiinţă şi religie 3
Cap. 5 – Credinţa precede întotdeauna cunoaşterea 3
Cap. 6 – Să regăsim ştiinţa ascunsă 3
Cap. 7 – O religie nu este decât o formă a credinţei 3
Cap. 8 – Filiaţia noastră divină 3
Cap. 9 – Dovada existenţei lui dumnezeu se află în noi 3
Cap. 10 – Identificarea cu dumnezeu 3
Cap. 11 – Dumnezeu, viaţa 3
Cap. 12 – Dumnezeu în creaţie 3
Cap. 13 – Rabota, vreme, vera: munca, timpul, credinţa 3